

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	----------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Gyertyalángok az örsön.

A csendőr karácsonya olyan egyszerű és tiszta, mint amilyen a Jézus születését ünneplő pásztoroké volt. A legénységi szoba tömörfából ácsolt asztalán szerény kis fenyőfa áll, melyen a díszek nem hivalkodnak és nem kápráztatnak, hanem katonás mértéktartással, szép rendben sorakoznak, a gyertyák pedig egyenesvonalú, cífrázatlan bútorokra és falakra vetik a fényüket. A fogason fegyverek pihennek némán, hideg csillogással és minden pillanatban készen arra, hogy a jószándékú emberek békességét, javait és igazát megvédelmezzék. A hajdani pásztorok puritán egyszerűségét és erejét, a régi pásztorok lelki tisztaságát sugározza a mi karácsonyesti legénységi szobánk. És ez a mi egyszerű karácsonyunk az igazi karácsony, mert maga Jézus is egyszerű és tiszta volt, hiszen ez a lényege és ereje a tanításának, mellyel az emberiséget átforgatta. Mi is a szigorú egyszerűség és tisztaság útjait járjuk, ezért érezzük hát magunkat oly közel Hozzá, amikor karácsonyestén a csendőrlaktanyák legénységi szobáiba bepillantunk.

A fácska körül erős, komoly férfiak állanak, arcukon a bűnnel folytatott kemény küzdelem nyomai most elsímulnak. Mozdulatlanul, szilárd tartással állanak és hangtalanul nézik az imbolygó kis gyertyalángokat. Percek múlnak így s az élet rút dolgait annyira ismerő csendőrök átengedik most magukat ennek a simogató csendnek, amely szárnyra kap velük, röptéi őket messze az őrzáratoktól, felszólított szolgálattól, bilincseléstől, néhány percre messze mindentől, ami a lélek röptét vissza a gyermekkorba elnehezítené. Egyiknek messze földön hagyott öreg ház rémlik a szeme előtt, másik egy távoli kedves arcot lát — talán az édesanya ősz fejét, — harmadik egy szelid leánycrera gondol s akinek pedig a sors egyedüllétet adott, az is elmereng pillanatra régi emlékeken, egy régi ólomkatonán, amit a Jézuskától kapott valaha. A legénységi szoba katonás csendjében megszűnnek az angyalszárnyak s a csendőrzubbonyok alatt most éppen úgy dobognak, éreznek, fáznak és örvendenek a szívek, mint a világ minden más karácsonyfája alatt. Ezekben a percekben a rendfokozatok a legmagasabbtól a legkisebbig egybeolvadnak a hitben és szelid emberi

alázatban s a mi legénységi szobáinkban Jézus otthon érzi magát, mert tiszták a falak a bűntől.

De hát miért is ne lennénk éppen mi jószándékúak és tiszták? Hiszen válogatottak vagyunk. Az emberek javából kerülnek ki a soraink. És annyszer találkozunk mások bűneivel, hogy könnyű önmagunkat távoltartani tőlük. Mi látjuk igazán, hogy békesség és szeretet helyett mi minden lakozik az emberekben, mi vagyunk az első tanúi annak, hogy a tisztátalanság és gonoszság mennyi szenvedésnek, vérnek, könnynek és romlásnak a szülője. A pap a gyóntatószékben megismeri azoknak a lelkét, akik eléje járulnak, de csak azokét. Mi ismerjük a többi is, akik nélkülünk soha nem tárnák fel a lelküket senkinek, mi nyitogatjuk ki a bűnök beismerésének és annyszer a bűnök megbánásának a kapuit. És látjuk azt is, hogy bűn nem marad büntetlenül. Talán a börtönt elkerüli valaki, de maga a bűn a sarkában marad mindenkinek mindörökké.

Egy hosszú esztendő bűnét-sarát taposva jutunk mi el minden évben egyszer a karácsonyfa csendes perceihez s a tisztaságnak ezen a legnagyobb ünnepén örvendünk a magunk tisztaságának. Örvendünk annak, hogy a tisztességnek, jószándékunknak, igazságunknak, békességnek mi vagyunk az első katonái. Büszkéek vagyunk rá, hogy a mi védelmünk alatt áll a százezernyi karácsonyfa, amelyek alatt gyermekek várják a csodát és felnőttek fürösztik meg a lelküket a szeretet fényében. A mi erőnk és józanságunk vet gátat azoknak, akik a százezernyi karácsonyfát szemétdombra akarják lökni, el akarják törölni a gyermek arcáról a csodaváró mosolyt és durva, üres géppé akarják formálni az embert. Mi fogjuk le azoknak a kezét, akik fel akarják gyújtani a világot, hogy tűzbe-vérbe fojtsanak mindent, ami szépet és nemeset ez a botorkáló emberiség Krisztus nyomán mégis csak megteremtett maga körül.

Bajtársak, a mi legénységi szobáink szerény karácsonyi gyertyái szebben és gazdagabban ragyognak, mint azt magunk látjuk. Mert ha ezek a fények nem világítanak ebben a mostani világban, akkor olyan mélységes sötétség borul a földre, hogy annál a pokol sem lehet sötétebb. A mi karácsonyi gyertyáink adják a csillogását a százezernyi többi karácsonyfának. A mi erőnk az alapja békességnek, szeretetnek, igazságunknak, a mi karácsonyunk nélkül senkinek nincs karácsonya. Büszke és felemelő érzés ez, de van benne felelősség is akkora, amilyen a pogányok keresztényüldözése óta talán még soha nem volt.

Bűnügyi apróságok.

Irta: KRIMINALISTA.

A bűnügyi gyakorlatban megszokott jelenség, hogy a tettes cselekményét a helyszín megfelelő beállításával leplezni igyekszik. A gyilkos a gyilkosságot úgy állítja be, mintha öngyilkosság vagy véletlen baleset történt volna, a sikkasztó üzletvezető vagy házitolvaj „betörést színlel” stb. A helyszínbeállítás nem egyszerű dolog. Minden cselekmény bizonyos változásokat idéz elő. A beállításnál a tettesnek ezeket sorra el kell képzelnie és elő is idéznie, vagyis, meg kell teremtenie minden olyan nyomot vagy elváltozást, amely létrejött volna, ha a cselekmény a valóságban úgy játszódott volna le, amilyennek azt a tettes a beállítás segítségével fel akarja tüntetni. A beállításnak a legkisebb részletre kiterjedően is hajszálpontosnak kell lennie. Egyetlen parányi nyommal több vagy kevesebb egyaránt felboríthatja azt. A beállítás-színlelés tehát a tettestől jó elképzelőtehetséget, logikus gondolkodást, kriminalisztikai ismereteket, de ezenfelül nyugodt lelkiállapotot, hidegvért is követel. Az a szerencse, hogy e követelmények nagyon ritkán forognak fent együttesen a színlelő tettesnél. Ha semmi más, de a tökéletes nyugodtság érthető okokból rendszerint hiányzik. Éppen ezért a legtöbb helyzetbeállítás sántít, helyzethibákat tartalmaz, amelyek az élesszemű, minden adatot elemző és az adatokat összefüggésükben is mérlegelő kriminalista figyelmét nem kerülhetik el. A tettes buzgalmaiban néha több hamis adatot termel a kelletnél, máskor viszont megfélekedezik valami apróságról és ez válik árulójává.

Az alábbiakban egy Németországban történt esetet ismertetek, amely már azért is érdekes, mert

a színlelő a megszokottól eltérően nem gyilkosságot öngyilkosságnak, hanem fordítva: öngyilkosságát gyilkosságnak akarta feltüntetni.

Egy kereskedőt lakásán holtan találtak. A holttest, pyjamába öltözve, a szoba padlóján hevert. Mellén lőtt seb tátongott. Egy pisztoly hevert a szobában, a holttesttől meglehetősen távolságban. A halott egyik kezében egy letépett nyakkendő szorongatott, közvetlen mellette a földön boxer hevert, az ablak pedig nyitva volt. Az ablakpárkányon vonszolási nyomok voltak láthatók, amelyek azt a benyomást keltették, mintha valaki be és kimászott volna. Érdekes, hogy az illetékes kerületi rendőrtisztviselő, aki elsőnek érkezett a helyszínére, a helyszínt áttekintve, már számolt a színlelés lehetőségével és ezt jelentésében kifejezésre is juttatta. A kiszálló gyilkossági bizottság (Mordkommission) azután végleg fényt derített az esetre. A lövés tipikus közvetlen közelből jövőnek bizonyult. E mellett szólt a seb körül lerakódó füst és pörkudvar, továbbá a pisztoly csőtorkolatába, a lövés után felépő légüres tér szívó hatása folytán besodort vér és bőrreszecek. Az ablakpárkányon látható nyomok hamis voltát a nagyítóüveg leplezte le. Kiderült, hogy azok nem származhattak cipőtől, hanem valami hegyes tárgyjal mesterségesen állították elő őket. A pisztoly és a boxer az elhalt tulajdona volt. A bizottság bíráló szeme megakadt a letépett nyakkendőn is. Ha, ugyanis azt valaki dulakodás közben tépi le, akkor annak elülső részével lefelé, azaz a tenyér felé, kell a kézben feküdnie, már pedig ez éppen fordítva volt. Az elhalt körülményeinek alapos vizsgálata ezután meghozta mindenre a magyarázatot. A kereskedő teljesen tönkrement, sőt kétségbeesztő helyzetében már bűnös manipulációkra is ragadtatta magát. Életét magas összegre

Karácsonyi fenyők.

*Az eltépett határról
Ti hazajöttetek,
Mint gyermek az anyához,
Ki szenved s nagybeteg.
Hány kérdés bántja lelkünk!
Mi ott a sorsotok?
Sok rab magyarnak szíve
Bilincsben hogy dobog?
Igaz-e, hogy imájuk
A könny csak egyedül,
Ha lelkük meggyötörve
Alomba elmerül?
Igaz-e, ott dalolni
Magyarul nem szabad
S bánattól sok magyar szív
Vérezve megszakad?
És gyantakönnyes szemmel
Ti álltok hallgatag.
Sóhajtokat a szívünk
Mégis meghallja csak.
S meghallgatja majd Isten
Karácsony éjjelen,
Isten, ki ott felettünk
Virraszt az égbe fenn
S jósága végtelen.*

Feleki Sándor.

Karácsonyi mese.

írta: DR. TEGZES ERNŐ főhadnagy.

A Tisza széles vizén túl, egymástól messze eső tanyák között volt egyszer egy csendőrs. Valamikor Attila hunjai jártak arra és esontjaik ott porladnak az álmodó rónaságon. Aztán magyar turmák bojtos lándzsái fénylettek a napban, majd deli török szpáhik lovagoltak versenyt a széllal. Ha megállunk, az esti napáldozatban kuruc hajdúk kürtje rivall a csöndben és Kossuth nemzetőreinek éneke száll, mint az árvalányhaj. Ma panaszkodó, rongyoskodó árva magyarok élnek széllal bélelt tanyaházaikban és ott ég a sorsuk magyar lelkiismeretük kellős közepében. Apró bajaik között, mint a nemzet mindenütt jelenvaló gondoskodása és vigyázó szeme élt az őr a maga magas fallal körülvett, gondosan ápolott laktanyájában. Kis, keménykötésű tiszthelyettes volt az őrparancsnok, ki saját bevallása szerint a szolgálat, az asszony és a ló között ingadozott szeretet dolgában és úgy érezte magát ezen a sok szép időt megért, de ma nyomorúságban lihegő pusztán, mint egy kiskirály. Négy „alattvalója” volt. Négy magyar királyi lovascsendőr. Négy lovas Attila seregéből, négy hajdú Thököly népéből, négy fergeteges magyar huszár Nagysalló alól. Mindegy. Ma csendőrök. Kemény vigyázással néznek át a pusztán, ahol nem is olyan túlrégen Rózsa Sándorék jártak Szeged alól valami szép csaplórosné főztje után.

biztosította. Hogy családját a szegénytől megkímélje és egyben számukra a biztosítási összeget is megszerezze, gyilkosságot színelve, öngyilkosságot követett el. Később megállapították azt is, hogy a kereskedő heteken keresztül készült az öngyilkosságra és egész kis kriminalisztikai könyvtárt olvasott át, hogy a beállítás jól sikerüljön.

*

A bűnügyi krónikák humoros eseteket is tartalmaznak. A múlt század közepe táján a berlini rendőrségnek népszerű tagja volt Dunker rendőrtanácsos. Ő volt az, aki az alábbi különös esetet nyomozta és arra fényt is derített, ami népszerűségét nagymértékben növelte.

Berlin egyik külvárosában lakott egy szegény sapkakészítő-mester. Nem jól ment neki a mestersege, éppen csak, hogy tengődött. Egy szép napon jól öltözött idegen lépett a műhelyébe, aki a hóna alatt terjedelmes csomagot cipelt. A csomagból finom posztó került elő és az idegen megbízta a mestert, hogy abból harminc darab teljesen egyforma sapkát készítsen. A mesternek nagy volt az öröme annál is inkább, mert a rendelő igen tekintélyes munkadíjat helyezett kilátásba arra az esetre, ha a sapkák jól sikerülnek. Nagy kedvvel kezdett a munkához és mivel ügyes mesterember volt, a posztóból készített még egy harmincegyedik sapkát is a maga számára. — A vevője a megállapított időpontban eljött a sapkákért, kifizette az ígért munkadíjat, de visszakövetelte a posztó esetleges maradványait is. A mester csodálkozott, de azután átadta a megmaradt hulladékokat, a harmincegyedik sapkáról azonban bölcsen hallgatott.

A következő nap vasárnap volt. A mester pénzt érezvén a zsebében, délután feleségével elment szórakozni a Tivoliba (olyan „Angol Park“-féle). Nagy-

szerűen szórakoztak és késő este tértek haza. Amikor a mester zsebébe nyult, hogy elővegye a lakáskulcsot, a zsebében valami kemény tárgyat érzett. Elővette. Szeme-szája elállt a csodálkozástól, mert a kemény tárgy nehéz, díszes ezüst dohányszelence volt. Fogalma sem volt róla, hogyan került hozzá. Ösztönszerűen a másik zsebébe nyult, onnan két aranyóra, egy dohányszelence és egy arany fogpiszkáló került elő. Nem tudott hová lenni a meglepetéstől. Egész éjjel tanácskoztak. Másnap reggel a feleségével megállapodtak abban, hogy valami csoda történt és az értékes tárgyakat — nem szólva senkinek — gondosan elzárták a szekrénybe. Ismét eltelt egy hét, vasárnap a házaspár újból elment szórakozni. Az eredmény ugyanaz volt. A sapkakészítő este különböző zsebeiben megint különböző ékszereket, sőt egy bankjegyekkel jól megtömött tárcát is talált. A különös esetre képtelenek voltak magyarázatot találni. Elhatározták, hogy a jövő vasárnap még egy próbát tesznek. A csoda megismétlődött, a zsebek ismét tele voltak drágaságokkal. A sapkakészítők most már kezdték nem jól érezni magukat. Másnap a mester korán reggel magához vette az összes tárgyakat és meg sem állott a rendőrségig, ahol Dunker tanácsosnak elmondta a csodálatos jelenséget és átadta neki az értéktárgyakat. A tanácsos nyugodtan végighallgatta az izgatott ember előadását, majd kérdezni kezdett. Sorra vette a mester magánviszonyait, életkörülményeit, ismeretségi körét, majd a vevőit. A mester elmondta, hogy vevői csupa szegény munkásemberek, akik nem ajándékozhattak neki ilyen dolgokat. Volt ugyan egy uri vevője is, de az is olyan zsugori volt, hogy még a hulladékokat is visszakövetelte, tehát az sem jöhet számításba.

Dunker tanácsost érdekelte ez a vevő és rá vo-

Sötét őszi hajnalon érkeztem egyszer hozzájuk. A szomszéd község állomásán Tóth-Pál István őrmester várt rám vezetéklóval. Amikor jelentkezett, hangja olyan volt, mint a lelkétvesztett érc. Eleinte szótlanul, az utat figyelve mentünk a lovakon s az őrmester kezében himbálózó lámpa bizonytalan fényt vetett a deres földre. Aztán én kezdtem meg a beszédet. Kérdezősködtem az őrsről, az őrskörlet viszonyairól. Amikor ideértünk, hirtelenül, talán durván, így fakadt ki:

— Igen, sok munkakerülő, nyomorult ember van itt, akik állandóan arra hivatkoznak, hogy nagy a családjuk és ezért éhen fognak pusztulni. Pedig senki sem kényszerítette őket a családalapításra. Rongyokba burkolt apró gyerekeik miatt megbízhatatlanok és gyanúsak. Lehet, hogy nem mind az, de nem válogathatunk és nem tehetünk kivételt.

Értelmetlenül hallgattam s mivel megérkeztünk az őrsre, az ügyet nem kérdeztem tovább. Délután mikor már az öt lovas megmutatta tudását lovon és gyalog, majd a törvények, utasítások és rendeletek kimeríthetetlen tanulmányozásában, sorát kerítettem Tóth-Pál István őrmester dolgának. Az őrsparancsnok jelentette már, hogy „Tóth-Pál őrmester nem szokott nevetni, magabazárkózott és sohasem kér szabadságot, vagy eltávozást. De szolgálatát pontosan teljesíti. Megbízható, törekvő és fegyelmezett“.

Mindenekelőtt arról érdeklődtem, hogy milyen vallásúak és szoktak-e templomba járni. Kiderült,

hogy ritkán jutnak el a 10 kilométerre levő falu templomába, mert „nagy az őrskörlet, kevés az őrs létszáma“. Ezért szükségesnek találtam, hogy a fölöttünk lakozó Istenről beszéljek néhány szót és ebbe a magunk lelki világának szépítését és építését is beleszőjsem. Nem vagyok pap és csak a szívem szerint beszéltem életünk véges voltáról, egymás iránti kötelességeinkről, az életünk okairól, céljairól és a síron túl elképzelhető jövődőről. Talán túlságosan is belemélyedtem a fejtegetésbe, mikor láttam, hogy Tóth-Pál István őrmester unottan ül helyén s ha rám is néz, szeme túljár a jelenlevőkön, valahová messze, ismeretlen vidékre. Pedig a másik négy csendőrt érdekelte beszédem. Az őrsparancsnok szavakat kapdosott össze bajusza alatt gyorsan mozgó szájával. Helyettese, az öreges törzsőrmester egészen meghatva hallgatott és örömmel gondolt élete eredményeire, gondosan nevelt gyermekeire. A vőlegény őrmester bizonyára kedves órák emlékét idézte vissza, míg a most véglegesített kis szőke bajszú csendőr jövődjé mosolyos reményeibe ringatta el magát. De én nem fáradtam bele az ostromba. Kérdésekkel támadtam Tóth-Pál őrmesterre.

— Tóth-Pál őrmester! Mondja el röviden, okosan élete történetét. Ki és mi volt apja, anyja? Hol élt, mit tanult és mit csinált, mielőtt belépett volna a csendőrséghez?

Tóth-Pál őrmester felriadt közönyéből és a váratlan kérdéstől megriadva, szaggatottan kapkodva jelentette:

natkozólag kérdéseket tett fel. A mester mindent elmondott, sőt a harmincegyedik sapkát sem hallgatta el. A tanácsos figyelmesen hallgatta, majd mélyen elgondolkozott. Ezután a mesterrel ott hagyta a kérdéses sapkát, megnyugtatta és hazaküldte.

Dunker tanácsos már tisztán látott. Fejére tette a sapkát és több detektív kíséretében kiment a Tivoliba. Alig sétált ott néhány percig, egy ártatlan külsejű fiatalember a zsebébe dugott egy aranyórát. Lefülesték. A fiatalember fején a mester egyik sapkája díszlett. Dunker különböző helyeken folytatta ezt az eljárást, míg végül egy veszedelmes zsebtolvajbanda majdnem minden tagja kézre került. A banda tagjai a közös sapkáról ismerték fel egymást. Voltak közöttük egyes tisztos polgár kinézésű emberek, akik a mozgógyűjtő-állomás szerepét látták el. A zsebtolvajlás elkövetése után a zsebtolvaj ezek zsebébe sülyesztette a lopott holmit, hogy gyanú esetén nála ne találják meg. Ilyennek nézték a harmincegyedik sapka miatt a jó sapkakészítő mestert is, aki egyébként megtalálta a számitását, mert bár az értéktárgyakat vissza kellett adnia, a tolvajszövetkezet fejére kitűzött tekintélyes jutalomdíjat ő kapta meg.

A megrögzött bűnöző különösen akkor, ha újból súlyosabb büntetés vár rá, szabadulása érdekében mindenre képes, ezért a velük szemben való fellépésnél, őrzésüknél a legnagyobb fokú óvatosságra és éberségre van szükség.

Néhány évvel ezelőtt a hamburgi alvilág egyik legveszedelmesebb tagja egy Haunack nevű bűnöző volt. Rablógyilkosságot követett el. Hosszú ideig nem tudták elfogni, bár több ízben a rendőrség ke-

zére került, de mindig megszökött. Végre sikerült letartóztatni, el is ítélték életfogytiglani fegyházra. Büntetését a brémai fegyházban töltötte. Egy napon innen is megszökött, s vele együtt két másik súlyos bűnöző. Megállapították, hogy egyikük a fegyház szabóságából elcsent egy javítás alatt lévő fegyőri ruhát, azt magára öltötte és társait egyszerűen „kikísérte” a kapun. Kiszabadulásuk után azonnal néhány betörést követtek el. Az egyiket sikerült elfogni, de Haunacknak és a másiknak nyoma veszett.

Egy napon egy magádetektív felismerte Haunackot az utcán. Órák hosszat követte. Nem vesztette el a nyomát annak ellenére, hogy Haunack szökésszerűen minden mesterkedést elkövetett, amellyel a bűnözők a kellemetlen követőket lerazták magukról. A detektív megfigyelte azt a házat, ahová Haunack belépett. Azonnal a rendőrségre ment. A rendőrség behatolt a házba és Haunackot álmában lepte meg. Elfogták. Párnája alatt két töltött revolvert találtak. Nem sokáig örülhettek a jó fogásnak, mert Haunack a rendőrségen az emeletről a világító udvarra halálugrást hajtott végre és bár megsérült, megszökött.

Nemsokára egy detektív találkozott vele az utcán. Nem ismerte ugyan, de gyanúsak találta és felszólította, hogy kövesse a rendőrségre, mert Haunack nem tudta magát igazolni. Haunack engedelmeskedett. Kezében egy gyümölcsös papírzacskót szorongatott. Útközben engedélyt kért, hogy egy almát megehessen. A detektív ez ellen nem emelt kifogást. Haunack benyult a papírzacskóba, két alma legurult a földre és pisztoly került elő, amelyből négyszer rálőtt a kíséretjére. A lövések nem találtak. Haunack beugrott egy közeli házba, felfutott a padlásra, onnan ki a háztetőre, három

— Apám, anyám kiskoromban meghalt. Nem is ismertem őket. Nem is emlékszem rájuk. Idősebb nővéremnél nevelődtem s amikor meghalt, ura újra megnősült. A mostoha nem nagyon törődött velem. Négy elemi iskolát jártam. Utána lovak mellé kerültem s mint ilyen kaptam helyet a közeli uradalomban. Húszéves koromban katona lettem s innét léptem át a csendőrséghez.

Megállapítottam magamban, hogy ez bizony nem volt valami változatos élet eddig. Tovább adtam a kérdést:

— Ki szerette legjobban, vagy kit szeretett legjobban? Sorsával megelégedett-e, vagy szeretne még valamit?

Ridegen, közömbösen felelte:

— Nem gondoltam még erre, hogy mi az: szeretni. Ezért nem tudom, hogy szeretett-e valaki valaha. Én még soha senkit nem szerettem, csak a lovamat meg a szolgálatot. Jó dolgom van, örülök annak, hogy csendőr vagyok. ... Sem kérésem, sem panasza...

Igen így állunk: Sem kérése, sem panasza nincsen.

Olyan csodálatos volt ez a csinos, hibátlan alakú lovasesendő, a maga közömbösségével, ridegségével.

— Aztán mondja, nem akar megnősülni?

— Erre még nem is gondolok. De azt hiszem, nem kell nekem soha család. Most jól érzem itt magam, senki nem zavar, senki nem kér tőlem semmit.

Nem állom a gyereksírást, feldühösít, ha látom azt a sok piszkos nyafogó kölyköt a tanyákon. Az én gondosan ápolat ruhámat bizony nem fogja senki bepiszkítani...

Többet nem kérdeztem. „Tóth-Pál István őrmester fegyelmezett, kötelességtudó, csendőrileg és katonailag jól képzett, bajtársias, zárkózott életet él, társaságba nem jár” ez maradt róla az ítélet.

Karácsony előtti napon eszembe jutott, hogy mivel a Szolgálat akaratából távol maradtam amúgyis enyéimtől, kimegyek erre a tanyai őrsre és résztveszek vele egy karácsony éjszakai portyázáson. Így is történt. Késő délután ültünk a lóra az őrsparancsnokkal és Tóth-Pál őrmesterrel. A tiszt-helyettes gyermektelen volt, felesége hazament az ünnepekre szüleihez. Az őrmester pedig árva volt, mint az ujjam. Így hát nem zavarta egyiküket sem ez a különösen érdekes portyázás. Útközben a karácsonyi ünnep jelentőségére tereltem a szót és az őrsparancsnokkal megbeszéltük a vallás nemzet-fenntartó, nép-nevelő és ösztön-fegyelmező hatását. Majd áttértünk arra, hogy milyen kedves a faluban a karácsony és az Isteni Kisdéd születése milyen meghatottságot és örömet okoz a nyomorúságban feldokló egyszerű emberek körében is.

Kis-Tóth őrmester hosszú krákogás után közbe bátorkodott a beszédnek és elmondta, hogy még sohasem volt karácsony estéjén templomban. Gyerekkorában nem vitték, később ő maradt mindig ott.

háztetőn végig, majd a harmadik ház tüzlétráján lekúszva eltűnt, pedig a detektív intézkedésére pilanatok alatt több rendőr vetette magát a nyomaiba.

A lengyel rendőrségnél fordult elő az az eset, hogy egy portyázó rendőr az orosz határ közelében egy ismeretlen zsidó gyümölcsárust igazoltatott. A gyümölcsáros az igazoltatás közben benyúlt a bal karján levő kosárba, onnan pisztolyt vett villámgyorsan elő és a rendőrt agyonlőtte.

Egy másik jómadár a fegyházban a legkülönbözőbb kísérleteket tette arra, hogy megszabadulhasson. Megkísérelte a rácsot széjjel feszíteni, a falat megfűzni, rajtacsípték. Egy másik alkalommal valamiképen gyufára tett szert és az illető helyen nagyobb mennyiségű papírost gyújtott meg, arra számítva, hogy a tűzriadó okozta zűr-zavart kihasználva, megugorhatik. Ez sem sikerült. Végül lenyelt egy kanálnyelet, hogy a kórházba vigyék. Itt azután az egyik őrt mellbevágta úgy, hogy az orra esett, a másiknak valami tárgyat tartott az orra alá, mintha pisztoly volna (a fegyőr annak is nézte), azután megszökött. Hosszú ideig nem akadtak a nyomára. Végül besúgás útján került kézre. Kiderült, hogy egy olyan viskóban lakott, amely kívülről keresztvassal és lakattal volt bezárva és az ajtón cédula is jelezte, hogy a lakók hosszabb időre elutaztak. Élelemmel éjjelenként a szeretője látta el.

Mulatságos annak az amerikai betörőnek az esete, aki cellájában falat bontva, véletlenül a fegyházigazgató feleségének a ruhatárfülkéjébe jutott. Nem sokáig gondolkozott, hanem magára öltve az igazgatóné ruháját és cipőjét, az őr tisztelgése közben elhagyta a fegyház területét. Néhány nap múlva a ruhákat és a cipőt visszaküldte egy

levél kíséretében, amelyben az a panasz állott, hogy az apró női cipő véresre törte a lábát.

A rendőrségnél és egyéb bűnügyi múzeumokban minden alkalommal bukkan az ember valami újra, érdekesre. A varsói rendőrség múzeumának igen gazdag és tanulságos anyagában három egészen különös tárgy kelti fel a figyelmet. Az egyik egy két és fél-három m. hosszú rúd, amelynek vége harapófogószerűen két karomban végződik. A karmok belseje vatelinnel vannak bélelve. A karmok, rendes körülmények között, nyitott állapotban állnak, de egy, a rúd mentén lelévő zsinaggal szorosan összecsuksukhatók. Ez a rejtélyesnek látszó szerkezet az utcai villanykörte-tolvajok szerszáma, amellyel az utcai közmegvilágítási célokat szolgáló villanykörteket foglalatukból kicsavarják.

A másik darab egy betörő fűrésze, amely a „colstock“-hoz hasonlóan apró izekből van összeillesztve. Becsukott állapotban az eszköz bármely zsebben elfér, nyitott állapotban kb. félméter hosszú fűrés.

A harmadik múzeumi tárgy a legendkívülibb és azt hiszem, hogy a maga nemében az egész világon egyedülálló. Ujjas bőrkabát, amelynek egész felülete sűrűn egymás mellett álló, centiméter hosszú hegyes szögekkel van teletűzdelve. Egy betörő volt, aki „üzleti“ útjain mindig felöltötte a szeges kabátot, hogy menekülése közben senki meg ne tudja ragadni.

A közelmúltban olvastam az egyik őrs jelentésében, hogy vidéken egy cigányasszony jóslással, jóvendőléssel, szellemidézőssel egy tanítónőtől

hon az állatok mellett. Amióta csendőr pedig, nem jutott rá sor sohasem. Aztán arról próbálta szavait sorbaüzni, hogy a katonához nem illik ez a „vénesszonykodás“, meg az „Isten sem küldte le fiát mindenkiért“. Mert lám, az a sok földhözragadt is inkább káromkodik, meg lázadozik sorsa ellen. Hiába, sokan vagyunk és nem mindenki juthat az Isten elé.

Ebben a pillanatban ordító ember rohant felénk, szemben.

— Urak, ha Istent ismernek, jöjjenek hozzám! Meghal a feleségem!

Az őrsparancsnok megismerte a sötétben is. Ez Karkas Márton, fiatal tanyás, aki tavasszal nősült. Velemünk. A tanyaház ablakán kis fény bóbiskolt. Napraforgó olaj égett a szobában. Ahogy benéztünk az ablakon, visszahőköltünk a szörnyűségtől és a csodálattól. Rongyok között, hideg banyakemence mellett, új élet jött erre a nyomorult földre. Agyonkínzott anya hevert kábultan a rongyokon és mellette sikoltozott első lélekzeteivel a gyermek. Ott égett szemeim előtt a karácsonyi csoda, Názáret szent csodája. Odalöktem az ablak elé Pál-Tóth Istvánt, aki meredt szemekkel nézte, nézte. Az asszony arcán, ájultságában is boldog mosoly virágzott s a gyermeket szorította magához öntudatlan vigyázó szeretettel. Kibomlott haján mint a dicsfény cikázott a mécses bukdácsoló világossága.

Az őrsparancsnok pár szót szólt az őrmesterhez, aki maga elé vetett merev szemekkel lóra kapott és vágatában eltűnt a sötétben. Mi bementünk a szo-

bába, hol nem volt mit a tűzre rakni. Az őrsparancsnok odaadta a fájdmában és örömeiben félőrlött embernek forró teás kulacsát, ki ezzel visszahozta öntudatához feleségét. Pár perc múlva kocsizörgés hallatszott. Tóth-Pál őrmester felverte a közelben levő tanyai boltost és takarót, tüzelőanyagot, meg tejet hozott. Rövidesen más képe lett a szobának. Az őrmester kipirulva rakta a tüzet s a takarót gondosan ráterítette az anyára és gyermekére. Hálálkodások között folytattuk tovább a szolgálatot.

Kis távolság után hangok szava szállt felénk a szikrázóan hideg, csillagvilágos éjszakában. Úgy éreztem, hogy a mellettem szótlanul lovagló Tóth-Pál őrmesternek nagyon, nagyon meleg lett a szíve.

A harangok szava boldogan lihegve jött felénk. A Gyermek megszületett. Mindnyájunknak és mindnyájunkért.

A karácsonyi éjszakában, ünnepi harangok ujongva áradó hangjában mentünk a pusztán, ahol megtalálta szívét Tóth-Pál őrmester és megértette az élet szent értelmét, a szívet megtöltő szeretet.

A mese csak úgy lesz teljes, ha elmondom még azt is, hogy tudomásom szerint ezt az írást már mint törzsořmester, boldog családi körben, kis fiát térdén lovagoltatva olvasgatja. És nem törődik azzal, hogy a kicsike nem veszi tekintetbe ruhája épségét. Csak éppen az igazság kedvéért azt sem hallgathatom el, hogy otthon „külön erre a célra rendszerezített“ nadrágot visel.

Hallgass meg minket . . .
(Kiss Károly I. törm. — Budapest — felv.)

több mint 800 pengőt csalt ki. Ha ilyesmi megtörténhetik, akkor nincs mit csodálkozni azon, hogy a cigány-jósnők, javasasszonyok, jóvendőmondók a falu egyszerű népét — a babonára hajlandóságukat kihasználva — állandóan szipolyozzák. A babonás hajlam kihasználásával azonban gyakran még súlyosabb büncselekményeket is követnek el.

1900-ban kiránduló diákok a Berlin mellett fekvő Grunewald erdőben, az úgynevezett „Ördög-tó” közelében ismeretlen nő holttestére bukkantak. Minden jel amellet szolt, hogy megfagyott. A halott ruházatának segítségével a rendőrség megállapította, hogy B. Lujza 34 éves szabónővel azonos. A boncolás meglepetést hozott. A szabónő halálát nem fagyás, hanem mérég okozta.

A szabónő lakásának átkutatása során a rendőrség levelekre bukkant, amelyeket egy J. nevű fazekasmester írt a szabónőnek. A levelekből kitűnt, hogy J. fazekasmester varázslattal foglalkozott és a szabónővel is ilyen réven állott összeköttetésben. Találtak továbbá leveleket, amelyek egy szolga kezétől származtak. A levelekből kitűnt, hogy a szolga is összeköttetésben állott a varázsló fazekasmesterrel. A fazekast nem sikerült megtalálni, mert feleségével és fiával együtt nyomtalanul eltűnt a lakásáról. A szolgát a rendőrség megtalálta. Elmondotta, hogy azért fordult a fazekashoz, hogy mint varázsló valami rendkívüli szerelmi kalandhoz segítse, viszont arról is van tudomása, hogy a szabónő a fazekas titkos tudománya segítségével nagy vagyonhoz akart jutni. A fazekas mindkettőjüket

éjjelre az „Ördög-tó” mellé rendelte, de ő, mivel váratlan akadályok bukkantak fel, nem ment el a találkozóra. A rendőrség feltevése az volt, hogy a szabónőt a fazekas ölte meg az éjjeli találkozón.

A fazekas kézrekerítésére megindított nyomozás nemsokára eredményre vezetett. Hosszas tagadás után a gyilkosság elkövetését a következőképen ismerte be:

A szabónőt és a szolgát éjjelre az „Ördög-tó”-hoz rendelte azzal az ígérettel, hogy ott megfelelő varázslat alkalmazásával mindkettőjük vágya teljesülni fog. Terve az volt, hogy varázslatként bájitalt fog velük itatni. A bájital strichnin volt. A gyilkossággal áldozatai pénzének és értéktárgyainak birtokába akart jutni. Arra számított, hogy a rendőrség kettős öngyilkosságnak fogja tartani az esetet és a gyilkosság lehetőségére nem is gondol. Az éjjeli találkára 10 éves fiát is magával vitte, hogy ezáltal a gyanúnak még a látszatát is elkerülje.

A szolga nem jelent meg a találkán, ezért beérte a varrónővel, akivel a strichnines folyadékot mindenféle hatásos hókusz-pókuszok között megitta és utána áldozatát kirabolta.

Jóval kevesebb büncselekmény, főleg lopás, betöréses lopás történne, ha a közönség óvatosabb volna és jobban vigyázna a javaira. A berlini rendőrség e téren a közönséget támogatja azáltal, hogy bűnügyi tanácsadót tart, ahol bárki megkaphatja a kellő útbaigazítást. A tanácsadónak kis múzeuma is van, ahol a legkülönbözőbb ravasz találmányok modelljeit állítják ki, amelyek mind a bűnözők munkájának megnehezítését és így a fokozott vagyongörzés céljait szolgálják. Itt sorakoznak egymás mellett a legkülönbözőbb ellenőrző órák, biztonsági záruk, villamos riasztó berendezések pl. lábtörő, amely csengőket, harangokat, szirénákat hoz működésbe, ha arra avatatlan rálép; az ablakon bemászó tolvaj ellen könnyfakasztó gázberendezés véd, egy másik kiállítási tárgy, a „biztonsági mellény” a zsebtolvaj munkáját nehezíti meg, mert áldozatát csak akkor zsebelhetné ki, ha először a kabátját és a mellényt is lehúzná róla. Egy páncélkamrát a mesterségesen előidézett légnyomás biztosítja. Amint ugyanis a kamra ajtaját avatatlan kinyitja, vagy pl. a falba tör rést, a beáramló külső levegő megváltoztatja a légnyomást és ennek következtében olyan pokoli láрма támad, mintha a tűzoltóság robogna vészes esengetés, túlkölés közepette valami tűzvész színhelyére. A tanácsadónak nagy választéka van a kirakattolvajok munkájának megnehezítésére szolgáló mindenféle elmés technikai védőberendezések is. Ezek természetesen drágák, éppen ezért a kevésbé tehetős kereskedőket tanácsokkal látják el. Ilyenek pl.: a kirakatot üzletzárás után kiüríteni vagy legalább is az értékesebb tárgyakat onnan bevenni; cipőből, harisnyából, keztyűből mindig csak egy bal, vagy jobb darabot tartani, sohasem egész párokat; ruhákból nem szabad teljes öltönyöket a kirakatba helyezni; értékesebb tárgyakat mindig a kirakat mélyén kell tartani és nem úgy, hogy azokat a tolvaj az üveg betörése után, egyszerű benyúlással megkaparíthassa, a kirakat kivilágítva hagyása

Kitüntetett bajtársak.

Kormányzó Úr Ö Főmél-
tósága 1. *vitéz Horváth*
József I. alhadnagynak
(III. ker.), 2. *Both Imre*
tiszthelyettesnek (II. ker.),
a magyar ezüst érdem-
keresztet, 3. *Bérczi Já-
nos* (IV. ker.), 4. *Kiss*
Gyula (VI. ker.), 5. *Nagy*
András (VI. ker.) alhad-
nagyoknak, 6. *Muzsly*
Medárd számvivő alhad-
nagynak (III. ker.) és 7. *vi-
téz Horváth István* szám-
vivő tiszthelyettesnek (II.
ker.), a magyar ezüst

érdemérmét, 8. *Pataki*
István I. számvivő tiszthelyettesnek (III. ker.),
9. *vitéz Farkas István*
tiszthelyettesnek (I. ker.),
10. *Tóth István III.* (V.
ker.), 11. *Ujvári Imre*
(VII. ker.) és 12. *Kiss*
Ferenc (VII. ker.) törzs-
őrmestereknek v., vala-
mint 13. *Tóth György I.*
(I. ker.) motoros törzs-
őrmesternek a magyar
bronz érdemérmét ado-
mányozni méltóztatott.

üzletzárás után szintén védelem; a kiállított tár-
gyak — ha lehet — ne legyenek valódiak, vagy csu-
pán utánzatok legyenek, így pl. az optikus szerelje
ki a lencsék egy részét a készülékekből, a fegyver-
kereskedő a zár belső részeit, a rádiókereskedő üres
dobozt helyezzen a kirakatába és a csemegekeres-
kedő sonka, sajt, vagy szalámi utánzatokkal és
vízzel telt cifra palackokkal töltse meg kirakatát.
Az is célszerű, hogy ha a kereskedő a kirakatba
figyelmeztető cédulát helyez el, hogy a kirakatban
nincsen érték (utánzatok stb.).

A kiállított tárgyak legérdekesebbike és egy-
ben legmulatságosabbika egy irattáska. Ez a darab
a pénzszállító bankszolgák vagyonvédelmét hiva-
tott szolgálni. Az irattáskában ugyanis szerkezet
van elhelyezve, amely ugyancsak a táskában levő
autódudát szólaltat meg, mihelyt a táska a titkot
nem ismerő kezébe kerül. A dudálás addig nem

szűnik meg, amíg a táskán elhelyezett rejtett gom-
bot meg nem nyomják. Mivel ezt a tolvaj nem
ismeri, a bankszolgák hóna alól kiragadott táskával
nem jut messzire, mert az olyan pokoli lármával
dudál, mint egy hatalmas túrákocsi.

Néhány év előtt a londoni Scotland-Yardon
megjelent egy vidéki baromfitenyésztő és a bün-
ügyi osztályon hosszas mondókába kezdett, hogy a
baromfi farmján napirenden vannak a lopások. A
tiszttviselő türelmetlenül félbeszakította az atyáfit,
hogy panasa nem ide, hanem a lakóhelye szerint
illetékes vidéki rendőrséghez tartozik. (A Scotland-
Yard ugyanis csupán súlyos, bonyolult bűncselek-
mények nyomozásánál nyújt a vidéki rendőrségnek
segítséget). A baromfitenyésztő erre kijelentette,
hogy ő nem panaszt jött tenni, neki a rendőrségre
egyáltalán nincs szüksége, mert a tolvajt saját mód-
szerével, önerejéből már el is csípte. Ő csak éppen

erről a módszerről szeretne beszélni, mert meggyőződése szerint érdemes arra, hogy az a tolvajok keserűségére közkinccsé váljon. A tisztviselő biztatására az atyafi azután kipakolt a módszerével. Elmondta, hogy ismeretlen tolvaj állandóan lopkodta a friss tojáskészletét, amely a farm egyik épületében a városba való beszállításra várakozott. A lopások megakadályozására éber kutyákat szerzett be, buktatódrótokat helyezett el az épület körül, figyelt, szóval mindent elkövetett, de a tolvajt nem tudta leleplezni. Hosszas töprengés után nagyszerű ötlete támadt. Fényképezőgépét rejtve, lesál-lásba helyezte. A gép lencséje a tojáskamra ajtajára volt beállítva. Az ajtót zsineggel összekötötte a fényképezőgép kioldójával úgy, hogy a gép az ajtó kinyitásakor felvételt készített. Az ajtó becsukása azután két újabb zsinórt hozott működésbe. Az egyik zsinór az épület jobboldalán, a másik, röviddel ezután, az épület baloldalán okozott valami zörejt és egyidejűleg két újabb felvételt is oldott ki. A tolvaj a zörejekre természetesen odafordította a fejét és így a fényképezőgép a tolvajról mindkét oldalról készített felvételt. Ezt azért rendezte így be, mert hallomása szerint a rendőrség is három felvételt készít a bűnözőkről. Az elmés berendezés egyébként meghozta az eredményt, amelynél mindenestre a szerencse is szerephez jutott. A tolvaj ugyanis hajnalban, tehát olyankor jelentkezett, amikor világos volt. A három felvétel igen jól sikerült és kétségtelen bizonyítékot nyújtott a baromfite-nyésztő jóbarátjának és egyben szomszédjának bűnössége mellett, akire eddig álmában sem mert volna gyanakodni.

A bűnözés elleni küzdelem fontos tényezői a modern technika vívmányai, amelyeket erre a célra a technika valódi hazájában, Amerikában aknáznak ki a legjobban. A városokban rádióközpontból irányított, részben vevő, részben adó és vevő állomással felszerelt rendőrségi járőrgépkocsik portyáznak. Minden gépkocsinak, illetve gépkocsicsoporthoz pontosan ki van jelölve a mozgási körlete. A körletek úgy vannak megszabva, hogy a gépkocsik körletük bármely pontját néhány perc alatt elérhetik. A központban a befutott jelentéseknek megfelelően, térképeken állandóan rögzítik az egyes gépkocsik helyzetét és a felmerülő feladatoknak megfelelően innen történik a járőrgépkocsik irányítása is. A járőrgépkocsik sokoldalú munkáját szemléltessék az alábbi rendelkezések, amelyeket a központ Hollywoodban, egy napon gyors egymásutánban kocsijainak rádióon leadott.

„A . . . körzet összes járóműveinek! Figyelem! A Main Street és a 6. utca sarkáról 3 perccel ezelőtt egy zöld, roadsteres Buick-kocsit elloptak! Üldözni nyugati irányban a 6. utcában“.

Néhány perccel később:

„A Plasa körlet összes járóművei! Figyelem! A Hillstreeten a 2. és 3. utca között fekvő üres telken három serdülő gyermek löfegyverrel játszik!“

Később:

„Figyelem! N. N. számú kocsik! Figyelem! A Picco Boulevard X. számú házában gyanus kutyaugatás és női segélykiáltások!“

Ismét eltelik néhány perc, azután a központ újból megszólal:

„Figyelem! N. körlet! Figyelem! A Cahuenga Avenue és Beverley Boulevard sarkán 7 óra óta gyanus kinézésű gépkocsi vesztgel! Chrysler Cabriolet, Ohio állambeli rendszámtáblával!“

„Figyelem! N. kocsik! Figyelem! A városháza lépcsőjén részeg asszony trágár beszédével botrányt okoz!“

„Figyelem! Az N. és X. körletek összes járóművei! Az ilyen és ilyen utcákban gyanus egyén meg nem engedett sebességgel hajt kék, roadsteres Packard-kocsin, rendszámtábla a sártól olvashatatlan!“

Ez így megy tovább majdnem szünet nélkül. A központ, mint az egész mozgó szervezet agya, állandóan résen van, figyel, intézkedik, irányít. E rendszer kiválóan bevált és felbecsülhetetlen szolgáltatásokat tesz mind a megelőző, mind a nyomozó szolgálatnak. Nem ritka eset, hogy a fürge járőrgépkocsik a helyszínen rajtaütnek a betörőkön, mielőtt azok még a zsákmányt összezsomagolhatták volna.

A bűnözők természetesen ferde szemmel nézik ezt az intézményt és igyekeznek védekezni ellene. Chikagóban előfordult, hogy saját adóállomásukkal zavarták a rendőrségi központ adását, sőt azt is megtették, hogy a központ nevében saját rádiójukon elirányították az összes kocsikat abból a körletből, amelyben valamire készültek.

Az ismeretlen.

Írta: BIHARI ANDRÁS törzsrőrmester.

Amíg kezdő csendőr voltam, természetesnek találtam, hogy a szentestei szolgálatba el kellett men-nem, mikor meg járőrfelvezetősködni kezdtem, magam kértem, hogy elmehessek. Így aztán meg is szerettem ezt a szolgálatot, de nem azért, mert rendszerint semmi se történt, hanem, mert ezen az éjszakán olyan különös volt az egész község, az egész világ. Több csend volt, több jószándékot láttam és a hosszabb ideig világos ablakszemek előtt portyázni sokkal szebb volt, mert a világosság a csendőr barátja, segítője. Ilyenkor hinni lehet többet az embernek és én úgy éreztem bevonulás után, hogy ez a nyugalom-látás az én karácsonyi ajándékom. Lassankint vágytam is ez után a szolgálat után, ezért örömmel vettem, hogy az őrsparancsnokom most is engem vezényelt ki.

Néhány év óta ugyan már családom van: csendes szavú, mosolyogni szerető asszonyom és két kedves, medvebocs-kövér, játékos kis fiam, akiket nagyon szeretek, mégis ma este is így köszöntem nekik:

— Apátok éjjéligen a községben lesz, ha meg-vártok, szép mesét mondok nektek!

Tudtam, hogy akkorára már az angyalokkal fog-nak kergetőzni álmuk szép mezején, de ezzel csak vi-gasztalni akartam őket. Nem szerették, ha szolgál-atba megyek. Különösen a nagyobbik fiam méltan-lankodott mindig. Ehhez már joga volt, miután két fényes szemével már nemcsak nézett, hanem már lá-tott is; kis kövér ujjával már mutogatta az i meg u betűket. Gondolkodni tehát tudott már. Most is rám nézett pillantás nélkül a csillogó karácsonyfácska alól. Fején a gyertyák és az arany fénye szétömlött, arcoeskáján a piros almák színe.

— Méj nem megy a Dudász bácsi?

Csak ő tudja, miért küldte volna Dudás törzs-őrmestert, akinek szintén két gyermeke volt. Én azt

vitéz Leveldi Kozma Miklós m. kir. belügyminiszter berlini látogatása alkalmával ellép a díszszázad előtt.

hiszem, azért, mert a szívében már meggyökeresedett a szeretet irántam. Azt meg az anyja szava által az Isten ültette belé. Ez volt nekem az egyik szentestei ajándékom. Felkaptam a fiamat, megcsókoltam. De viszonzásra nem találtam, rám se nézett, méltatlan lettem rá...

Mert volt más ajándékom is még. Azt mint esendőr kaptam. Szolgálatban.

Az éjjeli mise után tovább portyáztunk a községben. Meg-megálltunk az utcákon, inkább csak azért, mert annyi év alatt már így szoktuk s benne volt lábunkban a megállás. Csak ezért álldogáltunk hát itt is, ott is, mert ezen az éjszakán igazán nem vártunk semmi bűnt. Aztán tovább mentünk. A hó csak maga világított már, az apró ablakok sárga fényfoltjait valaki már felkapkodta róla... Mi maradtunk csak ébren az egész itteni világban, csend borult a házak tetejére és az udvarokra.

Fordultunk s egyszer ott voltunk megint a templomhoz vezető szűk, kissé meredek utcácskán. Felmegyünk a templomhoz, gondoltam, onnan a dombról szétnézünk a község felett, aztán nemsokára két óra, vége a szolgálatnak. Gondoltam, de másként történt.

Mert a kis utcán lépegetve, egyszerre egy férfialak tűnt elénk. Nesztelenül jött a hóban. Városi hosszú, fekete kabát volt rajta, fején kemény kalap.

Kezében, úgy láttam, bőrönd. Nagyon értékes lehetett ez a bőrönd, mert úgy tartotta a kezében, maga előtt, mintha tojások lettek volna benne. Ki lehet ez ily késő éjszakában?

Egy hirtelen mozdulattal már a Balogék kapujához lapultunk. De Katona őrmester szuronyhüvelye odacsapódott s erre a férfi felkapva a fejét, megállott. Figyelt. Egy félperceig. Aztán nyugodtan jött tovább. Ki lehet ez?... Vendég volt valahol, talán a jegyző úréknál? Lehet... de hová megy? Ki engedi el vendégét éjjeli időben? Vonat nem indul, csak kora reggel. Ki ez?...

Eléljelttem a kapualjból. Ránk köszönt szárazon, nyugodtan, mintha tudott volna rólunk.

— Jó estét! Az urak most is kint vannak?

— Jó estét kívánunk! — viszonzottam. — Mi kint, de Ön?

Nem sokat gondolkodott.

— Biz én is kint vagyok a jó meleg szobából, a plébános úréknál voltam, de holnap már szolgálatban vagyok a gyárban, haza kell menni, megyek az állomásra. Pedig fényesen éreztem magamat az öregnél. Ismerik, úgy-e?

Meglepődtem, erre a feleletre nem számítottam. A plébános urat jól ismertem, tudtam róla, hogy aki vendég nála, az három napig nem mehet ki a kapuján. Most mégis elengedné? Meglepődtem azért is, mert vonat ilyenkor nem megy. Nem pá-

Fohász a szent hajnalon.

Irtó: Margittay Gyula.

*Fehér imaszőnyeg terül le a földre,
gyermekszemsugárból anygalkézzel szöve.
Kondul a nagy harang, hajnal-reményt hirdet,
szívekbe harmatoz békességet, hitet.*

*Kis falusi házak, tűzhelyek, rég-vágyak
fehér hólepelben... s megváltásra várnak.
A kenyérért fáradt, eltikkadt szegények
ajkán új erőt nyer a fohász, az ének:*

*Mutasd a csillagot, égi jelt a földnek,
szeretetnek ízét, színét az örömnök.
Zengjen a dicséret a földtől az égig,
hozsannázzon velünk fenn a magyar Ég is.*

szolt a helyzet semmiképpen. Egy kicsit izgatott lettem, de már nem egyszer kiugrasztottam én a nyulat olyanoknál, akiket nem ismertem, de akik olyan valakire hivatkoztak, akit ismertem. Most még megtoldottam ezt a szokásomat, ami egyszerű volt és abból állott, hogy megkérdeztem ilyenektől valamit a közös ismerősről. Vagy tudta, amit kérdeztem vagy hazudva elárulta magát. Mindenképpen közelebb jutottam személye tisztázásához. Most, mondom, meg is toldottam ezt, amennyiben olyan valakit kérdeztem tőle, akit én sohse láttam, sohse hallottam:

— Hát akkor Ön — feleltem vissza — a plébános úr unokaöccse, a Bertalan mérnök úr?!

Ismétlem, sohse hallottam ezt a nevet, de azt tudtam, hogy semmiféle atyafisága nincs a plébános úrnak. Tehát: vagy igent mond s akkor hazudott, vagy nemet mond s akkor nem tudtam meg többet felőle. Hacsak azt nem mondja: Nem kérem, én más vagyok, én X. Y. vagyok. Ez az ismeretlen azonban ravasz volt s azt felelte:

— Honnan ismer?

Ezzel kifogott rajtam. Egyelőre. De nem hagytam magamat.

— Kérem, mérnök úr, — feleltem — ismernünk kell nekünk a falu atyafiságát is... De menjünk, kérem, mert még le tetszik késni a vonatot. Mi is éppen arra tartunk. Katona őrmester, maga menjen elől, tapossa a havat!

— Igazán nagyon kedvesek — hajtotta meg magát felém az ismeretlen. Elindultunk. Én már tudtam, hogy itt valami nincs rendjén. Már Katona őrmestert is tervszerűen rendeltem elé, hogyha a mérnök úr el akarna „sietni“, ne juthasson messze. Tudtam, hogy Bertalan mérnök csak az én névismertemben él s a plébános úrnak semmiféle atyafisága nincs. Saját szájából tudtam. Az ismeretlen tehát valóját letagadta. Oka van rá, az bizonyos. Az okkal valami összefüggésben lehetett a bőrönd, ami úgy lógott szinte merev kezében, mintha mindenél értékesebb volna benne. Mi lehet? Kriszkindli?...

Egymás mellett mentünk és szerencsém volt, mert aprókat léphettünk csak a sikos hó miatt. Volt időm látni, hogy az ismeretlen az ujjait nem a bőrönd fogantyúján tartja, hanem jó részt annak az oldalán. Szinte féltette, hogy ki ne nyíljék. Vagy a zár volt rossz, vagy nem volt idő már becsukni? Nagy izgalommal néztem az ismeretlen arcát, ruháját, bőröndjét. Még nem állhattam eléje, de nem

is akartam elengedni, ha már ennyire hazudott előttem. Tisztázni kellett még egyetmást.

— Sokan voltak a plébános úrnál? — folytattam a társalgást.

A választ sejtettem.

— Ne... em... — akadozott.

— Az édesanyja biztosan?

— Igen! — hagyta rá készségesen. Ezzel egészen elvesztette a játszmat, mert szegény jó tekintetes asszony éppen esztendeje húnyta le szemeit. De folytattam, higgye, hogy fogja az orrom végét...

— Persze, a káplán úr is?

— Igen, az is ott volt, az a magas szőke, szemüveges, úgy-e, arra tetszik gondolni?

A káplán valóban így nézett ki. Tehát őt látta ez az ismeretlen. Hol láthatta? Az éjféli misén?

— Az éjféli misén is tetszett persze lenni? — Örömmel felelt:

— Voltam, igen, tessék elhiinni, olyan megható ilyen fővárosi embernek ilyen kis templomban.

Na, tehát volt az éjféli misén s ott látta a káplánt. A plébános úrnál már nem volt, tudtam. De nem volt másnál sem, hisz ő mondta, hogy a plébánosnál volt. De a templomban volt. Mi lehetett a célja ott? ... Már tudtam.

Volt a templomban, ezen a szentestén idegenben, látta, hogy a perselyekbe hullanak a fillérek. látta, hogy a szentségtartó arany, talpazatán két oldalt zöldes drágakövek szikráztak. Megfelel a hírének a szentségtartó... állapította meg biztosan. Azzal adott áldást a káplán úr, mert a plébános úr hetek óta ágyatnyomó beteg...

Egyszer vége volt a misének. a megbékélt lelkek hazatértek s legutolsónak a sefü-sefa sekrestyés cingár alakja is lecsoszogott a dombról... aztán viszontlátták egymást: az idegen és az arany kehely...

Igy vetettem számot az adatokból. Még csak tárgyi bizonyíték kellene... Talán a bőröndben lesz valami... Hogy nézhetném meg anélkül, hogy gyanúmat felfedném?... Egy kis balesettel ki lehet verni a kezéből azt a furesán tartott táskát? Persze... Mire az utca végére lecsúszkáltunk, meg volt a tervem. A saroklámpa alatt szándékosan megesusztam, de úgy, hogy fellöktem a mérnök urat is. Nagyot kiáltott, kalimpált és a bőröndje nagy meglepetésében elrepült a kezéből. Mire a földre ért, szét is nyílt. Szétnyílt és a tartalma elibünk került. Arany kehely drágakövel, gyertyatartók, bádgerselyek... Zörgős dolgok, azért kellett úgy tartani, mint a liliumot! Gondoltam én ezt!

A mérnök fel akart ugrani, de visszalöktem.

— Ne mozduljon! — szegeztem neki a szuronyt. — Katona, bilincset rá!

Katona ekkor csukta be a száját — a csudálkozástól. De ugrott és az ezüstös lánc nemsokára a mérnök úr kezén villogott.

Aztán megengedtem, hogy felálljon. Megvizsgáltam a bilincselést s azt nem találtam egészen jónak.

— Fordítsa a két tenyerét egymásfelé, mintha imádkoznék — mondtam Katona őrmesternek. — A mérnök úr az éjféli misén elfelejtett imádkozni, igaz, mérnök úr?

— Igaz — morogta.

— Nahát, akkor indulhatunk.

ritéz Leveldi Kozma Miklós m. kir. belügyminiszter berlini látogatása során a német nemzeti munkaszolgálatot is tanulmányozta. A táborban együtt-tartott munkaszolgálatosok katonás fegyelemben élnek, közmunkákat végeznek.

A nikkelóra.

Irta: CSURKA PÉTER.

Turi Gergelynek öt apró gyereke volt. Útszéli házának ablakain befütyült a Krisztus-ünnep előtti szél. Vándorok, akik Csanádpalota felől jöttek, mondták, hogy itt is, ott is megfagytak emberek. Gergely reggel felé jött haza. Még csak szürkült, amikor hatalmas fát húzott be maga után az udvarba. Teste gőzölgött a csikorgó hidegben. Felesége, öt gyerekének elnyűtt asszonya, kint állt az eresz alatt, dideregve nézte a fával küzködő emberét.

— Hunnan való?...

Az ember nem szólt semmit. Bement a házba, az asszony utána. A gyerekek még aludtak a vakokban. Fülledt hideg volt bent, a fagy ezerféle vi-rágot rajzolt az ablaküvegekre.

— Ma karácsonyeste! — mondta halkán az asszony.

Úgy mondta, mintha ez a szó kiesett volna a gondolatai közül és mintha utána kapott volna, mint valami üvegeserép után, mely ha leesik a földre, zajt csinál és fölébreszti a gyerekeket. Pedig a gyerekeknek nem szabad tudni, hogy karácsony este lesz. Krajcár sines a háznál hónapok óta. A gyerekek mezítláb dideregnek a földes szobában, penészes, fakó az arcuk. Cipő, csizma, ruha kék inkább, mint karácsonyi csecse-becsék, karácsonyfa....

De semmire se telik. Nem beszéltek hát a názárethi Jézusról. Titkolóztak és úgy fájt a szívük. Nem mesélték, hogy Ekbatániából, vagy talán Kchaldeából útrakeltek három mágusok... királyok... és csil-lag vezérelte őket az éjszakában...

Arckra fagyott a szeretet szava, mint a decem-beri zuzmara az ablaküvegekre.

Az ember kiment, fejszét fogott, gallyazni kezdte a fát. Öllel hordta be a konyhába. Az asszony begyújtott a kemencébe.

— Lopott fa, gőzült jószág! — mondogatta maga elé, belebámult a parázsba. — Az országútról vágta ki!... Hej, rájöhet még az útbiztos...

Az ember betoppant.

— Add ki az ujjasomat!... Bemegyek a vá-ro-sba!...

— Miért? — bámult az asszony.

— Gondoltam, hogy eladom a nikliórámát, oszt veszek valamit ezeknek a gyerekeknek. Mégis hát legyen egy kis örömük...

Az asszony azonnal kinttermett az ujjassal, rá-adta az urára.

— Pedig sajnálom azt az órát — motyogott Ger-gely. — Jó óra, régi óra! Együtt volt velem Gali-ciába is...

De aztán csak nekivágott az országútnak. Behú-zott nyakkal ment a csikorgó hidegben az út köze-pén. A sürgőnypóznák daloltak mellette. Mintha a

világ minden jaja, kinja, öröme ezerhangú orkeszterben dalárdázott volna ki belőlük.

Felesége nézte egy ideig a kapuban, aztán neki fogott a félbemaradt fának, felfűrészelte, felaprózta, behordta. Öröm bujkált a szemében, beszaladt a házba.

— Idehallgassatok kis pulyáim... Ma jön a Jézuska... Most mesélek nektek... Tudjátok, egyszer három király útra kelt... Ment az éjszakában... csillag vezérelte őket... Nagy tündöklő fényes csillag...

Turi Gergely akkor tért rá a makói útra. Ment toronyiránt.

Nyakra-főre kínálhatta a piacon a nikliórát. Dícsérte az óra kiváló tulajdonságait. Hogy csak nyolcnaponként kell felhúzni, hogy éjjel világít, mint a szentjánosbogár, nem muszáj gyufát rántani. Az ember elejtheti, rátaposhat, annak oszt mindegy. Mert akár ökörszekér mehet át rajta. A ketyegése meg olyan egészséges, hogy az szinte csuda. Nem késik, nem siet. Egyszóval csuda-óra!

De a csuda-óra nem kellett senkinek. Még csak olyan ember se akadt, aki valamit is ígért volna érte. Legtöbb mosolygott, meg se hallgatta, pedig csak tíz pengőt kért az óráért. Gergelynek vörösré fagyott a keze a nagy kínálgatásban. Dél már jócskán elmúlt, a niklióra még mindig megvolt. Ekkor valaki azt tanácsolta neki, hogy vigye el egy óráshoz. Az óráshoz is fanyarul mosolygott és azt mondta Gergelynek, hogy ugyan hát nyissa ki egy kicsit a szemét! Hány órát lát ebben az üzletben? Karácsony szombatja van, boldog volna, ha egyet is eladhatna, nemhogy még ő vegyen!

— Áron alul eladnék barátom, csak pénzt lássak!... Nekem is ünnepem lesz, édes barátom!

Gergely kiszédült az üzletből. Az óra fagyosan meglapulva ketyegett a markában. Tikk-takk, tikk-takk, mondta az óra és Gergelynek a torkában is tikk-takkolt a keserűség. Nagy, ölremenő, kegyetlen, eget-csapkodó keserűség.

— Krisztusom, hát hol vagy?

Már elhagyta a várost. A korai téli este sietett utána. Lassan ereszkedett le a feje felett, míg egészen be nem takarta. Most várják otthon a gyerekek — rágta a gond Gergelyt — mert az asszony biztosan felbízta őket! De Uramisten, üres kézzel beállítani!... Legjobb volna haza se menni!... Rongy emberparálynak nincs helye a földön!...

Lázongott a nagy mindenség ellen.

Előtte a sötétben valaki haladt. Férfi volt s mikor utolérte, köszöntötte.

— Hova, hova? — szólt rá a másik.

— Királyhegyes felé.

— Na, akkor tarthatunk együtt egyideig. Én még Kövegyen is túl megyek...

Amint Gergely a sötétben kivehette, az ismeretlen hatalmas ember volt, vékony kis kabátban feszültek a vállai, szeme, mint izzó két farkasszem csillant meg néha. Azután sokáig elszótlankodtak egymás mellett, csak eszmájuk kopogott a kökeményre fagyott úton.

— Ránk esteledett! — lökte ki a szót egyszer a nagy. — Makón vót?

— Makón vótam!

— Mi járatban vót Makón?

— Sorja van annak, sorja! — sóhajtott Gergely. — Nagy a szegénység!... Ránk jött az ünnep... Őt apró gyerek... Egy kis örömet akartam nekik hazavinni... Dehát nem sikerült!...

Ej, haj, így s úgy, sóhajtoztak és kocogtak egymás mellett a siket csendben. Ej, haj, ej, haj, cudar ez az élet! Különösen Gergelyből csapkodott ki a keserű beszélhetnék:

— Tuggya, van egy nikliórám. Régi jó óra, fájni! Azt akartam eladni, hogy vegyek valamit kis kölykeimnek. Még eddig mindig megjött valahogy a Jézuska, szükösen bár, de megjött. Egyéb örömük se vót esztendőkön át. Csak a Jézuska! De az idén esse lesz! Vas nélkül megyek haza.

A nagy ember azt mondta, hogy ő is hasonlóképpen van.

Kövegy felé ágazott el az út. A nagy ember megállt.

— Hát én erre...

— Én meg erre — didergett Gergely.

— Osztan mennyiér adná azt az órát?

Gergelynek megcsillant a szeme a sötétben.

— Megvenné?

— Előbb látni akarom...

Gergely kigombolkozott, a zsíros kis szíjról lecsatolta az órát.

— Hát nézze meg!... Masinát gyújtunk... Magának odaadom én ezt nyolc pengőért!...

Ahogy ezt kimondta, hatalmas ütés érte a halántékán. Elszédült, előrebukott. Elnyult az út közepén.

Mikor magához tért, feltápáskodott, tántorgott és pillanatokig nem jött rá, hogy mi történt vele. Forgolódott jobbra-balra, előre-hátra, mert az útiránnyal sem volt tisztában. Halántéka sajgott az ütéstől. Eszébe jutott az óra. Rémülten tapogatta zsebeit. De az óra nincs, nincs! Sehol sincs az óra! Az ismeretlen ember sincs sehol! Még csak a csizmája kopogása se hallatszik már, eltűnt a kövegyi országúton a vak sötétben.

Most mit csináljon?... Kiáltson?... Kinek?... Miért?... Ki hallja meg?... Még tanya sincs a közelben!...

Állt az út közepén, mint bús bolond, kit elhagyott józan esze. Majd szaladni kezdett, mint éjfél kísértet, akit megzavartak. Alaktalan alak, kit felismerhetetlenné fest a rácsavarodó sötétség, bukdácsolt előre. Bajuszán jégesap-tövisek szúrtak mindenfelé.

Tikk, takk, tikk, takk. A szíve ketyegett kegyetlenül az óra helyett. Tikk-takk. Kegyetlen ez az élet! Tikk-takk!

Lassított. Ugy érezte, mintha követné valaki. Megállt, visszafordult. Ilyenkor a nesz is elhalt.

— Ki az? — kérdezett bele a sötétbe.

Választ nem kapott. Elindult. Újra neszelt valami a háta mögött. Ismét megállt, visszafordult. Most már kivehette, hogy jó-pár lépésnyire tőle hatalmas eb hegyezi rá a fülét, szüköl, csóválja a farkát.

— Gyere ide, te!

A kutya szükölve lapult le a lábainál. Gergely lehajolt, megsimogatta. Pár jó szót hebegett neki. Eltévedt eb, kivert kutya, gondolta. Az is megvillant

a fejében, hogy a tegnapi nagy vadászból maradhatott itt. Ez is lehet. A kutya hálásan nyalta meg hideg kezét, felágaskodott, szájon csókolta vihogva, szűkülve, panaszkodva.

Azután pedig nagy örömmel kapott. Előre szállt, hátramaradt, futkározott ide-oda, de mindig hálásan megtért és fel-felvihogott Gergelyre. Majd elmarad egyszer, gondolta Gergely. Haza nem viheti, mert mit adjon neki, mikor magának sines. Különben is sötét gondolatok fojtogatták már ekkor... Ki tudja, hol lesz ő már reggelre?!... Minek ez az élet?

Közeledett a falu. Már betlehemesek járkáltak ablakról-ablakra. Énekeltek: „Pásztorok, pászorok, jöttek Betlehemből...”

Szállt az ének, mert már akkor judeai pászorok énekeltek mindenütt az egész világon...

Gergely a Salamon-üzlet elé ért. Utszéli csárda és szatócsbolt.

Megállt az üzlet előtt. A betlehemesek éneke lesimította lelke bársonyát, a szálló ének nyomán megbékélt szívében kis rőzse-tűz gyúlt ki és hogy ide az üzlet elé ért, lobbort vetett: bemegy Salamonhoz, megkéri, adjon neki valamit kontóra. Megfizet ő emberségesen vagy ledolgozza, fát vág, vagy akármit csinál. Őt apró gyerek, Salamon úr!...

Benyitott. A kutya erőszakkal követte, befurta magát az ajtón.

— Nem mégy el, te!... Mars el, te!... Aggyon-isten jóestét, Salamon úr!...

— Fogadj Isten!

Gergely leült egy asztal mellé. A kutya a lábához feküdt.

— Hát ezt a gyönyörű kutyát honnan vette, jó ember?

Gergely csak most vette szemügyre az ebet. Hatalmas orosz agár!... Az a!... Gyönyörű!...

— A magáé?

Gergelyt, mint az országúton az ismeretlen ember, úgy kólintotta most fejbe egy gondolat. Kivert kutya, gazdátlan, elpusztulna úgy is!

— Igen!... Az enyém. Makóról hozom... Pénz helyett kaptam!

Salamon mustrálgatta a kutyát.

— Szép állat... Orosz agár!... Eladja?

— Hogy eladom-i, aztat teccik kérdezni?

— Igen.

— Hát, ha jó árat kapnék érte!?

— Mi lenne az a jó ár?

— Mennyit gondol Salamon úr?

— A fiamnak kéne, az orvosnak!... Hogy mennyit gondolok?!... Tudom is én!... Hát kaphat érte, mondjuk... negyven pengőt!

Negyven pengő! Szédült Gergellyel a világ. Gomolygott előtte a pult, az üvegek. Láttá az átnyíló ajtón keresztül, hogy a fűszerájsban feldíszített karácsonyfa áll, karácsonyfadíszek, girlandok, hózuzmarák... Karácsonyi mese... Hány óra?... Csilingel a harang a faluban!... Várja az asszony, a gyerekek!...

Örökégű nagy fényes csillag bújt fel az égen a falu felé Gergely útszéli háza megett. És úgy tűnt fel Gergelynek, ahogy elhaladt az útszéli bádog Krisztus mellett, mintha szóra nyílt volna az Isten Fia szája a feszületen. Mintha azt mondta volna: — Jól tetted!

A börtönök életéből.

Írta: BEÖTHY KALMÁN százados.

(Befejező közlemény.)

A másik mély hatást keltő állomás az elítélt életében az, amikor feltételes szabadságra bocsátják.

Az igazságügyminiszter azokat részesíti ebben, akik egy évet meghaladó szabadságvesztésre (fogház, államfogház, börtön vagy fegyházra) voltak elítélve, büntetésük háromnegyed részét, illetve az életfogytig elítéltek legalább 15 évet, kitöltötték, szorgalmuk és jóviseletük által alapos reményt nyújtottak a javulásra, akik pedig közvetítőintézetben voltak, ott a javulás reményét megerősítették.

Mindjárt szembetűnik a különbség: az, hogy a közvetítőintézetbe csak a fegyházra vagy börtönre ítélték közül lehet beutalni, míg ezt a kedvezményt egyéb szabadságvesztésre ítélték is elnyerhetik. De nem bocsáthatók feltételes szabadságra azok, akik lopás, rablás, zsarolás, sikkasztás, orgazdaság, csalás és szándékos gyújtogatás büntetteiben vagy vétségeiben visszaesők, aztán akiket a bíróság nemcsak szabadságvesztésre, de dologházba is utalt; akik külföldiek; akik fegyelmi úton büntetve voltak addig, amíg a fegyelmi vétség elkövetésétől számított egy év letelik. A visszaesést úgy kell értelmezni, hogy a lopás miatt egyszer már büntetve volt egyént annak tekintik, ha nem is ugyanazt a bűncselekményt követi el. Az előző büntetés kiállásától számított tíz éven belül.

Tudnunk kell, hogy a feltételesen szabadságoltak hátralevő büntetési idejük leteltéig, az életfogytig tartó fegyházra ítélték négy év elteltéig rendőri felügyelet alatt állanak. Részleteiben ezzel nem foglalkozom, mert a Btk.-ból ismerjük, de ismerhetjük a Csendőrségi Lapok hasábjairól is. Czeglédy Jenő százados úr tollából (1930).

Egyszer aztán elérkezik a szabadulás napja is. Erről szólva szeretném valahogyan érzékeltetni olvasóimmal az esztendőök hosszú sorát... A zárkakat, a munkatermeket, a kosztot, az arcokat, amelyek az elítéltet hosszú éveken át körülvették, a fegyőrt vagy börtönőrt, aki nem egyszer fedte talán meg, aztán az éjszakákat, megint a zárkát és ismét az éjszakákat. A három első napot, a három első hónapot, aztán a kétszázadik napot, majd a kétezrediket... s egyszer ennek is vége. Az elítélt visszanéz az eltöltött napokra. Hogy az ideje alatt mi minden ment végbe a lelkében, azt nem tudni. Csak elképzelni lehet. És ezzel a kérdéssel nem szabad nem törődni, az olvasó ne higgye azt, hogy annak boncolgatásával ráhatást akarok elérni. Nem. Nincs szükségem rá. De közel akarom vinni az olvasót az elítélt lelkéhez abban a percben, amint tudtára adják, hogy holnap 10 órakor elhagyhatja az intézetet. Holnap. Tehát még van egy éjszaka. A sötét éjjel még egyszer eljő s a sötét: a bűnök öle. A szerelem, a gyilkol, az eltulajdonítás és a tüzlöb-bantás és minden más bűn: a sötét gyermeke. Rendesen. Az elítélt végignézi enmagát még ezen az éjjelen és számot tesz: maradjak jó? Vagy: visszafizessem a nyomorultnak a „kölesönt”? Vagy: mi-ből fogok élni? Vagy: ezután ügyesebben teszem,

amit tenni fogok. Beszélhet nekem a csuhás, beszélhet nekem a másik... nekem mindegy... Ez az éjszaka választat is teremt. Bizonyos, hogy örömet is. Az örömrészt az előtt, aki a kétezeredik napig nem léphetett ki egyedül az utcára. Holnap már a maga gunyáját veszi fel. Megint Nagy Sándort vagy Baranyi Tamást kell benne nézni és nem az 567-es rabot... Ezt ő is tudja. Azt mondja az egyik fegyőr: sok van a szabadulók között, akin nem látszik, hogy örülne, de van, aki szentelen. Van, aki a templomba kívánczik. Van, aki nyíltan megmondja, hogy szabadulása után kocsimába megy, mert kiszáradt a torka... Ki tudja: az utolsó éjszakán milyen elhatározás születik?

Az elbocsátás kétféle: szabadlábrahelyezés és elszállítás. Utóbbit azokkal szemben alkalmazzák, akik külföldiek és az országból való kiutasításra is ítélték, azokat, akiket a rendőrhatalóság illetőségi helyére kíván toloncolni, vagy olyanok, akik az intézet vezetőségének véleménye szerint szabadulás után is veszélyesek lehetnek a vagyon- és életbiztonságra.

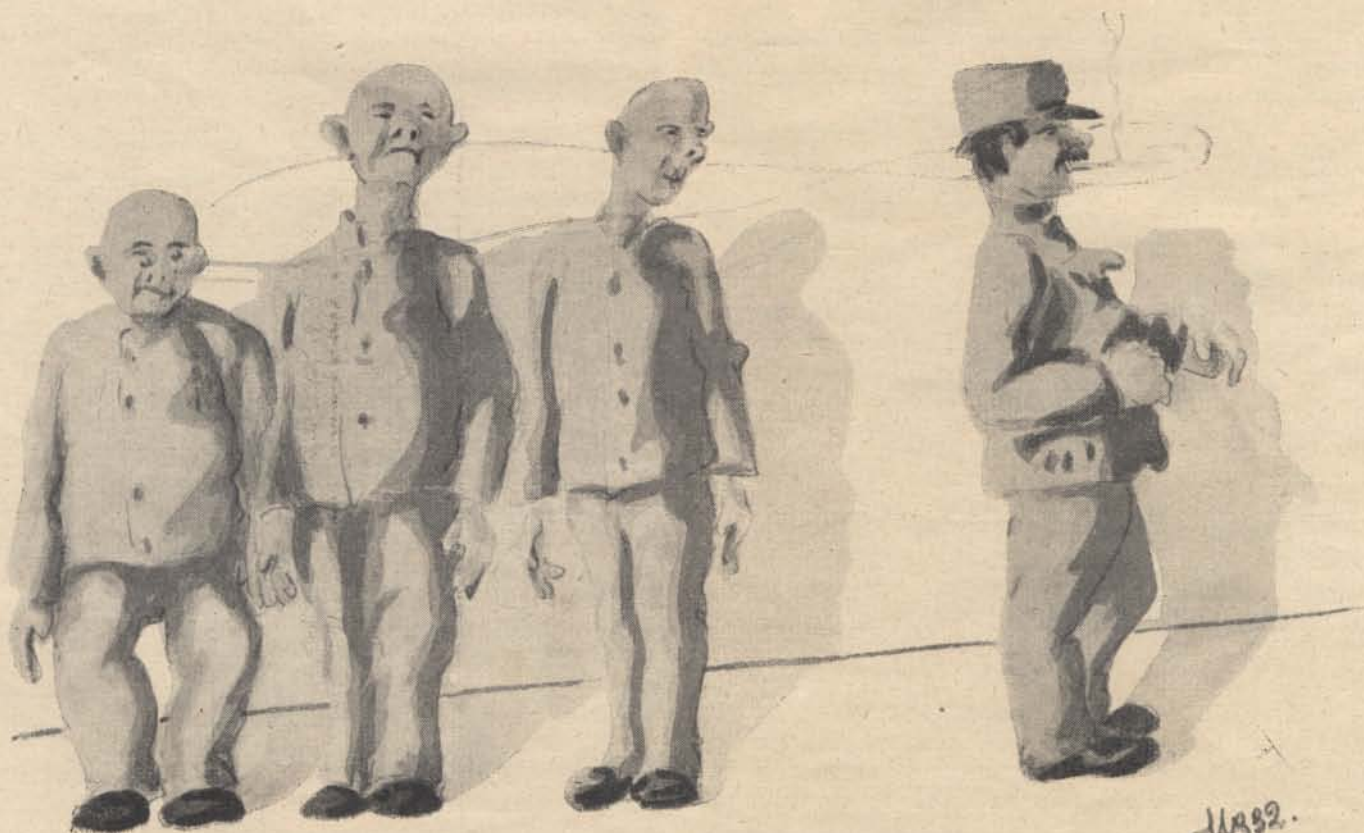
Minden szabadulót rendbehozott ruhában bocsátanak el. Nem lehet kiengedni őt szakadt, rongyes ruhában, hiszen nyomban elvették előle a társadalomban való elhelyezkedés lehetőségének legelső feltételét is azzal. Ilyenre már eleve rossz szemmel nézne mindenki. A rendben levő ruhához kiadják neki mindazokat a tárgyakat, amelyeket annak idején elvettek tőle, kiadnak kezeihez útiköltséget s ha több pénze volt ennél, azt postán hazaküldik. Az utolsó pillanatig gondolnak mindenre. Ha szegény volna annyira, hogy keresménye nem fedezné az útiköltséget s az első néhány napi élelmi szükségletet, a rabsegély alaphoz néhány pengőt is adnak

neki. Kezébe adják az elbocsátó levelet, illetve elszállításnál a kényszerútlevelet. Ha a szabaduló kívánja, kiállítják számára a büntetőintézetben végzett iskolákról is a bizonyítványt, sőt még annak igazolását is megkapja, hogy az iparban milyen ismeretei vannak. Ennek alapján iparigazolványhoz is joga van az illetőnek.

A szabadulásról a községi előjáróság (rendőrkapitányság), amelynek területén a szabaduló letelepedni kíván, értesítést kap.

Ne legyen ez az értesítés ok és alap ahhoz, hogy a körletünkbe érkező volt fegyencet, foglyot vagy rabot most már mindenképpen addig „figyeljük”, zaklassuk, amíg meg nem unja azokat és el nem tűnik — bűnözni ismét. Legyen az az értesítés figyelmeztetés: jön egy ember, akit igenis figyelemmel kell tartani azért is, hogy büntetést lehetőleg ne kövessen el, mert lehet, hogy testi és lelki összetételénél fogva a bűnhajlam benne van, dacára minden büntető intézeti kényszernevelésnek, de azért is, hogy vajjon nem lehet-e megtartani őt abban a javított gondolkodásban, amire az intézetben annyi időt, türelmet és időt fordítottak? Egy ember érkezik vissza az őrkörletbe, akit feljegyzünk az arra rendelt helyeken, mint büntetett előéletűt, akinek a nevét a közös asztalnál, a járőr eligazításnál nem egyszer emlegetni fogunk, akinek a háza környékén meg-meg fogunk állani, akinek életét határok közé szorítjuk a szabályok foganatosítása során, de... ez az ember szerencsétlen is. Támogatásunkra szorul.

A figyelése, szemmel tartása szigorú mértékkel mért legyen. Engedni nem szabad semmit. De a szigorúság mellett a szívnek is szerepet kell adni azért, hogy megtartsuk az embertársat a társadalomban. Hálátlan feladat az utóbbi, de feladat. Há-

Még a füstje is gyönyörűség... (Egy fegyenc festménye.)

Mag.

látlan, mert tapasztalatból tudjuk, hogy nem egy szabadult fegyenc haza se ért a falujába, már ismét bűnözött. Van, aki hazajött, édeggel több-kevesebb ideig s aztán megint bűnözik. Van, aki a büntetőintézetben megismert ipari tudás segítségével most már más bűnt is elkövet, mint annak előtte. Van, akinek minden tanítás, lelki támogatás: maszlág. Szappanbuborék. A kenyérhiány, a bosszú, a terheltség, a szenvedély és még sok minden más hatalom elnyomja a tegnapi, utolsó lelkesítő intést, az igazgató jó tanácsát stb. Ez bizonyos. De ez még nem jelenti azt, hogy ne lennének a szabadultak között olyanok is, akiknek használt a börtön vagy egyéb intézet. Nehéz feladat a csendőr előtt, de azt hiszem, hogy az eddig elmondottak után most már világosan látja maga előtt mindegyik eléje kerülőt: azt, hogy nem sötét zárkának a sarkában, vasbilincsekkel a kezén és lábán ülő és senyvedő valakinek kell gondolnia az elítéltet, hanem a társadalom olyan tagjának, aki szerencsétlen körülményei folytán ideiglenesen kivált abból és a kiválás alatt olyan emberek kezei, olyan rendszer keretei közé került, ahol minden törekvés oda irányul, hogy visszakerüljön oda, ahol a helye van, a társadalomba.

Azok, akik az elítéltekkel foglalkoznak, azért érdemelnek, illetve érdemelnének meg minden elismerést, teljes megértést. Dicséretet.

Most már tudjuk, hogy sokkal nagyobb szerepe van az igazságszolgáltatásban a büntetés végrehajtásának, mint az ítéletnek. Tudjuk, hogy nem volna az ítéletnek eredménye semmi, ha az elítéltet belöknék egy zárkába és ott hagynák éveket, mondjuk. De igenis joggal várható eredmény, ha a végrehajtás azokkal az elgondolásokkal történik, amiket ismertettem. Ezeknek a végrehajtói a börtönügyi tisztviselők. Ismétlem: minden dicséret az övék. Mert hogy mit jelent éveken át, külön-külön foglalkozni száz és száz bűnösrel, csupán azzal a céllal, hogy hasznos tagjai legyenek ismét a társadalomnak, azt elképzelni is nehéz. Micsoda lelki erő, műveltség, figyelem és türelem, hivatásszeretet és oda-

Munka a rabgazdaságban.

adás kell, meg sok minden egyéb... azt mi, kívülállók nem tudjuk. Sejtheti az, aki, mint én is, végigjártam az intézeteket és néztem a munkát, a csendes, reklámozni nem kívánó és azt visszautasító munkát. Még akkor is őket illesse a dicséret, ha azt olvassuk az újságban: ...a betörés tettese X. Y., aki csak néhány nappal előbb szabadult a ...fegyházból. Még akkor is, ha ezt ismételtén olvassuk. Mert ismétlem: ahány elítélt, annyi testi és lelki összetétel, ami kizárja azt, hogy mindegyik javultán hagyja el az intézetet. Még akkor is, ha minden egyes mellé külön lelkészt, tanítót és egyéb tisztviselőt állítanánk. Mert a természeti adottságokat (terheltség, szenvedélyek, indulatok, akaratgyöngöség, szellemi gyöngöség, önzés, bosszúvágy, stb., stb.) az egyénből kimetszeni, attól őt megszabadítani, nem e tisztviselők kötelessége. Azután az sem a kötelességük, bár maguktól megkísérelnek mindent, hogy a szabadulót kenyerhez juttassák és annál meg is tartásák. Tehát: mennyi minden, ami hatásukon kívül esik!

A börtönügyi tisztviselők feladata: a rendes életmódhoz, a munkához és a kötelességek teljesítéséhez való szoktatás. A többi: a társadalom kötelessége volna. Sajnos, igen kevés szerv él ezzel a hivatással és a nagy társadalom pedig jórészt semmit sem tud erről a hatalmas, erről a nagyon fontos munkáról. Még akkor sem volna szabad elhanyagolni ezeket a szerencsétleneknek az életsorsát, ha nagy ország lennénk. Egy nemzetnek sohasem lehetnek olyan fiai, akiket mellőzni lehessen bármi okból, ha csak nem hazaárulás miatt. Minden kézre szüksége van a nemzetnek, kár, nagy kár, hogy a társadalom nem siet folytatni azt a munkát, amit e tisztviselők végeznek. Mi, csendőrök, abban a helyzetben vagyunk, hogy hivatásunk teljesítése során beleavatkozhatunk a szabadult ember életének irányításába. Meggyőződésem, hogy ezek olvasása után mindenki tudni fogja azt a módot, azt a határt, amellyel és ameddig elmehet e téren.

A visszaesőkről mutatok be egy táblázatot alább. A visszaesés előidézője, feltámasztója a természeti adottság, a gazdasági helyzete az egyénnek és az élet sok más kihatása. Ha a csendőr intézkedésével csak egy embert is visszatarthat a bűnözés-

Munka a rabgazdaságban.

től, többet tett, mintha... nem is tudom hirtelenében mit mondjak. Sohse felejtse el, amit a tisztviselők se hagynak figyelmen kívül: az emberrel kell foglalkozni, azt kell az eléje kerülőben tekinteni!

V. táblázat. Adatok a visszaeső elítéltekről.

Év	Az elítéltek száma	Előzőleg büntett vagy vétség miatt büntetve volt			Katona	
		1	2-3	több	volt	nem volt
		izben				
1930	9315	4812	2990	1513	4400	3401
1931	9924	5015	3094	1815	4669	3777
1932	10810	5088	3814	1908	4801	4394

Mindegyikkel másként kell bánni. Természetes: mint az örsön beosztottak mindegyike más és más és ezért más és más bánásmódot igényelnek abból a célból, hogy tudásukat, erejüket, képességeiket a szolgálat javára értékesíteni lehessen, úgy kell az elénk került, szabadult emberrel is bánni abból a célból, hogy visszajusson a becsületes akarású emberek közé. Elég teher a szabadultnak a falu szeme és szája: tudjuk, hogy a falu szája ölteni képes és tud is. Elég, ha onnan megkapja az ilyen az elmaradhatatlan megszólást... állítom, hogy a csendőr szavát még jobban megfigyeli és megjegyzi. Sőt, várja. Rágódik rajta. Ha jószándékú a szó, feljebb emeli a fejét. Ha ismétlődik a jó szó, maga értékét kezdi firtatni en magában és ha a szíves szót újra hallja, lassan elhiszi, hogy ugyanaz lett, aki a többi: egyenjogú tagja a községnek... Nem mindegyik szabadult érdemli ki idővel ezt a bánásmódot. Azért hangsúlyozom: egyénenként kell kezelni ezeket. Sokszor persze nem egy hétig és nem is kettőig. Mert lesznek, akik ravaszok és jól mutatnak... Egyénenként kell kezelni őket. Érdemes. Kell és kötelesség.

Búcsúzzunk el az intézetektől és a foglyoktól. Búcsúzóul bemutatom olvasóinknak a börtönök személyzetét: együttvéve mind kifogástalan katonás magatartású ember. Veszélyes feladatkör munkásai. Szép munkának a munkásai. Élükön az igazgató, a fogházvezető ügyész, a lelkész, a tanító, az orvos, a titkár, a fogalmazó, a tiszt és a főtiszt. Egyetemet vagy főiskolát végzett munkások. Az őrparancsnok, a fogházörrmester, fogházor, börtönörrmester, börtönőr, főfegyőr, fegyőr. A marianosztrai intézetben a halk járású és szerény, kedves, igazán kedves Szent Vince-rendbeli nővérek. Tisztelegjünk előttük, bár a kölesönös tiszteletadás nincs előírva. Nem kutatom: miért nincs. De ha tisztelgünk, jelét adjuk annak, hogy megbecsüljük a munkát, amit a nemzet érdekében végeznek.

Az igazság kedvéért azonban nem ezzel búcsúznak. Megmondom, amit az intézetben hallottam: tapasztalat, hogy, akik igényjogosultsági igazolvány birtokában tőlünk a büntetőintézetekhez jutnak, nem felelnek meg a várakozásnak. Nem ízlik nekik a szolgálat, nincsenek az ellátmányokkal megelégedve. Annakidején, amikor a testületünkhöz iparkodtak, megmozgattak minden követ, hogy sikerüljön iparkodásuk s ezzel ki tudja, kiket ütöttek el

a kenyértől s aztán... mikor innen az igazolvány birtokában el akartak menni, ismét igénybevettek minden protekciót, képviselőt és másokat és sikerült nekik elmenni tőlünk s aztán?... Elégedetlenek. Az ilyenektől ugyan ki várja, hogy a nevelésre hivatott börtönügyi tisztviselőknek segítségére legyenek? Hála Isten, hogy kivételre is találtam. Hozzám jött, jelentette, hogy az ...i örsről jött ide, de nagyon sajnálja lépését, mert bár itt is kiérdemelt már néhány szóbeli dicséretet és a komiszkodó rabok mellé kíséretre legtöbbször öt osztják be, mégis... más volt az a dicséret, amit a szárnyparancsnok úrtól kapott egy-egy feljelentés fogalmazványán, más volt az a koszt, amit Mari néni főzött és más volt ő az egész világ előtt, amikor a kapun kilépve járőrtársával szétnézett, hogy merre is induljon neki az őráratnak... Itt ugyan nem ázik és nem hasogatja a lábát az idő, nem szemlélik egyre-másra, nem kell írásbeli dolgozatokat izzadnia, mégis... csak még egyszer visszamehetne! Mondtam neki: nem lehet és ha már idekiváncozott, becsülje meg volt nevét és a kenyerét. Itt is a hazát szolgálja.

E hosszú, részletekben közölt cikkről már nyilatkozott előttem tiszt és legénységi bajtárs. Egyformán azt mondták: sok új dologról szereztek tudomást, egészen érdekes dolgokról. Ez az én legteljesebb örömöm, mert ezt akartam. Ezért is nem „szakszerűsködtem“, csak tájékoztatást adtam.

Legközelebb a fiatakorúak büntetésvégrehajtását fogom ismertetni, arról adok ismertetést, hogy miként igyekszik az államhatalom a bűn féregétől terhelt fiatal fákat megmenteni...

Téli fényképfelvételek.

Irtá: vitéz KAPOSSY GYULA g. százados.

Nehéz lenne eldönteni, hogy melyik évszak gazdagabb fényképtémákban, de az bizonyos, hogy a tél nem marad a többi mögött. Ennek ellenére alig lehet látni szép téli fényképfelvételeket. Talán a tél hidege, kényelmi szempontok játszanak közbe. Nem hinném azonban, hogy ez csendőrt befolyásoljon. Inkább arra gondolok, hogy sokan visszariadnak a téli felvételek vélt nehézségeitől. Habár ez sem csendőr jellemvonás, mégis erre gondolva írom közleményemet, hogy egyrészt rá mutassak a téli fényképtémák változatosságára, másrészt segítségére legyek a felvételek elkészítésében mindazoknak, kik fényképfelvétellel akarják megörökíteni a tél szépségeit.

A hó, jég, zúzmara, köd gyönyörűen tükröződik vissza a fényképen és nem okoz annyi csalódást, mint a színekben pompázó nyár képe.

A tél szele a legérdekesebb vonalakat építi stikon, dombon, utakra, háztetőkre.

A lábnyomok, kocsik, szánok keresztül-kasul vonalai a porladó, vagy olvadó hóban szép árnyékaikkal tán nem alkalmasak a felvételre?

Kell-e szebb téma, mint a zúzmarabokrétá alatt roskadozó fák, bokrok képe: avagy az eresz csepegőjén képződött jégáldás csillogva a napfényben.

A téli köd, félig elnyelt alakjaival, lámpáival kimeríthetetlen sok témát nyújt.

Ezek a csodálatos téli jelenségek csak díszét, keretét is képezhetik más témának. Hát még milyen kedves a kis jégsávon csuszkáló gyerekek boldog képe! A falusi lakodalmi menet, a disznóperzselés, vagy a mező, erdő behavazott útján botorkáló anyóka képe sem utolsó!

Módunk van most már nemcsak szigorúan csendőrtémájú képeket is beküldeni a Csendőrségi Lapoknak, használjuk fel hát ezeket is. Csupán a karácsonyi felvételeket említem még fel, mert azt hiszem, hogy ilyen minden amatőrfényképező szívesen készíti.

Most sorba veszem azokat a szempontokat, melyek a felvételek készítésénél figyelmet érdemelnek.

Ha a sok téma közül kiválasztottuk a felvételre legalkalmasabb témát, következik a képszerkesztés.

Hogy a főtéma tényleg a tőle megkívánt hatást keltse a szemlélőben, annak uralkodni kell a képen, ezért helyezzük el lehetőleg az elő, — de legfeljebb a középtérben. Használjunk diafragmát (lencseszűkítés). Így minden bizonnyal olyan éles képet nyerünk, hogy a képen az anyagszerűség, — ami a téli felvételeknek elengedhetetlen követelménye, — érvényesül.

Ne felejtsük, hogy más a csillogása a fagyott, és más az olvadófélben levő hónak. A porlós, fagyott hóban a nyomok összeolvadnak, míg a frissen esett, vagy olvadó hóban élesen rajzolódnak. A hó ezen állapotának a képen történő érzékeltetése a kép hatásának elérése érdekében elengedhetetlen.

A behavazott, fehér téli táj unalmassá, egyhangúvá tenné képünket, azért keressük az árnyékokat, tárgyak vetületét. Hogy az árnyékok és fényfoltok még jobban érvényesüljenek, használjunk felvételünkhöz sárga színszűrőt. Erre legalkalmasabb az 1-es számú.

A nap fényének a havon csillogása, visszaverődése (reflexe) van, ezért felvételeinket csak fényudvarmentes lemezre készítsük. (Ilyet kérjünk vagy rendeljünk.)

A téli felvételek készítésénél egyik legkényesebb kérdés az expozíció.

A hó, a köd fehérsége már magában véve is rövidebb expozíciót követel, mint ahogy azt más évszakokban készített felvételeinknél tapasztaltuk, de óvatosságra int a téli felvételek alkalmával gyakran előforduló fényvisszaverődés is.

Más évszakban készített felvételeinknél könnyen segíthetünk egy kis túl-expozícióval, az al-exponáltakat is tudjuk egy kissé erősíteni, de a téli felvételek túl-exponált lemezei szürkék és erőtlenebbé lesznek, ellenkező esetben pedig nem lesz elég részlet a képen.

Gyakran láthatunk igen sikerült téli felvételt, mikor nagy pihékben hull a hó. Ezekben legtöbbször kis foto-csalás rejtőzik.

A hóesés természetes felvételéhez állítsuk gépünket védett helyre, kapualjba vagy eresz alá, a zár sebességét pedig úgy válasszuk meg, hogy annak gyorsasága ne érje el a hulló hó mozgási sebességét. Így a hópelyhek a képen kissé elmozdultak, nagyobbak lesznek, ami igen kellemesen növeli a hatást.

Nehezebb, de igen értékes felvételeket készíthetünk ellenfényben, vagyis mikor a nap előttünk, illetve kissé jobbra, vagy balra áll a témától. Hogy a gép nyílásába a nap sugara, akár közvetlenül,

A tél koszorúja... (Bálint örm. — Budapest — felv.)

akár visszaverődés folytán be ne jusson, ajánlatos, sőt bizonyos körülmények között elkerülhetetlenül szükséges az objektív köré egy fekete matt kartonlapból, vagy posztóból készített gyűrűt alkalmazni. Legtöbbször az is célra vezet, ha az objektívre kezünkkel vagy kalapunkkal árnyékot vetünk. Az ellenfényben készült felvételek általában hosszabb expozíciót követelnek és rendszerint a színszűrő használata is fölösleges. A felvétel egyik fő követelménye, hogy az árnyékolt részek is részletűsággal legyenek.

A téli felvételekhez általában hígított előhívót használunk. Ha a fények és árnyékok között nagy eltérés mutatkozik, ajánlatos kiegyenlítő (Metol-Hidrohinnon) előhívó használata.

Most a karácsonyi felvételekről szeretnék egyet-mást elmondani.

Sokszor elegendő, ha a karácsonyfának csak egy kis ágát fényképezzük le, egy gyertyával, egy csillogó dísszel, vagy egy boldogan játszó gyermek örömet sugárzó képe már egymagában többletfejez ki a Karácsony ünnepi hangulatából, melegéből, mintha az egész szobarészt örökítettük volna meg.

A kivilágított karácsonyfa fényképezése még több gondot okoz. Ha röviden exponálunk nem jön

elő képünkön a fenyőágak sötét részlete, hosszabb expozícióval pedig, — még fényudvarmentes lemezen is, — a gyertya fénye körül hatást rontó fényudvar keletkezik.

Hogy felvételünk sikerüljön, legcélravezetőbb eljárás a következő:

Először elkészítjük felvételünket a megvilágított fáról, vagy annak egy részéről, de a gyertyákat előbb eloltjuk.

A felvétel után a gépet elzárjuk, ügyeljünk azonban, hogy az eredeti helyéről el ne mozduljon. Ezt követőleg meggyújtjuk a gyertyákat, (csillagszórót) és most egy tized, vagy ötödmásodperere megvilágítjuk újból a lemezt. Ezzel az eljárással igen hű képet nyerünk.

Árva magyarok adventjén.

Írta: Pafasovszky Béla.

Vigasztalásul jöjj hát, szüzi Advent!
Reményes napok évadja, jövel!
Az áldott várás boldog kinja szent,
Ha Messiásunk napja már közel.
Mint gyarló ember bánat köntösében
Száll időközön át bús szíveinkbe . . .
Óh, messzeszállott, boldog gyermekévek,
Álomvilágba elveszők, mesések,
Mily régen volt, mikor még győzve hittem.

Vigasztalásul jöjj, fehér Roráté!
Decemberi napoknak hajnala!
Szívemből ma is úgy fakad az Ávé,
Ha megcsendül a csengők szűz szava
S úgy zeng ma is még ajkamról az ének,
Ha miséjén Sanctushoz ér a pap,
Mint szent örömben elszállt gyermekévek
Áhitatteljes Adventidejének
Szűzcsillogású miséje alatt.

Kinunk vigasztalásul jövel hát
Arkangyaloknak égi serege,
Ó, áldott Angelus, óh, boldog Glóriák . . .
Óh, Advent, — boldog várás négy hete!
Hadd újuljon szívünk ma hófehéren,
Halleluját fennenzengve szólunk, —
E gyászos napok setét fertőjében
Meakulpáját sírva zengő népen
Könyörülj, óh Bonitas Angelórum!

Úgy élünk benned, szép adventi álom,
Mint gyermek dajkamesék álmain,
Mint hívő ember első áldozáson,
Kinek lelkéből messzeszállt a kín.
Úgy élünk benned, mint karácsonytváró
Gyermek, ki számontartja napjaid, —
Oly édesen, oly szent örömben fájo
Vágyakozással várjuk a Megváltó
Fehér örömben kelő napjait.

Óh, jöjj Karácsony boldog, drága napja,
Óh, szállj szívünkbe égi szent öröm,
Napkeleti bölcseseknek csillagja
Szikrázva pattanj égi tűzkövnön!
Fehér Roráték lágy harangja bongj ma
És orgonák, halkultán zsongjatok,
Óh, Angelusok, szálljatok zibongva
És Ávék szálltán sűrű könnyet ontva
Újuljatok ma, bús rab magyarok!

Karácsony ünnepe.

Írta: Mészáros Mihály törzsőrmester (Siklós).

A szeretet, a legszentebb érzés legszebb ünnepe a karácsony. Ennek az ünnepnek közeledte megdobogtatja mindenütt a világon az emberi szíveket, örömet okoz gyermekeknek, felnőtteknek. Van ebben az ünnepben valami, ami közelebb hozza az embereket egymáshoz, valami, ami legyőzi a haragot, az ellenségeskedést, valami, ami a vallásos áhitaton túl is boldogságot lop be az ünneplők lelkébe. Éppen ezért a karácsony nemcsak vallási ünnep, hanem a társadalomnak és egyének egyaránt a szeretet ünnepe.

Évről-évre ránk köszönt a karácsony áhítatos ünnepi hangulata. Nekünk is mindannyiszor kötelezőségünk, hogy újra és újra elmélyedjünk ennek a csodálatos mélységű nagyünnepnek az érzéseiben.

Karácsony ünnepén gondoljunk a Trianon által elszakított magyar testvéreinkre is. Vajjon nem messiási hivatást szán-e nekünk is a Gondviselés? Nincs-e valami végzetszerűség ebben, hogy sikertelen kalandozások, véres Koppány lázadások, királygyilkosságok, trónviszályok, tatárdúlások, török basáskodások, kuruc-labanc testvérharcok, árulások, erőtbomlasztó párttusák, Habsburgi erőszakosságok, Bachi szörnyűségek, emésztő közjogi vesszőfutások és más ezernyi megpróbáltatások után, — szétszaggatva, leigázva, kifosztva, siralmas állapotban —, de mégis élünk?

Remegő szívvel, lázas halántékkal, aggódó lélekkel nem réved-e tekintetünk ma is a betlehemi fénylő csillagra, nem bolyong-e bujdosó képzeletünk ott az Isten-ember egyszerű jászolánál? Nem lesünk-e jósjeleket a jövőből, álomfejtő vajákosok módjára? Nem várunk-e mi is magyar Messiást?

Karácsony-e ez? Ajkunkra vehetjük-e már a „béke“ és „szeretet“ égisz szárnyaló himnuszát? Örülhetünk-e a fenyőzúgásos, vadvizes Kárpátok, a gyopáros Erdély, a tejjel-mézszel folyó aranykalászos Délvidék nélkül?

Ülhetünk-e igazán ünnepet, míg belső kórok, meddő testvérharcok, kicsinyes önző érdekek miatt gyűlölködések emésztik fel a maradék magyarság életerejét, míg gond, betegség, nyomor, gög, elégedetlenség, megnemértés, hazugság, tudatlanság emésztí véreink ritkuló sorait. Van-e hát magyar megváltás? Van, de önmagunkban hordjuk a megváltást. Önmagunknak lehetünk csak a Messiása.

Legyünk kitartók munkában, hűségben, hagyományaink megbeesülésében, áldozatos hazaszereteten s előttünk éjjel-nappal, robot közt és pihenő óráinkban egy cél, egy szent cél: a történelmi Magyarország gondolata lebegjen.

E gondolatokkal köszöntöm a bajtársakat karácsony ünnepén, kérve, hogy céljaink, eszményeink valóra váltásában, javunkat szolgáló törekvéseinkben továbbra is összetartsunk, hogy megértésünk megfeszített jövőből munkáinkban is erőt és bátorságot adjon.

Gondoljunk magyar testvéreinkre Csonkaországunk mai szomorú karácsonyán is és ha majd a fenyőágakon a gyertyák kigyúlnak, gyűljön fel szívünkben is a szeretet, a béke és az erős, magyar hit ki nem alvó örök fénye.

Leghűségesebb olvasóink.

Itt közöljük három leghűségesebb olvasónk képét. *Bercsényi Árpád* szv. tiszthelyettes (Budapest) 1925 január 1., *Farkas Ferenc* tiszthelyettes selymári különítményparancsnok 1925 július 1., *Halász*

Károly törzsörrmester v. (Kisbodak) 1925 július 1. óta megszakítás nélkül előfizetnek lapunkra. Bizonyára soha nem gondoltak arra, hogy ez valamikor majd érdemet fog jelenteni számukra, hanem járatták és olvasták a csendőrség lapját egyszerűen azért, mert hiszen nekik írjuk: a csendőröknek. Tizenkettő, tizenegy és fél esztendő azonban tekintélyes idő s akik

ilyen tántoríthatatlanul kitartanak a maguk bajtársi lapja mellett, azok megérdemlik ezt a számukra váratlan elismerést és azt a szerény jutalmat, amit nekik, mint lapunk legderekabb olvasóinak most juttatunk: *mindhármán asztaliórát kapnak jutalmul*, hogy emlék is legyen, meg hasznos is legyen.

De megemlékezünk azokról a bajtársakról is, akik 1926. január 1. óta előfizetők: *Arany László* ny. thts (Majesháza), *Babos József* törm. (Székesfehérvár), *Bérces Lajos* törm. (Szentlőrinc), *Borbély Viktor* thts (Tiszalök), *Iglódi József* törm.

(Kartal), *Jenőfi István* thts (Kisbér), *Kéri János* ny. alhdgy (Budapest), *Kiss Miklós* thts (Debrecen), *Kövesdi Mihály* alhdgy (Debrecen), *Németh János* thts (Keeskemét), *Odor Kálmán* törm. (Fűzfőgyártelep), *Palotás József* törm. (Pécs), *Szeidl József* ny. szv. thts (Kőszeg), *Tankó Árpád* törm. (Budapest), *Tölgyes István* törm. (Nagyigmánd),

És névszerinti felsorolás nélkül ugyan, de megemlékezünk azokról is, akik 10 éve, 8 éve, néhány éve, vagy akár csak néhány hónapja előfizetőink, mert ők is ugyanazt tesszik, amit a most megjutalmazottak és megjutalmazottak és meg-

dicsérték: járatták és olvassák a lapot s ezzel is bizonyítják, hogy szívvel-lélekkel csendőrök.

De üdvözljük ez alkalommal mindazokat is, akik nem előfizetők, de a lapot hűségesen olvassák. Van közöttük, aki levelekben számol be ragaszkodásáról, van közöttük sok-sok névtelen, akik csendben maradnak, de sorainkat mindig elolvassák. Nekünk semmi más nem fontos, csak ez. Az előfizetők

öregjeit sem azért emeltük itt ki, mintha anyagi szempontok vezetnének bennünket. Nekünk ez drága reklám lenne, mert az előfizetőkön a lapnak fillér haszna nincs. Nem a reklám, nem az előfizetések gyűjtése tehát a célunk most sem, hanem derék, hűséges olvasóink buzdítása: maradjanak lapunknak továbbra is jóbarátai, mert ezen a mostani erkölcsi elismerésen túl is csak hasznos eredménye lehet ennek számukra.

Nyomozási pályázat.

A tanulságos nyomozások lapunk egyik legfontosabb rovata. Anyag érkezik bőségesen, egy nagy hibája van azonban ennek az anyagnak: az egyhangúság. A rengeteg kéziratból igen nehéz úgy válogatni, hogy a rovatot elevenen tarthassuk. Ennek egyik oka az az általános tévhit, hogy ebbe a rovatba csak a főbenjáró bűncselekményeknek a nyomozásai juthatnak be.

Az egyhangúság másik oka pedig az, hogy legtöbbször csak az úgynevezett parádés nyomozásokkal mernek jönni, mert azt hiszik, hogy ha egy nyomozásban zökkenők, részlet-balfogások vannak, akkor már nem jó és közlésre nem alkalmas a nyomozás.

Az első okra az a megjegyzésünk, hogy nem a bűncselekmény súlya a lényeges, hanem maga a nyomozás. Lehet akár milyen súlyos a bűncselekmény, mégsem bizonyos, hogy a nyomozásban van tanulság, viszont egészen kis súlyú bűncselekmény nyomozása sokszor tele van érdekes változatokkal, fordulatokkal és bonyodalomokkal, tehát tanulsággal.

A másik okra pedig azt kell irányadónak venni, hogy hibákból, zökkenőkből sokszor többet lehet okulni, mint a sikerből.

Ezek előrebecsátása után pályázatot hirdetünk ilyen értelemben vett tanulságos nyomozásokra. A három legjobb pályázatot jutalmazzuk. Határidő 1937 január 31., az eredményt a március 1-i számunkban fogjuk közzélni.

A visszatett fészek.

Hasonfeküdt a fű közé lapulva.
Fölötte csatagép szállott el zúgra.
Bomba dörrent és tűzbe fúlt a reggel,
Puskát markolt nagy iromba kezekkel
A katona.

Elébe fészek hullt a ledőlt fáról,
Benne kis meztelen madárszáj szipákol.
Nem törődve harccal, jajjal, halállal —
Bámulta borostás, cserepes szájjal
A katona.

(Otthonára, haza gondolt most talán?
És ott járt messze, a magányos tanyán?)
Hirtelen felállt és nagyon vigyázva
Feltette a fészket az egyik faágra
A katona.

Dr. Tegzes Ernő, főhadnagy.

Karácsony a föld alatt.

Írta: BROSKÓY BÉLA.

A végtelen orosz síkság fekete maradt karácsonyra is, mikor a világháború negyedik esztendejét írtuk. Az égen fekete felhők, a föld fekete sár s benne fekete, sötét árkok. Ezekben az árkokban éltek távoli országokból ideszólitott katonák: magyarok, osztrákok, németek. Hónapokig nem mozdultak a föld alól, legfeljebb, ha járőrbe kellett menni, vagy a drótakadályon kellett a gránátvágta sebeket gyógyítani. Víz és luesok lepte el az árkok mélyét s mert a föld már nem bírt a víztömeggel — tulontúl tele- itta magát, — a katonák térdig tapostak benne.

Igy éltek a katonák a föld alatt vánszorgó hetek, hónapok és hovatovább évek során, szemben néhány- száz méterre pedig ugyanígy az orosz katonák. Száz- ezrek, milliók néztek óvatosan kidugott fejfel farkas- szemet és várták pattanó idegekkel a pillanatot, hogy nekik ironsanak egymás torkának. Vállalták volna a halál kockázatát, csak el innen a lélektompító moz- dulatlanságból, idegen ország idegen földjének ide- gen, iszapos mélységéből, ebből a bírhatatlan sárbör- tönből. Még a tavaszon sűrű sorokban meneteltek, vérüket megpezsdítette a mozgás ritmusa, mellkasú- kat átjárta a szabad szél, az ég alját végtelen szabad térnek látták maguk körül s ha megállt a menet, el- terültek a földön és aludtak olyan édes álmokat, amik paplanos ágyban ismeretlenek. Az árkon kívül emberek voltak. Elevenek és küzdők, erősek és sza- badok s hogy közben rengett körülük a föld a csata- zajtól, az is emberi volt, mert a küzdelem az ember- től nem idegen még akkor sem, ha a küzdelemnek élet az ára. Semmi sem borzalmasabb, mint a rabság s ez ott az árkok fenekén az volt. Millió életerős férfi mozdulatlan és tehetetlen rabsága.

A hatodik század egyik fedezékében hatan gub- basztottak. A padkán gyertya pislogott s ők mind a hatan ezt a lángot nézték.

— Otthon már járnak a betlehemesek — mondta Sarkadi.

— Díszítik a karácsonyfát — folytatta Kalocsa.

— Énekelnek, beszélgetnek... Meleg este, kará- csony este van otthon... — fűzte tovább mindany- nyiuk gondolatait Tábor.

Sokáig hallgattak, csak a gyertyalángot bámul- ták, s egyszerre Kóré törte meg a csendet:

— És elmennek az éjféli misére...

Sarkadi eközben aznapi vacsorájával küzdött: egy füstölt heringgel. Született csongrádi ösztönnel utálta ezt az állatot s mindig ezzel fogott neki:

— Úkapád ne született volna!

Akkor te se született volna...

Máskor nevettek a többiek, de most csak nézték a gyertyalángot. Bakancsuk talán már odanőtt a lá- bukhhoz. Rég volt, mikor levethették. Vedlett köpe- nyükben nehéz nyirkosság, sapkájuk szemre húzva és csak a gyertyalángba tüzelő szempárok mutatták az életet. Ezek a szempárok most otthon jártak. Vá- gyakozóbban, mint más napokon. Arra gondoltak, hogy vannak emberek a földön, akiknek száraz a lá- buk, meleg a szobájuk, ételillatos a konyhájuk, akik- nek nem kell attól tartani, hogy gránát szakítja be fejük fölött a tetőt, akiknek van karácsonyuk. Réve- dezve gondoltak erre a messzeszakadt emberi életre,

de felriasztotta őket egy gránátrobbanás. Kalocsa cigarettá után kotort s azt mondta:

— Karácsonyi csomag... Mi van odakint? — kérdezte Talpast, aki éppen gyürte be magát a fede- zék szűk nyílásán.

— Az ötödiket döngetik. De nem sokáig...

— Már mért?

— Hallottam valamit...

Mozgolódott, felélénkült a hat ember.

— Rezervába megyünk?

— Oda nem...

— Hát mi lesz?

— Fegyverszünet! — mondta Talpas.

A többiek elnémultak. Nézték rá. Inkább indu- lattal, mint bizakodva. Nem hittek neki.

— Ne locsogj! — szólt rá komoran Kalocsa.

— Hát pedig az lesz! A telefonisták mondták. Karácsonyra fegyverszünet lesz, mert így akarja az új király...

Csakugyan híre járt ennek akkoriban. Befutotta a hír a hosszú árokvonalat, mint a futótűz. Végig- szaladt az őrszemeken, kijutott a tábori őrsőkre és mintha a csend is a hírnek adott volna igazat. Már a szürkület ideje is eljött s az ágyúk hallgattak.

A csend minden másodpercét lesték és mérték a katonák. Szorongva füleltek, hogy mégis... mikor csattan fel valahol egy géppuska, onnan az oscovi romok mögül mikor villan fel az orosz ütég ismert lángja. Nézték a gyertyalángot és a szívük dobbaná- sán számolták az idő múlását. Talán... talán most csakugyan vége lesz...

De hát nem lett vége. Alig sötétedett, mikor be- rontott a fedezékbe Aba István. Lihegett. Körül- vették:

— Honnan jössz?

— Járőrből. Hoztunk egy muszkát. Azt mondja, hogy reggel támadnak. Nagy támadás készül...

— Hát a fegyverszünet?

Aba körülnézett, aztán azt mondta:

— Nem lesz fegyverszünet. A hadnagy úr mondta, hogy szakács-hír...

Mit is tehettek volna erre mást: hallgattak és néztek-néztek bele a gyertyába. Otthon is ezt teszik most...

— Éppen karácsonykor! — mondotta Kalocsa. Hát csak jöjjenek...

— Jöjjenek! — mondták egyszerre a többiek és sötét lett a szemük.

Karácsonyeste volt. Van más ünnep is az esz- tendőben elég, de a karácsony több az ünnepnél. Ezen az estén jónak kell lenni. Jónak és semmi más- nak. Ezen az estén nem szabad bántani senkit se szóval, se ökölrel. Így tanították otthon és így csi- nálták otthon. Itt, az árkokban is erre vágyódtak s mikor a csend másodperceiben lesték, hogy az ágyúk talán mégis elhallgatnak, a karácsonyi békesség hite és vágya emésztette őket...

De, hogy rájuk tört a reggeli támadás híre, keserű lett a szájuk és gyűlölettel teli a lelkük azok iránt, akik most odaát támadásra készülődnek. Csak jöjje- nek... Soha magyar baka úgy nem verekedett, mint fognak ők reggel. Ha karácsonyi tánc, legyen az, igya a vért a föld... Ebben a csatában nem lesz irtalom.

Otthon, túl a Kárpátokon a gyertyagyújtás ideje volt, kint az árkok mélyén pedig mind forróbban iz-

Bakonyi Béla villányi őrsbeli őrmester ezt az olajfestményt karácsonyi ajándékba küldte nekünk. Azzal köszönjük meg a figyelmet, hogy közöljük a képet, amelyben művészi hiányosságok akadnak, de kiárad belőle valami, ami mindennél többet érő: a legénységi szoba puritán egyszerűsége, tiszta levegője és a magyar esendőrnek a hite. Abban, Akié a születését most ünnepeljük. A képet a esendőr-múzeumnak ajándékozzuk.

zott az indulat. Már nem gondoltak haza a katonák, nem suttogtak régi emlékekről, távoli családról. Hallgattak és várták a reggelt...

Közel éjfélre volt s még mindig hallgattak az ágyúk. De ebben már nem a jót, hanem a rosszat sejtették. Hallgatnak, hogy reggel annál vesztebbül ugassanak... Ez csak amolyan támadás előtti csend, amiből eddig még sohasem lett jó. Akik nem álltak őrszemen, azok a fedezékben gubbasztottak, nem aludt senki...

Éjfél tájt megint izgalom futott végig az árkokon. Ki tudja, mi és ki vihette a vaksötét mélységekben ilyen villámsebesen a híreket, annyi bizonyos, hogy egy csapásra megmozdult az egész földalatti sereg. Valami történt...

Repült a hír, hogy az oroszok átkiabáltak a tábori őrszeinkhez, hogy ne löjenek, mert ők békességben maradnak a mi karácsonyunk ünnepén. Átkiabáltak, hogy átjönnek, így is bizonyosságot tesznek jószándékuk mellett...

És átjöttek... Addig bizonykodtak, hogy eszük ágában sincs támadásra jönni, míg hinni lehetett nekik, de másként is kiderült, hogy a csendes karácsony híre igaz.

A katonák, akik annyi esztében küzdöttek elszántan s hovatovább már közömbösen étellel-halállal szemben, most felszabadult lélekkel örültek annak, amit a karácsony néhány órára, talán napra meghoz számukra: a békességnek. Nézték megint a gyertyalángot s mikor Kalocsa torkán kibuggyant az első hang, a többiek veleénekelték:

— Mennyből az angyal... — Orosz kórus felelt odaatról.

Sohasem éreztem át annyira, hogy mit jelent az embernek a karácsony.

A keresztgyáros.

Írta: TARJÁN JUTKA.

A decemberi sötét reggelen a kuldói szatócsüzet ajtajának csengője lármázva jelezte az első vevőt. Biegelhüber cuppantott egyet, amint leszopta konyult bajszaról a keserűpálinka utolsó esőppjét is, aztán a hátsó szobából az üzletbe kászálódva, gyújtót keresett. Lobbant a gyufaszál és majdnem a körmére égett, amíg nyögve, szuszogva elérte a lámpát és az Auer-égő szétdobálta sárga fényét a szagoktól kavargó boltban.

Hájas arcába bedagadt apró szemével pislogni kezdett, némi méreggel vegyes érdeklődéssel, hogy ki lehet a korai vendég.

Bertóti András volt, a vén eseléd. Az is megtorpant a rázúduló világosságtól, hiszen csak gyertyához, meg petróleumlámpához szokott és a nagy fényesség csaknem megijesztette.

— Jó reggelt adjon az Úr, meg egészséget. Erős új lámpája van.

— Most kaptam Martonvásárból, szesszel ég. Mi kellene?

— Egy és más Pestről.

— Pestről? Mi a csoda!

— Onnan! Az itt nincs, hozatni kell.

A szatócs elomló, zsíros arcán piros foltok támadtak a dühtől. Büszke volt rá, hogy Gyuróról, Zámorról meg Etyekről is jártak hozzá vásárolni,

mert mindene volt. Megfogódzott a kiszolgáló asztal szélében és nézte Bertóti Andrást.

A sovány nyakon félig hátraesve, kicsit oldalra hajlón, szögletes fej ült, hervadtan süppedve a vállak közé. Szikkadtságában olyan mint a túlérlett, megráncosodott vadalma, amit a portyázó gyerekek az útszéli fán felejtettek. Az előredülő keskeny vállakból mereven nyúlt ki a bélelt ujja zeke, a két sovány karral. Szétterpesztett löcslábaival, csapott csipőjével, horpadt hátával olyan figura volt, mint egy agyonhajszolt, lábán már alig álló, öreg igásló.

Künt az ajtó előtt havas eső csapkodott. A pocétákban falevél-esomók áztak. Az öreg eseléd vizes ruhájából savanyú szag csapott ki. A lefedt zsebből hagymaillat áradt.

Csak a szeme élt, mint az elnyűtt élet tisztán maradt tükre. Kétségében melegség bujkált, bizakodás rejtőzködött. Nagyon világos és értelmes tekintet csapott ki ebből a szemből, meg határozottság, eltökéltség. Nézte a szatócsot gömbölydedségében, amint állt az asztal mögött térélelően. Löttyedt puffadtságában mintha takarni akarná a szerte rakott holmikat, meg a Wertheim-kulesra záródó fiók fatányérjának pénzét.

— Nem figurázok én! Jöjjön csak hátra velem, majd megmutatom.

Keble alól jókora bugyrot kotort elő.

— Miért hátra?

— Mert csak ott érvényes, ahol sötét van.

— Á, mi ez? Nem érdekel!

— Ne bokrosodjék. Ész van ebben, meg üzlet. Sok pénz bizony, csak némileg kajtatni kell érte. Én már eleget bajoskodtam vele.

Bent a hátsó szobában az elfüggönyözött ajtó mögött, a legsötétebb zugolyban, ahová nem ért a konyha fénye, az öreg matatott kicsit, aztán fölállott.

— No lám!

Nyitott tenyér hosszához mért magasságú keresztet vált láthatóvá. Zöld fényben úszott az egész. Ez az anyagból áradt és nem világított, csak úgy előtüremlett, mint valami sejtelmes puha köd. Ahhoz azonban elég volt, hogy látszódjék a merev vonásokkal aranypapírból domborított, iskolás stílusú Krisztus-test, a tövisszörűvel, a hét sebbel, meg a hullámzó redőjű ágyékkötővel. A kereszt kis ládán állott, amely oldalt mohával volt díszítve. Elöl ragasztott kép színesedett. Pufók, szöszeke angyalok, amint gyapjas bárányszerűen könyökölnek.

A szatócs szuszogva hmggett, az öreg pedig megint bebugyrolta az egészet sötét rongyaiba és újból ujjasa alá dugta.

— Kell ilyen bizonyos anyag meg festék, finom fareszelő, sok aranykrisztus, angyalkép, apró fejcszögek, dörzsölő-papír és puhafa-lécek. Kés, meg fűrész van. Az átrecet tudom. Megkaptam a vásárostól Fehérvárt, amikor követ vittünk Sósokútról.

— Kinek kell ez?

— Csak hozassa meg. Lám szép ez, az asszonyok még rínak is majd. Rátesszik az olvasójukat. Sötétben nagyon él. Jó a papistának, meg a kálomistának is. Már mindent eltervettem. Én módoltam össze az éjjel. Szent Este elkél. Veszik-viszik, mint a cukrot. Akkor majd kifizetem a számlát, mert pénzem nincs. A haszon ugyanis a magáé.

Itt nyelt egyet és mintha most érkezett volna a legfontosabbhoz, fölemelt hanggal fűrgén folytatta:

— Adhatna előlegnek néhány pakli dohányt is, mert füst nélkül végkép nem megy. Az kell nekem. Az kell!

Biegelhüber csak nézte a magyarázkodó öreg eselédet és meggyült benne a méreg.

— Már megint potyázni akar? Kitalál valami számárságot. Lopom én a pénzt? Meg hogy még Pestről. Én írkáljak, vesződjek, meg fizessenek posta-költséget, ő meg pipáljon. Mars ki, de gyorsan!

Bertóti András mokánydacosan megrántotta a vállát és kioldalgott. A csengő alig kalimpált, csak a sár cuppogott utána.

Délben újból próbálkozott. Most már a konyha-felől. A tiszta szobába vitte a keresztet. A leeresztett zsalugáter félhomályt teremtett és a bujkáló sötétben újra felragyogott az áttetsző zöldes fény. A falon a Házialdás kivarrott terítőjének világos foltja mellett sorjáztak a szentképek, dús arany glóriákkal, elomló színes drapériákkal, merev bizánci arcokkal. Közepén, az almáriom fölött, piros üvegben mécses pislogott. Fölötte kék szalaggal átkötött megszentelt barkacsomó. Vallásos, jószívű asszonynak ismerték a keszeg Biegelhübernét, aki hőkkenve állt. Fejkendőjének szigorúra húzott csomója fölött álla előrehegyesedett, vékony orra remegni kezdett. Az öreg most fölvette a keresztet és odahelyezte a mécses alá, a hit, remény, szeretetet allegorizáló porcellánok, meg a rézsattos, csontfedeles imakönyv mellé. Aztán buzgón magyarázott, majd a végén ezzel töltötte meg:

— Magának adom, ha jó szót szöl az úrnak...

Visszamentek a konyhába. A fojtó csöndet csak a fahasábok pattogása, meg a víz bugyborékolása zavarta. Az öreg eseléd eszímájáról olvadni kezdett a hó és ahol állt, kis tócsává szaladt össze a víz. Künt az eresz alatt ütemesen koppantak a csöppek.

A fazekak duruzsoltak és Bertóti András babrálva forgatta avít kucsmáját. Vizes kék szeme úgy tapadt az asszonyra, mint ott bent a rámból a merrev szenteké a szemlélőre.

A konyhában szétáradt a rotyogó húsleves fűszeres illata. A szag ott remegett orreimpájában. Külön érezte a kaprot, meg a porhanyós krumpli közt puhára főtt marhahús aromáját. Szipogott. Láttá a sárga, ringó lében az úszkáló aranyecseppek alatt a lotyogó, fehérén zsíros részeket. Nagyszerű ízek nyálazták a nyeldeköljét és ádámesutkája beleremegett a falás vágyakozásába.

— Vigyázzon, hogy ki ne fusson.

Az asszony oldalt lépett és a sűrűminta függönyön át belesett a szobába, ahol a fényburában opálosan ott villódzott a Kereszt. Megnyalta keskeny metszésű szájaszélét és kiment az üzletbe.

Vékony éles hangja visítva párbajozott az ura dörmögésével, aztán visszajött.

— Jól van öreg, kész az üzlet. Mindenhez hozzájut, ami csak kell, három pakli dohányt, meg gyufát nyomott a kezébe.

— Hát hol van az a vén mihaszna, a te híres pártfogoltad? Ma van az utolsó nap és még nem is látam. Csak a dohány kellett neki, a betyár koldus mindenét! — recscent föl Biegelhüber hangja a reggelinél és a hasas pálinkásüveg felé csoszogott.

Kovács Aron alhadnagy, szentendrei szakaszparancsnok, aki ma a csendőrségnek legrégebben szolgáló tagja.

— Majd elmegyek és megnézem. Biztosan késsen van. Ötven darabot ígért.

— De rögtön menj, hadd legyenek kéznél, már tegnap kellett volna kínálni őket.

A latyakban fuldokló utcasor még a téli sötét-ségbe húzódott. A szűk ablakok mögött csak itt-ott pislákoló valami fény. A sor végén a béreslakások föltápáskodtak a sárból és a cselédszállás tágas udvarán nagyokat rikkantott egy zsíros parancsoló hang. A kutyák vonítottak, a szárnyasok a fészek alatt pityegtek az ocsu felett és a trágyás ruhájú emberek szedelőzködtek a szalmavackokról.

Az egyik az asszony mellett ment el. Látszott, amint a szájában a szalonnabőrt rágta. A baljában tartott kenyérbélből majszolt hozzá. Mozdult az élet. Cipelték a vödröket. Csikorog a kút, recsen a káva, csobog a víz és az ökrök felől a nehézságú istállóban zúdul a káromkodás, amint terelik a bús jószágokat. Kifejlett sudárnövésű méltóságteljes magyar ökrök, komoran, fehérén és kormosan, mélabús szemekkel mozognak a dróton ringó lámpás sápadtságában.

— Hol van az öreg András?

— Hátul a kamrában. Mostanság mindig bar-kácsol valamit.

Túl a palánkon, a madzagra járó rongyajtó kitarul. Az ócska lánán, forgácsok között, valóság-gal zümmögő fényességben, ott sorakoznak egymás

mellett a keresztek. Mintha fölgýúlt volna az ócska ódu a nagy ragyogásban.

Az öreg földreborulva, elnyúlva fekszik a porban. Arca szederjes világitást kap a kísérteties zöld fénytől. Kék szemei fönnakadva előre bámulnak. Mellette hever a szutykos cseréppipa. Kezében az utolsó darab keresztest szorongatja.

Az asszony szólógatja, de nem szól. Költögeti, de nem kél. Arca fehér. Megfogja kezét, aztán síkít egy nagyot, mintha a hideg érintés tőzzel süttötte volna.

Az ökrök a kútnál egyszerre bögnék fel, nyújtva panaszosan.

Biegelhüberné sikoltozásaira összefutottak a gazdasági udvaron tartózkodó emberek. Odatódultak a fészerajtóhoz és a ládán sorba állított keresztek sejtelmes fénye áhítatba ringatta őket. Az öregebbek keresztest vetettek és a kis gyülekezet körül adventi illetődöttséget ültetett a lelkekbe a Megfeszített százszor megkínzott alakja.

Szállt a hír, a szavak megforrósodtak és már csodákról tudtak. Zarándoklás indult, sustorgó beszéddel. A hátrább szorultak úgy térdepeltek, mint a templom hajójában és nem láttak mást, mint az előttük elhelyezkedettek föld felé borult fejei fölött a kiszüremkedő fényt.

A kasznár bezáratta az ajtót és a csendörökre küldött. A pletykálkodók már nekihevílten prézsmítáltak arról, hogy az öreg Andrást valaki „megétette“.

- Mert a lélekbe látott, olyan szeme volt.
- A tekintete meglátta a bűnt.
- Külön padot érdemelt volna.
- Valaki nagyon tarthatott tőle.

Válból, a csendörökkel együtt, megjött az orvos is. Addigra a falut teljesen hatalmukba kerítették az álhírek. A kapukban állva adták-vették az értesítéseket. Zsongott minden, mintha varázslat alá került volna az egész környék.

A járőr higgadt fölénnnyel intézkedett. A kamra előtt kitisztalt az udvar a sápirozoktól. Az orvos a hivatalos papírosra ráírta: „A halál oka: foszformérgezés“.

A fehéres-sárgás viaszpuha anyagból mintát vett magának, meg elkért egy keresztest is a sápadtan sürgölődő Biegelhübernétől.

A zsörtölődő, pálinkás szatócs hiába küldött ruháskosarat a felesége után az „áruért“, az elosztogatta valamennyit a fekete fejkendős asszonyok között.

Ádám és Éva napján, a Szent Este karácsonyos bensősége ráborult a szívekre és a bogárhátú kunyhók alatt ott foszforeszkáltak Bertóti András keresztjei.

A Kroputschek-féle karabély ágya fényesre volt lakkozva. Ezt a lakkozást a csendörnek 3-4 havonként meg kellett újítania. A járőrátka és annak szíja kivételével a gyalogcsendőr többi szíjazata fekete volt. Ezt a szíjazatot, kivéve a tölténytáskát, szintén fényesre kellett lakkozni, de sokkal sűrűbben, mint a fegyverágyat. A kardhüvely és a szuronyhüvely akkor bőrből voltak, tehát ezeket is ugyanúgy kellett lakkozni, mint a szíjazatot. A sok sárgarézgombot is, amiből például a dobmányon 24 darab volt, állandóan fényesíteni kellett. Volt tehát a csendörnek a ruházata és szerelvénye rendbentartásával elég munkája.

A tanító úr.

Írta: VAJAS JÁNOS tiszthelyettes.

A falu nyele, a torony, fél-félszemével nézte a falut a csendes hóhullásban. Fél-szeméi között átfütyentett olykor a szél, útjában még az óraszerkezet sem állította meg. Valamikor régen az is lekerült innen, mint a külső-belső falakról a vakolat lepergett. Jobb idők után sóhajtoztak a falak, jobb idők után, mikor még át lehetett járni rövid úton a városba, amelyik ideviláglik s ahol a falu megtalálta a kenyerét s ahol sárgás-pirosra van most az ég mázolván és ahol valamikor Fekete Pál tanítóigazgató úr tanítgatta a Kis Imréket és a Varga Lacikat. Azóta megkövesedett valami, valami a történelemben addig ismeretlen dolog: a papíron meghúzott határvonal. Azon a vonalon egyszer, egy ilyen téli estén átkergették Fekete Pál igazgató urat, miután előzőleg kiüldözték szeretett iskolájából. Az iskolába akkor már alig járt valaki, mert más vallást kellett felvenni az ártatlan gyerekeknek, akiknek nem lehetett megmagyarázni, hogy márhólnapra miért kell az Istent másmódon, más pap szája szerint imádni. Fekete Pál igazgató urat elkergették és azóta az éjszaka óta járhatott patakpartra vagy a nagy országok fővárosaiba: igazságát mindenütt belátták, de nem orvosolták. A patak azt mondta: folyik az emberélet s egyszer majd másként is lesz. A fővárosokban azt tanácsolták: várjon türelemmel...

Fekete Pál várt, csak a gyerekek koptak egyre. A szájuk gyakran volt lila a hidegtől és az asszonykaja foltozgatott egyre és cladogatta, amit megvehettek tőle. Mert nem mindent vettek meg. Szegény volt a község és lakást is csak úgy tudtak számára biztosítani, hogy az itteni kolléga felesége meghalt s így ketten elérték. S ha beteg volt az itteni, ne lyettesítette Fekete Pál volt igazgató úr. Akadt hát néha egy kis kenyérke...

Egyszer aztán annak is vége lett, mert nőttek a gyerekek. Nőttek és Fekete igazgató úr arca is megnyúlt. A tüdeje több levegőt kívánt mindig, mert kevésbedett folyton. Már a ruha sem állott rajta, mert nem volt ami összetartsa. Csak este járt a falu utcáján. Volt egy-két iparosféle derék magyar, ott volt a tiszteletes úr, akik kevés lisztjükből még mindig adtak. Amikor ezeket a kanálnyi falatokat összeszedte, hazavitte és azt mondta az asszonyának:

— Lelkem, ma este Bódisékhöz megyek, egyetek, majd én kapok valamit.

És elment hazulról és kiment a falu szélére, ahonnan látni lehetett a várost, ahol valamikor Fekete Pál igazgató úr tanítgatott s ahol, ha iskolaszéki gyűlés volt, a plébános úr mellett a nagy zöld asztalnál ült ő ünnepi feketében. Ahol azt mondta neki egyszer a tanfelügyelő, hogy lámpával kell keresni a lelkiismeretességnek olyan példáját, mint ő. Ahol a főispáni beiktatásnál a tanítótság nevében ő mondott beszédet...

Kiment a falu szélére és a kertek alatt elhaladva, szakított magának a káposztalevelekből és a hervadó szilvákából. Azt morzsolgatta fogai között és nagyon boldog volt.

Igy mondogattak ezt nekem a falubéliek, amikor őrsparanacsnok lettem. A falu a II-es őrzőjáratba tartozott és amikor először portyáztam el ide, látam Fekete Pál igazgató urat. A járőrtársamat kérdeztem, ki az, aki úgy tájékoztató, hogy egy kicsit hibbant ember. Este az orvos úrnál bemutatkoztam, elbeszélgettünk erről-arról, Fekete igazgató úrról is. Tőle hallottam mindezt.

Nyugtalanná tett az értesülésem. Éreztem, hogy nekem segíteni kell ezen az emberen, a családján. Mi módon, törtem a fejemet, mert nem akartam megsérteni én, aki addig idegen voltam előtte. Törtem a fejemet, hogy bőségesnek tervezett adományomat miként juttassam el hozzá.

Megbeszéltem a tiszteletes úrral, hogy a karácsonyfa ünnepélyén fogjuk átadni „ismeretlen adakozótól származó“ karácsonyi ajándékul azt, amit én s velem együtt az őröm legénysége nekik szánt. Egészen boldog voltam. A karácsonyfa-ünnepély este 5 órára volt tervezve. Én az őrzőjárat portyázására kivezenyeltem magamat, hogy jelen legyek. Nem éreztem én, csak örömet. Nem éreztem, hogy jót tettem valakivel, nem éreztem, hogy ez nekem kötelességem, nem éreztem semmit, csak örömet. Boldog voltam.

Haladtunk a falu felé. A torony, világos, kinyílt szemekkel nézett felénk. Húzott maga felé a csendes hóhullásban, a csendben. Lépéseink is frissek voltak, nem éreztem semmit abból, hogy addig már félnapja járok a tanyák között, a határban. Úgy éreztem, hogy magyar ünnepélyre vagyok hivatalos, ahol ragyogni fog az arcunk.

A falu alatt, ahol betorkollott a határ felőli kősiút, a hóhullás fehérségében egy fekete alakot találtam az útszélien ülve. Fekete Pál volt igazgató tanító urat, amint később megtudtam. Az igazgató úr az útszélien ült, arccal a város felé, ahol ő valamikor megsüvegelt ember volt s ahol azóta szétverődtek régi tanulói. Ott ült, telehintve könnyű, fehér hóval. Mintha fehér-prémes kabátja lett volna. A háta egy fának volt vetve. Hozzáléptem, arcába világítottam. Aludt. Nem, nem aludt! Keze hideg volt, szeméből melléig fagyott könsor fehérlett. Szörnyű kép volt. Azt hittem, megszakad a szívem. Még egyszer megfogtam a kezét, a vér még jelt adott magáról, egy kicsi élet még benne volt. Felkaptam. Nekilódultam az első háznak, annak az ajtaján betörtem.

Időnként megmozdult a szája, azt mondta: ... Nem... nem jól... Ide... Varga... Lacika nem... ötször három... nem... na látod...

...Egyszer aztán nem szólt többet. A bajusza vizes szála alatt megindult az enyhülés, a mosolygás-féle.

...Nem is vettem észre, hogy közben valaki a házból elment a harangozóhoz, csak onnan gondoltam ezt, mert elgondolkodásomból a lélekharang vékony hangja riasztott fel...

A leltárakban szereplő „tinta és porzótartó“ még sok helyen látható. Ennek az ősi hagyatéknak fából készült tányérja, — amelynek a közepébe van a tintatartó erősítve, — szolgált a porzó elhelyezésére. Az író- és ruhaszekrények „málházásánál“ is szerepelt a külön tinta- és külön porzótartó, de szerepelt az író tollak mellett a tollkés is, ami azt mutatja, hogy ez az előírás is még a ludtollas időből származott. (A porzó a nedves frászszerűsítésre szolgáló finom homok.)

Portyázás.

A pletyka miatt két „ürinő“ összepofozkodott a pesti utcán. Nem fontos, hogy melyik a ludas, benünket csak a tény érdekel, hogy ennyire egymás ellen tudja bősíteni az embereket a pletyka. Ürinők, sőt utánzóik is irtóznak a nyilvánosságtól s főleg a botránytól remegnek. Végsőkig elszánt indulatnak, birhatatlan viharoknak kellett tehát ebben a két női lélekben tombolnia, ha mégis egymásnak rontottak az utcán. És milyen megszámlálhatatlanul sok azoknak a többieknek a száma, akiknek a lelkében a pletyka nyomán ugyanezek az indulatok sötétlenek, de nem kerülnek ki az utcára, mert a pletyka maga sem szereti a nyilvánosságot. Láthatatlan és megfoghatatlan utakon tör össze barátságokat, robbant házasságokat, eltép gyermeket a szülőitől, testvéreket idegenít el, megmérgezik és szétrombol mindent, ami az útjába akad. Beszővi pókhálószálaival társadalmi életünk egész területét s nincs előle menekvése senkinek. Világot átfogó titkos hatalom, amelynek a mérgezett nyilaitól jobban félnek a tisztesség nélkül élni nem tudó emberek, mint a negyvenkettes gránáttól, de még a mustárgáznál is maróbb és halálosabb tud lenni ez a veszedelem. Meg kellene szervezni ellene a jóérzésű emberek táborát. Az állatvédelemtől a pápuák megtérítéséig minden eszme és cél megtalálja a maga emberi szövetkezését, csak a pletyka ellen nem jut eszébe senkinek a társas, szervezett küzdelem. Nincs az a képtelen badarság, amire egyesületet alapítani az emberek hajlandók ne lennének, de olyan egyesületről még nem esett szó, amelyben ember a másik emberről rosszat nem mondhat. Pedig a pletyka több embert öl meg, mint a pisztolyos, képes gyilkosok. Súlyos büntetést kellene hozni a pletykára, súlyosabbat, mint a betörőre és tolvajra ki van szabva. A betörő ellen lehet védekezni, de a pletyka szemébe mosolyog és hátulról dőf le. Alattomosan hálózza és nyálazza be létérekeidet és kéjeleg az életrombolás örömeiben. Mi lelkes hívei vagyunk a haladott kor emberséges igazságszolgáltatásának, de a pletyka büntetésére szívesen látnók viszont a középkor tüzes csípővasát, meg a szegyenkalodát. Dobszóban, falragaszon, újságokban és rádióban kellene kipellengérezni, akiket pletykán fognak. Sárga foltot kellene a ruhájukra varrni, amivel a régi ghetókban a zsidókat különböztették meg a többi embertől. Bűn, átok és szenvedés jár a pletyázók útja nyomán s nem lehet védekezni ellenük. A bírósági termekben tisztázott rágalmak csak elenyészően kicsi, parányi része annak a pletykatömegnek, amely soha bíróság elé nem kerül, mert nem lehet tudni, hol kezdődik és soha nincs vége. És ebben azok is hibásak, akik voltaképpen nem akarnak másnak bajt, csupán csak könnyen és kritika nél-

kül elhiszik és adják tovább másokról a rosszat. Ha jól hallunk valakiről, azt előbb megfontoljuk és annak utánajárunk, hogy igaz-e, de a rosszat azonnal és szívesen elhiszük, pedig ugyanakkor rólunk is elhelyeznek valahol másutt hasonló pletyka-bűzbombát. Örök körforgás ez, amiben senki sem hibás és mindenki hibás, de amiben a rosszindulatú pletykázók, a gonoszok mindig megtalálják a maguk számításait. Egy kis lelkiismeret, kicsi emberségesség és főleg kevesebb kíváncsiság könnyen megoldaná ezt a napiéletünkhöz tapadó problémát, de mikor jut el az ember oda, hogy ezek a tulajdonságok meglesznek benne? Holott valójában itt kezdődnek az igazi ember.

VIII. Eduárd lemondott az angol világbirodalom trónjáról. Anglia királya, India császára, az angol dominiumok ura, a Tekintélynek és Vagyonnak mérhetetlen arányokban tulajdonosa mindezt elhárította magától és felült egy menetrendszerűen közlekedő gyorsvonatra, amely vadászni viszi „valamerre”. Asszonykörökben bizonyára Amor kizárólagos sikerének könyvelik el az angol történelemnek ezt a példátlan eseményét, mi azonban másutt keressük az igazi okot. Abban, hogy a gyorsvonat „valamerre” robog vele. Abban, hogy ha kedve tartja, akármelyik állomáson leszáll és hirtelenjött ötletből elindul egy egészen más irányba. Arra, amerre éppen akar s akkor, amikor akar. Korlátlan szabadsággal gazdálkodik az életével. Nem azt nézi a szavaiban, mozdulataiban, ami az embermilliók érdeke, hanem amit a maga vágya és ösztöne diktál. Nem emberek millióinak a sorsáért felel, hanem csak a maga sorsáért. Nem arra termett, hogy káprázatos hatalomban és pompában milliók életét élje, amelyben a magáé eltűnik, mint csepp a tengerben, ő kizárólag a maga egyéni életét akarja élni. Nem született az önfeláldozásnak és lemondásnak arra a hermelines életére, ami uralkodók sorsa, hanem csak szürke embernek született, egynek a sok közül, akik akár a könnyelműségig szabadon akarnak rendelkezni önmagukkal, az életükkel, mert senki másé, csak az övék. Nincs nagyobb áldozat, mint erről lemondani, uralkodók és államfők pedig ezt az áldozatot hozzák meg. Mi, embermilliók a pompának és hódolatnak királyi arányaival sem tudjuk ezt számukra eléggé pótolni és meghálálni, mert minden embernek az élete csak egyetlen egy élet s aki nem önmagának, hanem millióknak éli ezt az egyetlen emberi életet, az mindent odaajándékozik, amit ember ajándékozhat. VIII. Eduárd lemondása hatalmas példa arra, hogy uralkodónak lenni nem boldogság, hanem maga a Lemondás, amit arany és hermelin csillogóvá tud tenni, de nem pótolhatja azt, ami most már Windsor hercegének módjában áll: rendelkezik az életével, ahogyan akar. Ez az, ami VIII. Eduárdot a trón lépcsőin lehozta s az asszony csak pillanatnyi ok és alkalom volt arra, hogy ezt a lépést éppen most tegye meg. A világért sem akarjuk ezzel Amort visszanyilazni, de mégis célszerű, ha ennek a történelmi eseménynek azt az igazi tanulságát vonjuk le — ha már annyit írtak róla a lapok —, amely különösen napjainkban jelentős tanulság.

Mussolini revíziós beszédére megmozdult a román vasgárda és Erdély városaiban hevenyészett gyűléseken mind sűrűbben hangzik a fenyegetés, hogy a Tiszáig tolják ki a határt, sőt bemarsolnak Budapestre és eltörölnék bennünket a föld színéről. Nem kell túlságosan komolyan venni ezeket a fenyegetéseket. Természetes, hogy a jogtalan zsákmány örökös rettegést jelent számukra s azt pedig a mindennapi életben is látjuk, hogy a félelmüket sokan hetvenkedéssel és fenyegetéssel leplezik. Ha a hirtelen-hízott románok éreznék a maguk történelmi és erkölcsi igazát s ennek folytán éreznék magukban az igazi erőt, akkor a revíziós mozgalmakra megtalálnák azt a hangot, amiben a nyugodt lelkiismeret higgadtságán felül a mértéktartás és öntudat méltósága szokott szólani. Ők azonban idegesek. Kapkodnak és handabandáznak budapesti bevonulással, tiszai határral. Úgy viselkednek, mint a gyerek, aki tudja, hogy a verést úgysem kerülheti el, hát legalább jól kigarázdalkodja magát. Egy számlára megy. A revízió eljövendő nagy-nagy számlájára és sajnos, egyelőre még az erdélyi magyarság számlájára. Nekünk itt könnyű, mert ezeket a vasgárdás kirohanásokat most a megváltozott európai közvélemény és a magunk ereje védelmében kibírjuk, erdélyi véreink azonban a további szenvedések kálváriájával járulnak hozzá a revízió előkészítéséhez. Erdély sokat szenved, de virágzása és ereje a történelem számos szakában éppen a szenvedésből termett. Most is így lesz.

A kisszakasz a budapesti villamosforgalomban rövidebb távolságot jelent, amelyen hatfilléres érme ellenében lehet utazni. Az érmét a felszálló utas a perrónra szerelt perselybe dobja. Nincs jegyváltás, nincs lyukasztás, nincs ellenőr. Hogy az utas az érmét csakugyan bedobja, azt vagy a kalauznak, vagy a vezetőnek kell megfigyelnie, sokszor azonban csak kellene. Mert ha a perron zsúfolt, a vezető hátráló mozdulatokkal biztosítja magának azt a tenyérnyi helyet, amit a magáénak mondhat s miközben a fel-tóduló utastömeget ezzel a csurukkoló hadművelettel sakkban tartja, esze ágában sincs a perselyt figyelni. Így aztán van is ellenőrzés, meg nincs is. Tudják ezt az utasok és csodálatos: mégis szorgalmasan potyognak a kis érmék a perselybe. Míg a jegyváltás körül vígan megy a „bliccelés”, a kisszakaszt hűségesen bedobja mindenki. Sokan, akik valósággal élvezetet találnak abban, hogy a papírejegyeket lyukasztó kalauzt és ellenőrt kicselezzék, becsapják, a kisszakasznál nem gondolnak arra, hogy szindlizzenek. Pedig ott aztán igazán lehetne. És éppen ez az érdekes a dologban. Ahol túlnagy az ellenőrzés, ott felferjed az emberekben a becsapási szándék. A kalauz és ellenőr lyukasztójában kellemetlen ellenfelet látunk, amelyet kijátszani szabad, sőt egyenesen élvezet. Sokan, akik másutt dobálják a pengőket, boldogok, ha a jegylyukasztókat fillérek erejéig falhoz állíthatják. Két megállót jegy nélkül, vagy lejárt jeggyel utazni: hőstett és ragyogó emlék aznapra. Nem a fillérek miatt, hanem, mert sikerült bosszút állani a villamoson azért, hogy kilométeres útszakaszon három ellenőr is körülforgatta és a bizalmatlanság görcsöve alá tette a jegyet. Ez az ellenőr-hadjárat harcra, küzdelemre ingerel és belesodor néhány filléres jegyecsatlásba olyanokat is, akiknek a szal-

mazsákját különben bátran meg lehet tömni olvasatlan bankókkal. Valahogy így gondolkodnak az emberek: — Jó, ti minden második megállónál a nyakamra küldtök egy ellenőrt. Lépten-nyomon febeverték azzal, hogy nem az én tisztességemben bíztok, hogy becsületesen ulazom, hanem csak az ellenőreitekre támaszkodtok. Megszerveztétek az ellenőrzés rendszerét úgy, hogy a légy sem mer egyik ülésről a másikra átszálló nélkül elrepülni, hát akkor magatoknak tudjátok be, ha mégis becsaplak benneteket. A magam egyéni becsülete ki van kapcsolva ebből a játékból, azt a járdán kellett hagyynom abban a pillanatban, amikor a villamosra felszálltam. Hát akkor élek is ezzel az előnnyel s ha ügyesebb vagyok nálatok, nyugodt lélekkel becsaplak benneteket. — Így termeli a túlzott ellenőrzés a kijátszási kedvet, viszont a kisszakasznál érzi a pesti ember, hogy nagyrészt a maga becsületén múlik: bedobja-e az érmét és hát — bedobja. Ha valaki kapkodó felszállása közben megfélemedezik róla, hamarosan ráébred a mulasztásra és visszazarándokol a perselyhez zavart, piros arccal, kényszeredett mosollyal és látszik rajta, hogy az egész villamosnak szeretné bebizonyítani: nem szándékosan mulasztotta el az érme bedobását. Isten ments, távol áll tőle a családi szándék, hiszen itt nincs ellenőr, itt alapjában az egyéni becsület dirigálja a rendet.

Az egész csak amolyan kisszakasznai apróság-nak látszik, mégis benne van az ember mindenestől. Benne van a megbízhatóságával és megbízhatatlanságával, becsületével és annak ellenkezőjével. Az élet más terén is megtaláljuk a különbséget a vesélyukasztó ellenőrzés és a kisszakasz között. Minde-nütt úgy van, hogy az előlegezett bizalom kifejleszti, megnöveli az emberekben a becsület hajlandóságát, a túlzott ellenőrzés viszont, amely soha senkinek és semminek nem hisz, elnyomja ezt a hajlandóságot. A becsületérzet bizalom nélkül elszárad, mint a vetés eső nélkül. Bizalom nélkül az egyéni becsületérzet légüres térbe jut, mert nincs miért lennie. Akik a tökéletes munkát csak a tökéletes ellenőrzéstől várják, csalódnak. Rangsorban elől kell járnia a bizalomnak s az ellenőrzés nem lehet több, mint: bizalompróba. A jó munkának a bizalommal erősített egyéni becsületérzet az igazi alapja, az ellenőrzés már csak ellenpróbája ennek az alapnak. Éspedig egyénenként: egyiknek több ellenőrzés kell, másiknak kevesebb. Hiba, ha kevesebbet kap, akinek több kell, de az is hiba, ha többet kap, akinek kevesebb kell. A bizalom és ellenőrzés egyéni mértékkel való mérése, keverése, egyensúlyozása receptekben sehol sem kapható. Akár a bizalomból, akár az ellenőrzésből csinálunk mindenkire kiterjedő egyformaságot, baj lehet belőle. Sablonba egyik sem szorítható, mint ahogy minden sablon csődöt mond ott, ahol embereket kell vezetni.

*

Res clamat ad dominum: a lopott holmi keresi a gazdáját — mondja Jehlicska Ferenc, a Tót Tanács elnöke. Erről a Tanácsról tudnunk kell, hogy a cseh uralom alól felszabadulásukat váró tótok külföldön működő szerve. Nagy szolgálatokat tesz a magyar revízió ügyének, mert az angol, olasz és általában az európai közvéleményt felvilágosítja Trianon igazi tartalmáról és történetéről. A Jehlicska mostani nyilatkozatában említett lopott holmi nem más, mint maga a Felvidék, amely keresi gaz-

dáját: Magyarországot. Főérve Jehlicskáéknak az, hogy a magyar sorsközösségben ezer éven át is megtarthatta a tót nemzet a maga nyelvét és faji sajátosságait, ellenben a csehek rokonság ürügye alatt nyomtalanul be akarják őket olvasztani. Ez az a pont, ahol cseh és tót nem találkozhatnak és ez a főoka annak, hogy a Felvidék tótsága nem veszi le a szemét Budapesiről, ahová egyébként gazdasági élelérdekei is hajtják. Erdekes érve még Jehlicskának az is, hogy a Csallóköz tiszta magyar. Annak a magyar államban van a helye, oda is kerül s ha pedig a Csallóköz leszakad a Felvidékről, akkor a tótság menthetetlenül Prága zsákmánya lesz. A tótok útja és sorsa tehát egy a Csallóközével s az pedig Prága felé soha sem mehet.

*

Barcelonából második Moszkvát faragnak. Az orosz szovjet betelepedett ebbe a földközi-tengeri városba a tankjaival és ügynökeivel. Ázsia lépett egy nagyot tengereken át és letele egyik csizmáját a klasszikus latin kultúra egyik ősi városára. Kozák és spanyol: hogyan és miben találkozhatnak? Mi keresnivalója van az orosz szónak spanyol földön? Fejetetejére forgatott dolgok ezek s ha a mostani világzűrzavarban még a legképtelenebb dolgokat is nem kellene komolyan venni, csak mosolyogni lehetne ezen az orosz-spanyol keveréken. Az az érzésünk azonban, hogy Moszkva ez egyszer túlnagyot lépett, valamelyik bokáját meg fogja ütni. Fajok földrajzi távolságban, lelkiességben, kultúrában, temperamentumban, életfelfogásban aligha vannak olyan messze egymástól, mint orosz és spanyol. Ez a távolságot akarják átlépni Moszkvából? Óriási arányú, szemérmetlen kaland és merénylet ez a fajok és kultúrák különbözőségében kifejeződött világtörténelem ellen. Óriás méretű szélhámosság, amit a mostanihoz hasonlóan keveredett napokban eltűn a világtörténelem, de aztán megújja a játékot és mindenkit visszaterel a helyére. Kozákokat az ázsiai steppekre, spanyolt a műkinesektől roskadozó templomokba és bikaviadalos arénákba.

*

Kun Béla Prágában vendégeskedett hetekig. Bizonyára jól érezte magát a „szabad szellemű” cseh fővárosban. Rendben van, a csehek azt látják vendégül, akit akarnak, de az ilyen Kun Bélás barátkozás mégis gyanús. Olyasféle, amikor a kátyúbajutott ember az ördöggel is cimborál, csak ki a kátyúból valahogy. A csehek nem is olyan sok évvel ezelőtt Kun Bélával szóba sem állottak volna, mert a külföldi vendégek rangsora náluk a Francia vezérkar főnökénél kezdődött. Nagy baj lehet, ha a hajdan ragyogó rangsorba most már Kun Béla is belefér.

*

Szabadkán megengedték a magyar kulturális élet feltámasztását. Szabad lesz újra a magyar szó és magyar szellem. Most pedig eltörölték Belgrádban azt a rendeletet, amely arra volt jó, hogy magyar anyanyelvű, de névelemzéssel idegen nevűnek talált gyermekek szerb iskolába legyenek kényszeríthetők. Ezután a szülők szabadon határozhatnak, hogy a gyermekeiket milyen iskolába küldik. Sokan ezt enyhülésnek mondják, szerintünk több ennél: változás. Megváltozása valaminek, ami a magyar reményeket eddig délről is elsötétítette. Most mintha világosodnék abból az irányból.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Csalás nyomozása.

Irta: RÉTVÁRI JÁNOS alhadnagy (Csurgó).

1928 december 9-én a sárvári takarékpénztár a sárvári őrsön feljelentést tett, hogy 1928 december 3-án megjelent a takarékpénztárban Sörös András* bejegyertényosi lakos, földműves és a 10 holdas tehermentes birtokára 1000 pengő kölcsönt kért. Mivel Sörös nem tudta magát kellően igazolni, azt mondták neki, hogy igazolja magát valakivel, akit ők ismernek és a kölcsönt ki fogják fizetni.

Sörös a takarékpénztárból eltávozott és fél óra múlva visszatért az általuk is ismert Tóth Márton sárvári lakos, bognármesterrel, aki Sörös személyazonosságát igazolta. Az egyik tisztviselőt időközben elküldték a sárvári telekkönyvi hivatalba, meggyőződést szerezni arról, hogy Sörösnek van-e tényleg ingatlan és az tehermentes-e? A tisztviselő azal jött vissza, hogy Sörös bemondása megfelel a valóságnak.

Mivel a telekkönyvben a birtok Sörös és felesége nevében állt, a szükséges okmányok aláírása után Sörösnek csak 600 pengőt fizettek ki és azt mondták neki, hogy a hátralékos 400 pengőt csak akkor fizetik ki, ha felesége is aláírta az okmányokat.

A 600 pengőt a következő nap bekebeleztették Sörös ingatlanára és a telekkönyvi hatóság erről értesítette Söröst. Néhány nap múlva a takarékpénztárban megjelent a telekkönyvi végzéssel egy ismeretlen, magát Sörös Andrásnak nevező ember és közölte velük, hogy ő nem vett fel semmiféle kölcsönt. Kiderült, hogy ő a valódi Sörös és a kölcsönt az ő nevével visszaélve, ismeretlen csaló vette fel.

Az ügyben én, mint az akkori sárvári őrsparancsnok, Hubay András törzsmesterrel és Tóth Ferenc csendőrrrel a nyomozást megkezdtuk. Kikérdeztük a takarékpénztár tisztviselőit, akik a fentírtakat adták elő. Tóth Márton sárvári bognármester azt adta elő, hogy 1928 december 3-án délelőtt az utcán megszólította egy férfi, aki magát Sörös András bejegyertényosi lakos földművesnek mondtatta. Elmondta, hogy 10 hold földje és háza van, 1000 pengőt akar felvenni a birtokára, de csak úgy adnak neki kölcsönt, ha valakivel igazolja magát. Kérte, hogy menjen el vele a takarékbá és igazolja, hogy ő tényleg Sörös András bejegyertényosi lakos.

Fáradságaért jutalmat is ígért. Tóth eleget tett az idegen kívánságának, aki a takarékpénztárból ki-jövet, 10 pengőt adott neki és azonkívül egy pohár bort is fizetett. Hogy valóban ki volt ez az egyén, nem tudja, nem ismeri.

Kikérdeztük Sörös Andrásnak József nevű fiát is, aki azt mondtotta, hogy 1928 december 3-án délelőtt kocsival bent járt apjával a sárvári piacon. Amint a piactéren a kocsival álldogált, odament hozzá egy férfi, aki adóellenőrnek mondta magát. Leolvasta atyja nevét a kocsijuk táblájáról és azt mondta neki, hogy a földadójuk leszállítása végett van kiküldve és ebben az ügyben járt Bejegyertényos községben, de ott az anyjától megtudta, hogy ő és az apja Sárváron vannak s az ügyben csak ők tudnak felvilágosítást adni.

Sörös András felesége azt mondta, hogy vele nem beszélt ilyen ügyben senki. Sörös András az ügyben semmit sem tudott. A sértett fiától és a tanuktól az ál Sörös személyleírására csak annyit tudtunk meg, hogy alacsony, barna, az orra nyerges.

A takarékpénztárban intézkedtem, hogy ha az ál Sörös jönne a 400 pengőért, telefonáljanak az őrsre és amíg az őrsről oda nem megy valaki, valamilyen ürüggyel tartsák fel.

Közben Sárváron nyomoztunk az ál Sörös után. Megnéztük a szokásos bűnözők, rovott előéletűek és a gyanús egyének előjegyzését, s mivel az volt a feltevésünk, hogy a tettesnek sárvárinak vagy volt sárvárinak kell lennie (Sárváron 11.000 ember lakik), vagy legalább is olyannak, aki ismerős Sárváron, olyan nyergesorrú férfi után nyomoztunk, aki már egyszer összeütközésbe került a törvénnyel. Végigjártuk a vendéglőket, kocsmákat és kereskedőket, hogy nem mulatott-e ott ilyen egyén, vagy nem vásárolt-e valamelyik kereskedésben valamit. Az egyik kereskedő azt mondta, hogy egy ilyen személyleírású ember 1928 december 3-án délelőtt egy teljes öltöny új ruhát vásárolt nála. Hogy ki volt az illető, azt nem tudja.

Négy napi nyomozás után megtudtuk, hogy Ravasz János volt sárvári lakosnak van nyerges orra, aki már nem egyszer volt büntetve. Elmentünk Ravasz János rokonaihoz és ezek a legnagyobb örömmükre azt mondták, hogy János fivérük 1928 december 2. és 3-án járt náluk délután. Egy öltöny új ruhát hozott magával, abba átöltözött, a régi ruhát náluk hagyta és 3-án este eltávozott tőlük. Azóta sem látták és jelenlegi tartózkodási helyét sem tudják. Nem tudnak arról sem, hogy csalást követett el. Azt azonban mondták, hogy többször volt büntetve és az orra nyerges.

Minden lehetőt megtettünk, de Ravaszt nem sikerült kézrekerítenünk. Már nyolc napja folyt a nyomozás. A kilencedik napon a takarékpénztár közölte velünk, hogy az ál Sörös egy levelet küldött nekik, amelyhez csatolta a felesége nyilatkozatát. A nyilatkozat szerint az asszony beleegyezik, hogy a kettőjük nevében álló ingatlanra férje 1000 pengőt felvehessen. Az ál Sörös kérte, hogy a 400 pengőt Budapest, Hársfa-utca 45. szám alá táviratilag küldjék el, mert a pénzre nagy szüksége van.

Megkértem a takarékpénztár igazgatóját, hogy táviratozzák meg neki, hogy a pénzt postán küldik. A pénzt azonban a takarékbá ne adja postára.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A következő napon a járőrt Budapestre küldtem azzal a feladattal, hogy menjen a rendőrségre, közölje az esetet és kérje, hogy egy detektív először alapítsa meg, hogy miféle helyiség az adott cím. Azután kérje meg a detektíveket, hogy egy detektív öltözzön fel postás ruhába, menjen el a valódi pénzkézesítő postással, mint gyakorló postás, az adott címre és ha jelentkezik az ál Sörös a 400 pengőért, a detektív csipje el.

A Hársfa-utca 45. szám alatt gyanus egyének által látogatott vendéglő volt. Egy pincérnő azt mondta, amikor a postás a 400 pengő kézbesítése végett az ál Söröst kereste, hogy Sörös úr nincs idehaza.

A következő nap megismételték a fogást, de csak a valódi postás ment az ál Söröst keresni a 400 pengővel, a detektív pedig a koresma körül figyelt, de a válasz ismét az előbbi volt.

Mivel az ál Söröst így nem sikerült elesipni, a város területén nyomoztak eredménytelenül. A járőr bevonult, de megkérte a detektíveket, hogy néhány nap múlva ismételjék meg, talán sikerülni fog. Végre azután az egyik pincérnő besúgta az ál Söröst és elfogták. A pincérnő összeveszett Ravasszal, — mert tényleg ő volt az ál Sörös — és bosszúból elárulta a detektíveknek.

Ravaszt Sárvárra kísértettem, aki dicsekedve elmondotta, hogy nemcsak Sárváron, hanem Budapesten, Celldömölkön, Szolnokon, Szegeden és Győrben is követett el hasonló módon csalásokat.

Azt is elmondotta, hogy amikor a pénzkézesítő először kereste a gyakorló postással, az ívóhelyiségen belül egy másik helyiségben tartózkodott, azonban nem jelentkezett a pénzért, mert gyanus volt neki, hogy két postás hozza a pénzt. A gyakorló postásban detektívet sejtett és azt mondta a pincérnőnek, hogy ő nincs odahaza.

Ravaszt a szombathelyi kir. ügyészségnek áadtuk és hallomásom szerint a budapesti kir. törvényszék 4 évi börtönre ítélte.

Elismerésre méltó a járőr alapossága és fáradhatatlansága. Ennek köszönhetette, hogy a kapott, igen hiányos személyleírás segítségével, a csalással alaposan gyanúsítható személy kilétét megállapította. Ha a csaló nem lett volna olyan elővigyázatlan, hogy levelet ír a takarékpénztárnak, előbbutóbb akkor is kézrekerült volna, ez tehát a járőr érdeméből nem von le.

Érdekes példát szolgáltat a leírt eset arra is, hogy a bűnözők milyen gyanakvóak és óvatosak. Ezzel mindig számolni kell, nehogy a bűnöző, akivel szemben eljárunk, keresztül lásson a szítán. Mindent kerülni kell, ami a rendestől, a megszokottól eltér, mert ez feltűnik és felkeltheti a gyanakvást.

II.

Egy nyomozás eredménye.

Írta: BATÁR ANTAL alhadnagy (Budapest).

Az 1908. év július 14-én éjjel után az ipolysági őrsön megjelent dr. L. E. kir. főügyész helyettes, az ipolysági kir. ügyészség akkori vezetője és lopás miatt feljelentést tett. Elmondta, hogy házában aznap este és éjjel összejövetelt tartottak és a szalonban szórakoztak. Ezalatt a cselédeleány az egyik utcai

(vitéz Thassy-Plávénsky szds. felv.)

szoba ablakát szellőztetés végett kinyitotta. Mikor éjjel után a vendégek eltávoztak és a család nyugovóra akart térni, észrevették, hogy a lakásban és a fürdőszobában elhelyezett ezüstneműt valaki ellopta. A kár kb. 1000 korona. A nyomozás megindítását kérte.

Ipolyságon akkor tiszti szakasziparancsnokság, továbbá járás- és őrsparancsnokság volt. A szakasziparancsnok úr is intézkedett, hogy az őrs legénysége azonnal nyomozó szolgálatba lépjen s kövessen el mindent, hogy a feltűnést keltő bűncselekmény nélkül előbb kideríthessék.

Paulik János járásörmmester engem, mint fiatal próbacsendőrt, magával vezényelt ki nyomozó szolgálatba. A járőrök a kellő útbaigazítások és parancsok átvétele után a nyomozást bevezették. A helyszíni szemle alkalmával csak annyit lehetett megállapítani, hogy a tettes a kinyitott utcai ablakon át a szobába mászott, ott az ezüstneműeket egy ágyterítőbe csomagolva, ugyanazon az úton távozott el. Ennek ugyanis a nyomain a falon meglátszottak. Más bizonyítékot vagy bűnjelét találni nem sikerült.

A nyomozás kezdetén már az a nézet alakult ki, hogy a tettes igyekezni fog az ezüstneműeken minél előbb túladni, hogy pénzhez juthasson. Ezért a járőrök az összes helybeli ékszerészeket és a zálogházat is sorra járták, de eredménytelenül. Sehol sem tudtak a lopásra, a lopott dolgokra, vagy a tettesre vonatkozólag felvilágosítást adni.

Paulik járásörmmester nem hagyta számitáson kívül azt a lehetőséget sem, hogy a tettes idegenből jött és a vasúton menekült el Ipolyságról. Kimen-tünk tehát a vasútállomásra és ott a vasúti szolgálattevő személyzetet kérdeztük ki. Hosszas kérdegetés után az egyik vasutas emlékezett egy szegényesen öltözött, gazdásznak, vagy erdőőrnek kinéző fiatalemberre, aki egy nagyobb csomaggal szállt fel a Csata-Parkányánára felé induló hajnali vonatra. Személyleírást adott róla és különösen azt jegyezte meg, hogy térdnadrágot viselt és a fején sörtével díszített puha bársonykalap volt. Kilétére azonban felvilágosítást adni nem tudott.

Ez a lopás utáni reggelen volt. A legközelebbi vonattal Csátára utaztunk, ahol a vasúti állomáson

A m. kir. csendőrség legnagyobb összpontosítása II. Rákóczi Ferenc fejedelem hamvainak hazaszállítása alkalmából 1906-ban volt Kassán. A mintegy 1900 főnyi csendőrségből egy ezred alakult, amelynek parancsnoka Tolcsvai Nagy Gábor ezredes (akkor a brassói csendőrkerület parancsnoka) volt.

Most már jó lesz... (Molnár Lajos cső — Villány — felv.)

sikerült annyit megtudni, hogy hasonló kinézésű és ruházatú férfi Léva felé utazott el a vonattal. Mi is Lévára utaztunk. Ott a csendőrsön és a rendezett tanácsú város rendőrkapitányságánál jelentkeztünk s az ottani őr és rendőrség támogatása mellett, sorra jártuk az összes ékszerészeket és a zálogházat is. Az

A kémkedés története.

A magyar könyvkiadásnak kétségtelenül legnagyobb eseménye a Pilch Jenő szerkesztésében megjelent „A kémkedés története” című nagyszabású, 3 kötetes mű megjelenése. A kémkedés mindig bizonyos titokzatos képzeteket támaszt a közönségben, kalandokra és rejtelmekre gondol mindenki, pedig — és ennek a nagyszabású kiadványnak éppen ez a főerdeme — a kémkedés egyike a modern hadviselés legfontosabb eszközeinek s békében is, háborúban is egyaránt nélkülözhetetlen. A kötet szerkesztője úgy csoportosította az anyagot, hogy a nagyszabású mű 3 kötetében helyet kapott a kémkedés egész története, elmélete, rendszere, módszerei és azok a rendkívül érdekes és tanulságos, gyakran hajmeresztő és romantikus esetek, amelyek a kiváló kémek és különösen kémnők személye körül lezajlottak. De a szerkesztő igen helyesen járt el akkor, amikor nem érte be a kémkedés minden irányú megvilágításával, hanem kimerítően megíratta munkatársaival a propagandasajtó és cenzúra szerepét is a hadviselésben, szóval a vértelen háború történetét, eszközeit és módszereit. Ez a mű csupán szigorúan igazolt adatokat használ fel, tehát komoly tudományos eredményeken épült, azonban megírásának módja oly lenyűgözően eleven, hogy minden művelt magyar olvasó páratlan élvezettel fogja áttanulmányozni.

Mindenki, aki végére ért ennek a nagyszerű munkának, meg fogja állapítani, hogy a rengeteg érdekes adat mellett nagyszerű tanulsággal is szolgál ez a mű: meg fogja tanítani a magyar olvasóközönséget, s főképpen az új nemzedéket arra, hogy minden közlékenység, fecseges, fölösleges szolgálatkésztség és esetleges jellemgyengeség végzetes titkokat juttathat az ellenség kezébe és mérhetetlen károkat okozhat a hazának.

Eppen ezért hangsúlyoznunk kell, hogy ennek a nagyszabású műnek kiadása valóban hazafias cselekedetnek számít. Kívánjuk is, hogy az a nemes nemzetnevelő célzat, amellyel a kitűnő katonai írók ezt a nagy művet évek hosszú sorának fáradságával megalkották, megteremje méltó gyümölcseit.

A műhöz Öfensége József királyi herceg tábornagy úr, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke írt előszót.

ékszerészeknél nem volt sikerünk. Annál több a zálogházban. Ott volt már az összes ezüstnemű elzálogosítva.

Reisz Mór zálogháztulajdonos a kikérdezés alkalmával előadta, hogy aznap délelőtt, vagyis a lopás elkövetése utáni napon, egy középtermetű, sörtes kalapot, térdnadrágot, füzőcipőt viselő fiatalember megjelent a zálogházában és azt mondta, hogy ő lovag Schöner lévai földbirtokos új gazdatisztje, most jött ide Nyitra megyéből, de egyelőre családja és a holmija még nem érkezett meg Lévára. Addig is, amíg azok megérkeznek, a családi ékszereket kénytelen zálogba tenni, mivel az új földesurától nem akar mindjárt előleget kérni. Ha a családja néhány hét múlva megérkezik, mindjárt kiváltja az ezüstneműt.

Reisz Mór állítása szerint nem látott semmi gyanúsat a dologban, tehát 300 korona kölcsönt adott az ezüstneműekre. Mikor közöltük vele, hogy az ezüstneműek lopásból származnak, kijelentette, hogy nagyon sajnálja, de mivel neki arról tudomása nem volt, az ezüstneműeket csakis az adott 300 korona visszafizetése ellenében adhatja ki.

Nem volt mást mit tenni, mint a rendőrkapitányság közbejöttével a bűnjeleket őrizetbe venni. A rendőrkapitányság nyomban letiltó rendelkezést adott át a zálogháztulajdonosnak azzal a szigorú meghagyással, hogy a zálogba vett ezüstneműeket bírói végzés nélkül senkinek sem adhatja ki. A bírói végzés később úgy rendelkezett, hogy a zálogtárgyak sértetnek a 300 korona zálogkölcsön visszafizetése esetén kiadhatók, ami meg is történt. Így az ezüstneműek, bár 300 korona ellenében, de hiánytalanul ismét birtokába jutottak a családnak, aminek nagyon megörültek, mert régi családi ereklyék voltak.

Mikor a bűnjelek már biztosítva voltak, akkor az ismeretlen tettes után folytattuk a nyomozást. Felkerestük a lovag Schöner uradalmát, ahol érdeklődtünk az új gazdatiszt iránt. Ott természetesen senki sem ismerte. Ezt mi már eddig is gyanítottuk, hogy a tolvaj csak félrevezetés céljából mondta a zálogháztulajdonosnak, hogy ő lovag Schöner gazdatisztje.

Tovább nyomoztunk. Feltevésünk az volt, hogy a tettes a pénz birtokában már olyan helyeken fordul meg, ahol enni-inni lehet, szóval ahol a könnyen jött pénzt könnyen el is lehet költeni. Sorra jártuk

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL

P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYGEK

P 28-tól

Fotelágak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművásznak, ruhaszővetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitonűzőt Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendérményi

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V, Eötvös tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

(Idéki megbízottak)

tehát a számbajöhető ilyen helyeket. A mulatóhelyeken nem volt szerencsénk, mert nem fordult meg. Legalább is nem emlékeztek erre.

Az „Oroszlán“ szállodában azonban már több szerencsénk volt. Mikor ugyanis a nyilvántartási könyvet átnéztük, feltűnt egy Szőke Gyula nevű kereskedő, aki aznap szállt meg ott és azt írta be, hogy Nyitráról jött üzleti ügyeinek lebonyolítása végett.

A szállodai személyzetet kikérdeztük az illetőre vonatkozólag s így tudtuk meg, hogy aznap, pár órával a mi odajövetelünk előtt tért be a szálloda éttermébe és ott megebédelt, szobát bérelt és azt mondta, hogy mivel igen fáradt és az útja nem sietős, hagyják pihenni. Ha szüksége lesz valamire, csöngtetni fog. Azután a szobájába ment. Azóta nem látta. A személyzettől kapott személyleírás a keresett tettesre ráillett. Csak a ruhája volt más. A sörtés kalap és a térdnadrág helyett már más ruha volt rajta, kicserélte, hogy fel ne ismerjék.

Ezek után bezörgettünk a szobája ajtaján s mikor végre előttünk állt a tettes, megkérdeztük, hogy hívják, honnan jött, mi célból, stb. Nekünk is megpróbálta a Szőke Gyula nevet bemondani, de megmotozása alkalmával előkerült egy Reiter Gábor névre kiállított igazolvány. Erre beismerte, hogy Reiter Gábor, állásnélküli kéményseprősegéddel azonos. Előadta, hogy csavargása közben Ipolyságra vetődött, ahol az úgynevezett „Uri negyedben“ ögyelegve, éjjel egy házból hangos zajt hallott. Mikor jobban széjjelnézett, látta, hogy az egyik utcafeleli ablak nyitva van. Rögtön bemászott a szobába és egy kezeügyébe akadt ágyterítőbe becsomogalta az ott talált ezüstneműt. Azután az ablakon kiugrott az utcára és sietve a községen keresztül a vasútállomásra ment, ahol a hajnali vonatot megvárta és elutazott előbb Csatára, majd onnan Lévára.

Léván a zálogházba ment, ahol azt állította, hogy a Schöner uraság új gazdatisztje s zálogba tette az ezüstneműt. Az érte kapott 300 koronából egy ruhásüzletben új ruhát vett magának. A szállodában megebédelt, szobát váltott, lefeküdt, mert már igen fáradt volt.

Az ezüstneműekért kapott pénzt s a pénzből vásárolt új ruhát, mint bűnjелеket őrizetbe vettük. A tettest elfogtuk s az ipolysági kir. ügyészségnek átadtuk. Az ipolysági kir. törvényszék minősített lopás büntette miatt négyévi fegyházra ítélte el jogerősen.

Ipolyság Hont vármegye székhelye volt. Sok hivatal székel benne és számos úri család lakott a városban. Érthető, hogy a kir. főügyész helyettes sérelmére történt lopás nagy feltűnést keltett s kíváncsian várták, hogy a csendőrség a tettest kézre kerít-e?

Ezt a kíváncsiságot rövidesen teljes mértékben kielégítette a csendőrség.

Az eset régen történt. De mindig igen kellemesen gondolok vissza erre a szép és gyors eredménytel végződött nyomozásra.

Tanulság ebből az esetből az, hogy ahol remény van arra, hogy a nyomozással a tettest, vagy a bűnjелеket kézre lehet keríteni, ott sohasem szabad sajnálni a vele járó fáradságot. Ez az eset mindig fennáll, ha a tettes menekülési irányát sikerült megállapítani és időbeli előnyének a mérve is reményt nyújt a sikerre.

HAJDAN KÁLMÁN g. százados.

Hajdan Kálmán g. százados december 8-án 39 éves korában tragikus váratlansággal rövid szenvedés után Sopronban elhunyt.

Örökre elköltözött kedves bajtársunk 1915 augusztus 16-án vonult be a volt cs. és kir. 76. gy. ez-

redhez. A világháborúban különböző harctereken teljesített arcvonalbeli szolgálatot. Vitéz magatartásáért megkapta a 2. oszt. ezüst vitézségi érmet is. 1919 augusztus 1-től 1921 június 30-ig a nemzeti hadsereg tagja volt. 1921 július 1-én lépett át a csendőrséghez mint főhadnagy és a Sopron vármegyei csendőrpáncsnokság gazdasági hivatalánál, majd november 16-tól december 31-ig a szombathelyi törzs gazdasági hivatalnál teljesített szolgálatot. A csendőr gazdasági tiszt tanfolyamot 1922-ben végezte el és a belügyminisztérium VI. b. osztályához kapott beosztást. 1927 május 1-ével g. századossá lépett elő. 1932 április 1-én a soproni osztály gazdasági hivatalfőnökéül nevezték ki, ahol haláláig teljesített szolgálatot. Odaadó, kiváló munkájáért előjárói elismerését, az alárendeltek gondoskodásáért azok ragaszkodását a legnagyobb fokban kiérdemelte. Mint tiszt, mint bajtárs és mint családapa: a legjobbak sorába tartozott. Aki ismerte: szerette és becsülte. Szerény, csendes, de szellemes és derűs egyénisége őszinte baráti érzésekre hangolta mindenkori környezetét. A jó bajtárson kívül a szeretetreméltó embert is gyászoljuk halálával.

December 10-én temették el bajtársainak, jóbarátainak és ismerőseinek nagy részvéte mellett a soproni Szent Mihály-temetőbe. Sorfalat, koporsóvivőket a soproni osztály adott Török Dezső százados szárnyparancsnok parancsnoksága alatt. A zenét a soproni Szt. László 4. honv. gy. ezred zenekara szolgáltatta. A temetésen résztvettek: a soproni csendőrosztály tisztikara, népes honvéd tiszti küldöttség. Kónyi Kiss László tábornok állomásparancsnokkal az élen. Képviselve volt a temetésen a soproni rendőrkapitányság, pénzügyőrség, valamennyi hatóság és a soproni ipartestület.

A gyászmisét Papp Kálmán pápai prelátus Sopron városi plébános, a temetési szertartást az elhunyt legjobb barátja: dr. Prajner Pál hitoktató tanár végezte. Koszorút helyeztek a ravatalra: a csendőrség nevében vitéz Dénes Elemér alezredes soproni osztályparancsnok, a székesfehérvári csendőrkörület nevében Mátéffy Jenő g. alezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztálya nevében Tibor György g. őrnagy, a tanulmányi bizottság nevében vitéz Ásvány Mihály g. százados, a soproni osztály nevében Árvay József százados és a soproni segéd-munkások nevében Szörényi Pál alhadnagy. A soproni Szent László 4. honv. gy. ezred nevében Thold Dezső ezredes, ezredparancsnok és a soproni honvédgazdászati tisztikar nevében Nárcis Ágoston g. százados. Özvegye, két gyermeke, szülei, testvérei és rokonai gyászolják velünk együtt.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága névnapját országsszerte bensőséges, lelkes hangulatban ünnepelték meg. A *Vitézi Rend* december 5-én este fényes keretek között ülte meg Miklós napját a *Gellért-szálló* kupolaesarnokában. Az ünnepélyen mintegy 2000 vitéz jelent meg. Másnap, Miklós napján délelőtt a honvédség és csendőrség tisztikara és legénysége, valásfelekezetek szerint, ünnepi istentiszteleten vett részt. A budapesti csendőrtiszti társalgóban és az altiszti étkezdében díszebéd volt, amelyen az összes csendőrtisztek, illetve legénységi állományú egyének részt vettek.

Teacstély. A budapesti csendőrtiszti társalgó december 12-én igen jól sikerült teacstélyt rendezett, melyen résztvett a Budapesten állomásozó teljes csendőrtisztikar családosan és vendégeivel. A zenét a folyamőrség zenekara adta. A társaság jó hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt.

Mikulás-ünnep Szombathelyen. A szombathelyi csendőrtisztizti kör december 5-én 18 órai kezdettel Mikulás-ünnepet rendezett. A sikerült beköszöntőt *Jurányi Antal* őrmester mondotta, Mikulás szerepét pedig *Bucsi Gábor* őrmester töltötte be igen ügyes alakítással. Végül 80 darab Mikulás-csomag került a gyermekek között kiosztásra, amit *Porpáci Magdi* köszönt meg egy alkalmi irredenta vers keretében. Közreműködött az őrsparancsnokképző iskola énekkara is, több népdallal. Meleghangulatú bajtársias Mikulás-estje volt a szombathelyi bajtársaknak, akik már évek sora óta építgetik maguk között ezeket a követésre méltóan szép közvetlen kapcsolatokat.

Dicséret. A m. kir. Belügyminiszter úr dicséző okirattal látta el: a miskolci VII. kerület állományából: *Bognár József* alldgy.-ot, mert igen hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen szakasparancsnoki minőségben hasznos és eredményes szolgálatot fejtett ki; *Barna Imre* alldgy.-ot, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakasparancsnoki minőségben

értékes és hasznos szolgálatot teljesített; *Lendvai János* alldgy.-ot, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen az utóbbi 14 év óta kerületi segéd-munkási minőségében igen hasznos szolgálatot teljesített és *Be-recz Mihály* szv. thts.-t, mert 27 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen 13 év óta irodai segéd-munkási minőségében igen hasznos és eredményes szolgálatot teljesített. — A m. kir. csendőrség felügyelője dicséző okirattal látta el: a pécsi IV. kerület állományából: *Lakó Vilmos* thts.-t, mert a gödöllői örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát hazafias érzéstől áthatott lelkiismeretes odaadással és pontossággal látta el. — A szombathelyi III. kerület parancsnoka dicséző okirattal látta el: *Várközi Mihály* thts.-t, mert 30 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, — a legutóbbi 2 esztendőben mint laktanyagondnok — szolgálatát igen nagy szorgalommal, fáradságot nem ismerő odaadással és előjárói teljes megelégedésére látta el. — *Nyilvánosan megdicsérte: Márvány Ferenc* cső.-t, mert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében 1935. és 1936. évben a gödöllői örkülönítményen szolgálatát kiváló buzgalommal és megbízhatósággal az átlagon messze felülemelkedő eredménnyel látta el. — A pécsi IV. kerület parancsnoka dicséző okirattal látta el: *Fazekas András* cső.-t, mert a gödöllői örkülönítményen 1934., 1935. és 1936. években teljesített különleges szolgálatát fáradságot nem ismerő kiváló buzgalommal, kiváló megbízhatósággal, bajtársainak növekvő jó példát mutatva, az átlagon felülemelkedő eredménnyel látta el. — *Nyilvánosan megdicsérte: Szabados Sándor* I. tőrm.-t, mert mint járőrvezető 1933–36. években folytatólagosan elkövetett 2333 P 50 f kárértékű lopás tetteseit körültekintéssel kinyomozta és a bűnjelket az átlagon felüli szorgalommal biztosította. — A szegedi V. kerület parancsnoka dicséző okirattal látta el: *Mészáros István* tőrm.-t, mert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében Gödöllőn teljesített különleges szolgálatát, fáradságot nem ismerő buzgalommal, kiváló hűséggel és az átlagon messze felülemelkedő eredménnyel látta el; *Kecskeméti József* és *Vágó János* cső.-t, mert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített szolgálatot, bajtársainak jó példát mutatva, fáradhatatlan buzgalommal, kiváló hűséggel és igen eredményesen látták el.

Fegyverhasználatok. A szigetmonostori őrs állományába tartozó *Endre László* tiszthelyettes és *Legényei Antal* csendőrtartozó járőr december 25-én 21 óra 30 perckor, *Szigetmonostor* községben, a Hávli-féle vendéglőben, *Farkas Béla* leányfalui lakost rendre intette. *Farkas Béla* a járőrt szidalmazta, mire a járőr újból figyelmeztette. *Farkas* ekkor szembe fordult *Endre László* tiszthelyetessel, puskáját megragadta és balkezelével arelütötte. *Endre* tiszthelyettes ellökte magától *Farkast* és kiszabadította a puskáját. *Farkas* a járőrrel szemben továbbra is támadólag lépett fel, ezért *Endre* szuronyt használt ellene. *Farkas* a fegyverhasználat után megszökött, de a járőr elfogta és orvosi segélyben részesítette. Orvosi vélemény szerint *Farkas* a balvállán 8 napon alul gyógyuló sérülést szenvedett. A járőr tagjai nem sérültek meg. A kivizsgálás folyik.

Szökés. A füzesabonyi őrs egyik járőre december 7-én elővezetést végezt őrizetbe vette *Turalina Juliánát*, aki azonban a járőrtől megszökött. Később sikerült *Kál* községben a járőrnek elfognia.

Dr. Varga István ny. körorvos, tb. j. tisztiorvosnak (Budapest, I. Városmajor-utca 23.) a belügyminiszter úr a csendőregészségügyi szolgálat terén közel 36 éven át fáradhatatlan buzgalommal és kimagasló lelkiismeretességgel teljesített szolgálatiért dicséző elismerését és köszönetét fejezte ki.

A bűnügyi szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezések gyűjteménye cím alatt vaskos kötetet hozott a szakkönyvpiacra dr. *Thorma Tibor* m. kir. rendőrkapitány. Az anyaggyűjtés természetesen a szerző testületének a belső igényeit veszi elsősorban irányadónak. Részletesen ismerteti a budapesti főkapitányság bűnügyi osztályának a szervezetét, a bűnügyi osztály csoportjainak az ügykörét, a bűnügyi osztály eljárási szabályait (panaszfelvétel, ügyiratok intézése, idézés,

IRÓGÉPET a magyar kir. csendőrség tagjai a legelőnyösebben vásárolhatnak kedvező fizetési feltételek mellett:
GALLICZA GYULA
Irodagép-tüzem. Budapest, V. ker., Zrínyi-utca 16. szám.
Az összes rendszerű írógépek nagy raktára. — Speciális javítóműhely. — Elsőrendű írógép-szalag.

FEHÉR BÉLA m. kir. államvasuti óras-óra-, ékszerüzlete és műhelye
SZOMBATHELY, KÖSZEGI-UTCA 8. SZÁM ALATT
Kívánatra vidékre kúszódókat vételkötetlethez nékül küldök.
Előnyös részletfizetési feltételek.

kihallgatás, védőügyvéd, szakértő, katonai személyekkel eljárás — igazoltatás, őrizetbevétel, feljelentés, nyomozás, — elmebeteg, gyanúsítottak, a nyomozás köréből: általános tudnivalók, megfogalmazott büntetések, tettenkapás, idegen hatóságok megkeresése, gyermekek, fiatalok, bűnfelek kezelése stb., körözések, személyleírás, figyelőlapok, daktiloszkópia, rendőrségi múzeum, stb.). Ismerteti a csoportok ügykörét érintő rendelkezéseket (elővezetés, rabjelentkezés, lakás-címközlés, balesetek, vonatok védelme, repülők kényszerle szállása, árvíz esetén intézkedés, tüzesetek, hulladékgyűjtés, életvédelem, lemezjáték, fizetési eszközökkel visszaélés, külföldi hatóságokkal érintkezés, nemzetközi büntetések, kiadatás, egyes fontosabb büntetéselemek, sajtóügy stb.). Tájékoztató a segédhivatali szolgálatról, a rendőrkapitányságok bűnügyi szolgálatáról, a központi ügyeletről, a Függelékben pedig a főudvarnagyi bíróságról és egyes különleges feladatokról. A 489 oldalas munka hatalmas és gondosan összeállított anyagával a sokrétű rendőrségi szolgálatot végzők számára igen jó útmutató és támasz s mert a csendőrség szolgálata sok ponton azonos a rendőrség feladataival, dr. Thorma rendőrkapitány egyedülálló gyűjteménye nekünk is hasznos segédletünk lehet. Aki a rendőrség munkájával részletesen és alaposan akar megismerkedni, az mindenesetre ebben a könyvben keresse a kalauzát. Ára csendőröknek 12 P helyett 9 P s a csendőrség legénység tagjai havi 1 pengő részletekben is fizethetik. Megrendelhető levelezőlapra a szerzőnél: Budapest, rendőrfőkapitányság bűnügyi osztálya.

Szárazfajta Bartha Béla alezredes: Jelentem alásan... c. katonai adomáskötete csupa szellem, ötlet és derű, mint az előszóban dr. Darányi Kálmán miniszterelnök írja. Elolvastuk ezt a könyvet és visszavitt bennünket a régi békebeli, azután a háborús katonai élet igazi katonavilágába, de találkoztunk benne a mai magyar katona humorával is. Igaza van a szerzőnek: kár volna, ha ezek a katonatrafélek feledésbe vesznek. Egy-egy sikerült kizsákolás és tréfa sokszor tisztában világít bele emberek, korok életébe, mint a tudós adat kutatás. Jellemez, de ugyanakkor szórakoztat is. Hogyne mosolyognánk például azon a világháborús tüzéren, aki azt írta haza a tábori kártyán, hogy gyenge a menázs, nemsokára már csak a nadrágja fog az ágyú után masírozni. Benne van ebben a magyar katona elpusztíthatatlan szívóssága és minden vihart álló humora s Bartha alezredes könyvében gazdag gyűjteményét találjuk ezeknek a magyar katonát jellemző gyöngyszemeknek. Idősebb bajtársaink, akik maguk is részesei voltak a nehéz, de dicsőséges időnek, önmagukra, a maguk katonaelményeire találnak a könyvben, fiatalabb bajtársaink pedig megtanulhatják belőle, hogy a katonai fegyver és a jókedv nem ellensége egymásnak. A könyvet Garay Ákos művészi rajza díszítik. Ára 3 P 20 fillér, megrendelhető a szerzőnél (Várpalota, Veszprém megye). A szerző a könyv jövedelmének 10 százalékát nemzeti sportcélokra juttatja.

Csendőrségi Közlöny 23. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. **Nérváltoztatások:** Görbe Béla örm. családi nevét „Gali”-ra, Hendlein József prbeső. „Harmati”-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. **Pályázati hirdetmény** a m. kir. csendőrsapattiszt állomány kiegészítésére. — **Szabályrendeletek:** A „Cs-5.” jelzésű „Utastás a m. kir. csendőr legénység minősítésére” című szolgálati könyv új kiadása. — „Számítási példatár a m. kir. csendőrség részére” című tansegédlet részbeni hatálytalansítása. — E-25. Lőut. 1. Füzet (Első rész) módosítása. — Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Közfoglalkoztatási alkalmazottak felárú vasúti menetjegy váltására jogosító arképes igazolványainak érvényesítése az 1937. évre. — Kerékpárra szerelhető kardtartó rendszeresítése. — Téli gyapoting és alsónadrág méretadatainak helyesbítése. — Magosliget-Velky Palad-i mellékútnak forgalmon kívül helyezése. — A m. kir. belügyminiszter a Kunszentmiklóshoz tartozó Kunkerekégyháza pusztát 1937. január hó 1-i hatállyal Kerekégyháza községhez csatolta. — A m. kir. belügyminiszter az Abaúj-Torna vármegyébe bekebelezett Alsófügöd és Felsőfügöd községeket „Fügöd” végleges név alatt egyesítette. — Az országos tűzrendészeti felügyelő hivatalos helyisége Budapest, IV., Bástya-utca 13. szám alatt van. — Pályázati hirdetmény a közép- és alsófokú gazdasági

szakoktatási intézmények altiszti és szolgaszemélyzeti létszámában megüresedett sajtómesteri munkakörhöz kötött szakaltiszti állásra.

Ki mit olvas? Kinek van szép írása? Ki a leggyorsabb gépiró? pályázatainkra olyan tömegesen érkeztek a pályamunkák, hogy az eredményeket csak a január 15-i számunkban közölhetjük.

Ki tud róla? Paksy Dezső volt alörmestert keressük fontos családi ügyben. Annyit tudunk róla, hogy 1915-ben tábori csendőr volt, szolgált a világháború alatt a hódmezővásárhelyi őrsön és 1918 december 19-én vált ki a testületből. Aki hollétéről, sorsáról tud valamit, közölje a szerkesztőséggel.

Hajnal János csendőr (bükksídi őrs) keresi a Csendőrségi Lapok 1925–1933. évfolyamait megvételre.

SZEMÉLYI HIREK.

Új szakasziparancsnokok. A szegedi V. kerületben Horváth István III., Szabó Lajos I., Kovács István III. és Sipos Lajos alldgy.

Új őrsparancsnokok. A pécsi IV. kerületben Nagy Lajos VI. tőrm. v.; A debreceni VI. kerületben Karácsonyi László tőrm. v.; A miskolci VII. kerületben Harangi Mihály és Szikla József tőrm. v.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Kovács Ferenc II. thts. Beck Ilona-Annával Budapest, Gaál Pál tőrm. v. Fodróczy Máriaival Sopronban, Bajtai János tőrm. v. Paál Máriaival Budapest, Katona Imre tőrm. Takács Rózával Budapest, Ferenczi Gábor tőrm. Kovács Máriaival Nagyoroszián, Darvas Sándor örm. Hegedűs Margittal Törökbálinton; A pécsi IV. kerületben: Balázs István thts. Kunos Máriaival Gödöllőn; A miskolci VII. kerületben: Ligetes János tőrm. v. Baranyi Juliánnával Gyöngyösön, Vinnai Gábor tőrm. Kreskó Ilonával Ónodon és Endrefalvi András tőrm. Kovács Janka-Teréziával Gyöngyösön.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: Madi György thts.-nek Magdolna-Ilona nevű leánya, Barcsa Pál tőrm.-nek Julianna nevű leánya; A székesfehérvári II. kerületben: Kiss László II. thts.-nek László-Gyula nevű fia, Juhász Gábor thts.-nek Erzsébet-Etelka nevű leánya, Szalai Sándor IV. thts.-nek László nevű fia; A debreceni VI. kerületben: B. Borai Mihály tőrm.-nek Mihály-Pál nevű fia; A miskolci VII. kerületben: Kovács Imre III. thts.-nek László-Imre nevű fia, Borbély Tamás tőrm.-nek Ferenc-Tibor nevű fia és Simon János tőrm.-nek Erzsébet-Eva nevű leánya. — Meghalt: Szalai Sándor IV. székesfehérvári II. kerületbeli tőrm. László nevű fia Györszentmártonban, Vértess József debreceni VI. kerületbeli szv. thts. István nevű fia Debrecenben.

Halálozás. Vitéz Sellyey Vilmosné csendőr alezredes neje, szül. Ujra Erzsébet úrhölgy hosszas szenvedés után december 7-én elhunyt. Temetése december 9-én fél 3 órakor történt meg a rákoskeresztúri temetőben. A temetésen és a december 12-én fél 10 órakor bemutatott engesztelő szentmisén a Budapest állomásozó csendőr tisztikar és legénység közül számosan jelentek meg együttérzésükkal és részvétükkal.

Halálozás. Tabár Antal ny. szv. tiszthelyettes folyó évi november 30-án 56 éves korában Budapest elhunyt. December 3-án temették el a Gyáli-úti katonai kórház halottasházából a rákoskeresztúri katonai temetőbe. Temetésén volt bajtársai közül számosan jelentek meg. Halálát özvegye gyászolja.

Két évtizede szállítunk a legnagyobb meglepedésre a csendőrségnek.

Pártoljuk a magyar ipart!

STANDARD, TELEFUNKEN, PHILIPS, ORION stb. **rádiók**, hangszórók, rádióalkatrészek, **gramofonok**, gramofonlemez és **csillárok** állandó nagy raktára.

A magyar királyi csendőrség tagjainak igen kedvező fizetési feltételek.

DÉNES TESTVÉREK RT.

rádió és villamossági nagykereskedők

Budapest, VI., Teréz-körút 26. sz.

Telefon: 1-135-76.

Modern BÚTOR-házak

20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS

VIII. BAROSS-UTCA 42

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbal csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átésziszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát bejegyzésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszábasz szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő választélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitéte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevei vagy öljegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrllekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másától nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Brassó 4. 1. Évi 1200 korona. 2. Szolgálati idő szerint évi 100 koronától 500 koronáig. 3. Évi 100 korona. 4. Aszerint, hogy melyik lakbérosztályba tartozott, évi 148 koronától 508 koronáig. 5. Rendszeresen semmi.

Pesti Hirlap. 1. Időbeli feltétele nincs. 2. A családja nem más, mint táblázatos összeállítása egy család leszármazóinak. Neve onnan ered, hogy e táblázatokat fa alakjában szokták rajzolni vagy megfesteni. A fatörzsön az ő, az ágakon és leveleken a leszármazók nevei vannak. Ön azt kérdezi, milyen feltételek mellett lehet ilyet megszerezni. Azt akarja talán tudni, hogy valamely ismert őstől való leszármazást hogyan és mily okmányokkal kell igazolni és hoi és mibe kerül az. stb. Nem? Ha így gondolta, írja meg, részletes választ kap. 3. Törzsmester v. csak ideiglenes őrsparancsnokká nevezhető ki.

Bánát. 1. Lexikonban felelünk. 2. Ha a járőrnek olyan szolgálati feladatai kerülnek, amelyek miatt az őrsállomást el kell hagynia, a járőr írománytáskában levő szolgálati lapot használja és abban jegyzi föl a helyeket, ahol megfordult. A járőrnek nem kell a vezénylési pótdíjra való igényjogosultságot semmivel sem igazolni. A szolgálati lap adataiból az őrsparancsnok fogja azt megállapítani és a vezénylési pótdíj kimutatásban tárgyalni. 3. Az előbbieken megfelleltünk e kérdésre is. 4-5. Lexikonban felelünk. 6. Olvassa el a szerkesztői üzenetek fölött hozott tudnivalókat.

1155. A szerkesztőségnek nincsenek felesleges évfolyamai. Hírek között tárgyaljuk kérését.

Igényjogosult, 1937. Teljes részletességgel, nagy bizalommal közölte velünk baját. Egyenes, őszinte ember. Fogalmazása kifogástalan. A testület iránti szeretete jólesik. A munkaszeretetét is elhisszük teljes egészében. Egyszóval értékes embert ismertünk meg Önben. A bajában együtt érzünk az átlagon felül is. Azt tanácsoljuk, hogy próbálja meg a csendőrségi fürdő- és gyógyházakat, amelyek éppen oly betegek részére készültek, mint Ön. Ezeknek igen jó hatásuk van. Addig is, amíg ennek eljön az ideje, ne mulassza el, amikor csak teheti, a lábainak meleg fürdőtételét. Ez semmibe sem kerül és bármikor elkészítheti. Feleslegesek a különböző, úgynevezett lábsók. Csak akkor, ha a rendszeres ápolás és a fürdők nem használnak, gondoljon arra, hogy felhasználhatja igényjogosultsági igazolványát más állás elnyerése érdekében. Addig esetleg lehetőség lesz arra is, hogy jól minősített őrmesterek — amilyen bizonyára Ön is, — oly beosztásba jussanak, legalább is ideiglenesen, ahol a szolgálatban szerzett. Önéhez hasonló bántalmakat eredményesen gyógykezelhetik.

Olajfestmények, arképek fénykép után is, táj- és genre-képek rendelésre kedvező fizetési feltételek mellett.

HEIGL LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ
Budapest, Ó-utca 28., földsz. 7.

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA

TEL.: 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fali órák, a csendőrség részére részletre is. Választékot portómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére. Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegfürrás. Ebédlo- és futószőnyegek, sezlonok, paplanok stb. Agymű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.
Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

MOLNÁR ARTUR

villany-szerelő és
műszerész-mester

Pécs, Széchenyi-tér 15.
TAKARÉKSÁGI HITELKÖNYVECSKÉRE
VÁSÁROLHATÓ. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása

Kitartást, jobbulást kívánunk. Alkalomadtán pedig részlete-
sen tárja fel a helyzetét tisztí elöljárói előtt.

Szandavár. Kérje és pedig sürgősen, mert csak ez év de-
cember 31-éig lehet az osztrák háborús emlékérmét kérni.
Jelentse mindazt, amit nekünk megírt. Okmányok nem szük-
ségesek.

Honvéd. Új címét előjegyeztük. A pályadíj adott lovas
képet Garay Ákos hírneves festő készítette. Nem tudjuk, hogy
ugyanazt megkaphatja-e, kérdezze meg tőle. Címe: Budapest.
IX., Kinizsi-utca 10.

Torda. Tessék személyesen elmenni a IX. kerület anya-
könyvi hivatalához, ott előadni a kiigazítás iránti kérését. A
kórházi értesítést is tessék bemutatni, mert ez a döntő. Ha
mégsem sikerülne, kérünk újabb értesítést. Egyébként az ál-
lami anyakönyvi bejegyzéseket kell az iskolai beiratásoknál
figyelembe venni és nem az egyháziakat.

Gálosfai őr, Hűségese előfizető, Forró és G. J. Lexikonban
felelünk.

Martonvásár. Mészáros István ny. ezredes címe: Pestszent-
erzsébet, Török Flóris-utca 45. A többi kérdezőt nevét nem
tartjuk nyilván.

S. A. 1. Györkö Kornél százados címe: Budapest, V., Hon-
véd-u. 28. sz. (Törzstiszti tanfolyam.) 2. Februárra reméljük.

Lővér. Az 1932. évi 9800/M. E. számú rendelet intézkedik
a lakáspénzeknek (lakbéréknek) havi részletekben való folyó-
sítására, ott megtalálja a kérdezőt intézkedést is. Tehát nem
B. M. rendeletet kell keresnie. Menjen be a gazdasági hiva-
talba, megmutatják.

Árva. A mostani beosztása lejártá után látni fogja hely-
zetét s ahhoz mérten kell szolgálati úton kérni az új beosz-
tását. A távolléte sem a rangsorban, sem az előléptetésben
nem akadály. A fizetési fokozatba leendő előmozdításnál azon-
ban ez az idő beszámít, azaz, később lesz előmozdítva egy
évvél.

Bp. Névtelen levelekre nem válaszolunk, jelige nem elég.

Tisza. Édesanyja által belküldött 3 pengő 42 fillért az Ön
részére jegyeztük elő, mint 1937 első felére szóló előfizetést.

V. J. Jászladány. Előfizetése a most belküldött 6 pengővel
1937 végéig van rendezve.

Körös. A velünk közölt adatokból család kísérletét állá-
pítottuk meg.

Ferenczy törm. v. A veszprémi őr útján a megyei le-
véltárban lehet megtudni, hogy ezeket a könyveket, amelyek
a környék történelmi regéivel foglalkoznak, ki írta, hol je-
lentek meg. Csak ha ezt tudjuk, kísérelhetjük meg azok
itteni felkutatását. Várjuk tehát az adatokat s akkor kész-
ségesen teljesítjük kérését.

Magas vár. Olvassák el az 1935. évi 2. számú Csendőrségi
Lapok 13. lexikon válaszát arra vonatkozóan, hogy bizonyos
koron aluli flatalság résztvehet-e nyilvános tanmulatságon.

Mit tegyek. Orvosi munkatársunk szerint a betegsége
súlyos s azon valóban elsősorban a dietikus étkezés segíthet
vagy az operáció. Kérje, hogy az előbbi keresztülvitele vé-
gett városi őrre osszák be, ahol az étkezési rendet módjá-
ban van betartani és állandó orvosi ellenőrzés alatt lehet.
Az meg egyenesen követelmény a gyógyulás reményéhez,
hogy helyeztesse át magát a gyalogos állományba, mert a
gyomor bármiféle betegsége a lovas szolgálat csak hátrá-
nnyal van. Ezt kérje szintén, mi meg vagyunk győ-
ződve, hogy előjárói teljes mértékben méltányolják a kéré-
sét és teljesítik. Öszintén örülnénk, ha sikerülne ez s aztán
gyógyulásáról adhatna hírt.

Kiskunhalasi. A napilapokból mi is értesültünk, hogy
két esetben is tettek ismeretlen tettesek ellen rablás miatt
feljelentést az őrön. Már most kiderült, hogy tudatosan
valótlan feljelentést tettek. Nincs törvény, amely az ilyet
büntetné. Olvassa el az 1931. évi 36. és 185. lexikonvála-
szunkat.

CONTINENTAL ÍRÓGÉP tökéletes!

WANDERER GYÁRTJA: Csak jó lehet!

**A magyar csendőr megbízható munkatársa, méltó is hozzá, mert a
CONTINENTAL is megbízható jó munkát végez; tökéletes, tehát olcsó!**

Nemcsak az embernél, de

ÍRÓGÉPNÉL

minőség a fontos!

A jó minőséghez mértén hatálatlanul olcsó árak! Rendkívül kedvező fizetési feltételek 6—18 hóra.

Vezér-
képviselő

GOY ÉS KOVALSZKY

Budapest, V., Nádor-u. 11.

Telefonok: 12-69-33, 12-45-80

Javulás. A példa meglehetősen erőszakolt, egyébként az intézkedés helyes.

Vitakozás. Nincs azon mit vitakozni: megüzentük már ismételtén s utoljára a folyó évi 22. számunkban „Sárcipő” jellege alatt, hogy a rendelet kikre vonatkozik.

Irsa. Az eddigi rendelkezések szerint a csendőr rendfokozatú nem adhat be nősülés iránti kérelmet.

Eredj, ha tudsz. Ha az ara nyugállományú csendőr leánya, nem részesül abban a méltányos elbánásban, mint a hadiárva. Ez természetes: a hősi halottak emléke és érdeme adja a méltányos elbírálás alapját.

K. törm. Angyal László szkv. főhadnagy címe: Vasas (Baranya m.).

B. Weiss Ferenc volt ezredes címe ismeretlen. Stenzel Károly nyugállományú alezredes címe: Győr, III., Hunyadi-utca 7/c. Az iratok ügyében a gráci polgármesteri hivatal adhatna felvilágosítást.

Dunántúli. Ahhoz megvan az alap, hogy a kérelmet előadhassa őrskihallgatáson. Hogy azután a részletes körülmények hogyan döntenek el a kérdés sorsát, azt soha sem lehet előre tudni. Egyet azonban nem értünk: miért kellett 1929-től 1936-ig várni; annyi évet elvesztesztetni?

Hajdú kocsis. Azt kell tenni, amit lapunk 1936-22. számában „77.777” jellege alatt közölt üzenetünk utolsó mondatában írtunk. A kérvény címe: A m. kir. Belügyminiszter Úrnak (VI. e. oszt.), Budapest.

KEZIRATOK.

Dr. A. L. kir. osztálymeteorológus. Köszönjük. Anyagtorlódás miatt nem közölhetjük még a cikket, de egyik következő számunkban helyet kap.

Januári táj. Szép és igaz, amit megírt, csak az a hiba, hogy verse békényszerítette.

Őszi rigmusom. Általában: izlés dolga, hogy ki olvassa szívesen s ki nem a fűtött, dübörgő verseket. A mi olvasóközönségünk egyszerű érzéseket keres a költészetben is, a kettő nem zárja ki egymást. Fülbemászó, csengő sorok találnak nálunk visszhangra.

Íródeák. A levélben említett üzenet szerint a cikk nem volt közlésre alkalmas, akkor pedig nem tettük el. Nem tudjuk visszaküldeni. A turul helyett pedig majd akad közben más téma. A 20 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Baglyas. Kimerítő közlemény várja a sorát erről a kérdéstről. Mivel azonban ebben is van néhány egyéni gondolat, később sorra kerülhet.

Jön a Mikulás. Késve kaptuk. Érdekes, tömör írás, de annyira keserű, hogy ebben az amúgyis elég nehéz világban inkább a derűsebb megoldásokat keressük.

Felszabadulás. Ezt akkor kellett volna megírni, amikor megtörtént és úgy, ahogyan megtörtént. Úgy nagyon hatásos lett volna, de a mostani feldolgozásában a valóság erejének a hiányát megéreznek rajta az olvasók. Különben ügyes kísérlet, próbálkozzék mással.

H. I. örgy. Jó, közölni fogjuk.

K. F. „... az ágyúk robajából, a hajók vészkiáltásának agybahasító bűgásából diadalmasan csendül ki... stb.” Így nem szabad írni. Nagy szavak egymásután rakosgatása egymagában nem mond semmit. Egyszerű, keresetlen szavakkal írja le a gondolatait vagy érzéseit s azután a gondolatok és érzések értékén múlik magának az írásnak az értéke is. Hogy ehhez van-e tehetsége, azt a beküldött írásból nem lehet megítélni, mert elejétől végig az idézethez hasonló szó-sorozat, önmagából nem adott bele ebbe az írásba semmit. Próbálja meg ezt s akkor majd megmondjuk, hogy érdekes-e a tollat forgatnia.

Köpec. Nyomdába adtuk. Bizonyos vonatkozásban Kolumbusz-tojás. Gratulálunk.

Tüz, K. J. VI. örm. Zalaegerszeg, R. J. alldgy Csurgó, P. J. Pécs, R. M. eső, Újszász, K. J. törm, Böhönye, Szivárvány, Gyilkos, Bün, Kerkaszentmiklós. Közölni fogjuk.

Egy szál fákyla, Ősöd. Meg kell mondanunk az igazat: a füzet 1933-ban jelent meg, nem lehet róla írni. Különben is terjedelemre olyan jelentéktelen, hogy a mi különleges gonddal és felelősséggel válogatott könyvismertetések sorába nem vehetjük be. Érthetetlenül magas az ára is. Ha mi ezen az áron ilyen füzetet ajánlunk olvasóinknak, többet aztán nem hisznek nekünk. Ilyen felemás próbálkozás soha sem fog elvezetni az elismertetéshez és más sikerekhez. Méltóztassék elhinni, hogy így van: vagy teljes értékű, vagy semmit. Kritikánk talán túlgigyes, de az egyébként megérdemelt jószándék vezet bennünket.

Dr. P. Béla, Szentes. Vezércikkét csak magunk írunk. A novella témájánál fogva nem szaklapba való. Csendőr-, vagy katonatárgyú elbeszéléseket kérünk s főleg egyszerűeket, akkor szívesen közöljük, mert a szerző irodalmi értékével tisztában vagyunk. A verset közöljük.

Dr. T. E. fhdgy. Az elbeszélést közöljük. Kérünk mást is, szép írásokat remélünk. A vers eredeti, szép. Közöljük. Az elhagyott csendőrről és a „kinézésekről” tessék megírni a cikket, hasznos lesz. A történelmi tartalmú írásokról csak akkor mondhatnánk véleményt, ha látjuk. Csendőrnapi számunkban szívesen közöljük, ha egyébként is nekünk való lesz. Általában: tessék írni, sok szépet várunk.

Csonkatorony. Kár, hogy eddig hallgatott. Van mondani-valója, írni is tud s a gyakorlat majd egészen kiesiszolja. A környezet esufoldódása sok embert tart vissza az írástól, éppen ezért nem kell törődni a környezettel, ha érezzük, hogy íráskészség motoszkal bennünk.

Újrendszerű butorhitel!

A magyar kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik.

Váltó és előleg nélkül 30 egyenlő havi részletre,

vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengőrszázlethez. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI UTCA 18. SZÁM.

Ön által megszabott időre terjedő előleg nélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorek, székenek, matracok és sodronyok, szőnyegek, futó- és ebédőszőnyegek, díszlámpák és az összes vászonárak, abroszok, ágyneműdinasztik.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

T Á M O G A S D A

Hangya

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(24)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Egyszer én is jobb helyzetbe kerültem!

Gondoltam, hogy nem árt már nékem sem egy kis jobb sors, ha sikerül. Pedig a pálinkafőzéshez csak annyit értettem, amit otthon a kisüstös gazdától eltanultam. Tizedikén már menni kellett teljes felszereléssel a Divízió Wirtschafsamhoz, ahol jelentkezünk. Itt még a másik századoktól is jötték heten. Így tizen lettünk a pálinkafőzők. Az Oberoffizial előre küldött bennünket kocsin, hogy ott várjuk meg őket másnap Kampányában a templom melletti második házban.

Dél felé jöttek kocsin az Oberoffizial, az Offizial és az Oberintendant. Bementünk a nagy házba, ahonnét erős törkölyszag terjengett szét.

A ház úrnője kinyitotta a pálinkafőződe ajtaját és mi bementünk. Belül a kazánházban szép sorba felálltunk nagyság és rang szerint. Sarzsí csak egy örevezető volt köztünk. Tremmel Johann soproni fiú, a többi mind magyar, máridősebb emberek. Az Oberoffizial sorjába kérði balról jobbra, hogy ki hol főzött pálinkát és hogy ért-e a géphez. Az én öregeim, akik mind jó pálinkafőzők lehetnek kisüstön, jobbak, mint én, csak himeltek-hámoltak. Határozott választ egyik sem mert adni. Rám került a sor, mert már csak a freiter úr volt hátra.

— Hát maguk értenek-e a kezeléshez.

A freiter úr felel rá elsőnek, hogy ő dolgozott Sopronban a Zettlinél, az nagyobb főződe, de nem ilyen berendezés.

Én bátran feleltem:

— Én merem vállalni, hogy megindítom a főzdét, habár még ilyenben nem dolgoztam. De hiszen minden gyár másképp van felszerelve. Először jól át kell vizsgálni és azután magától jön minden. Majd meglátjuk, hogy működik. — Tettszét a határozott feleletet.

Ekkor rögtön beosztottak bennünket két csoportba. Négy ember velem és négy a Tremmellel. Azzal az utasítással, hogy főzzünk pálinkát. A felváltások huszonegy óránként történnének. Ezzel elmentek, mi pedig ott maradtunk öten.

Lett most sopánkodás az én csoportomában az öregek között, hogy vajjon mi lesz most. Alaposan megvizsgáltam az egész berendezést. Az épület egyik sarkában állt egy hat légkörre engedélyezett álló kazán. Mellette kéziszivattyú a víztartállyal.

A másik sarokban a főzőkazán, mellette egy hatalmas lajt a spirál csővezetékkel. A két kazán közt a finomító a műszerekkel. Átvizsgálás után bementem a ház úrnőjéhez, hogy mutassa meg a kezelést. De még hallani sem akart róla. Hiába ígértem neki naponta három liter pálinkát.

Na, gondoltam, azért mégis főzünk pálinkát. Mivel a szeszakasztól külön is lehetett tüzelni, a gőzkazán csőve-

zeléket leszereltem és a csövet vakra elpakkoltam. A szesz-kazánból kiszedtük a három rézhalós törkölytartót és megtöltöttük törkölyvel. Az aljára úgy húsz liter vizet öntöttünk és alágyujtottunk, mint otthon a kisüstnek.

A nagy lajtba vizet szivattyúztunk a kútból. Alig két órai tüzelés és már csurgott a finom, erős pálinka a spirálcsövön. Az öregek most már ujjongtak. Most már ők szedték elő a tudományukat, hogy a pálinka finom, szagtalan és erős, tiszta legyen, amit csak az egyenletes gyenge tüzeléssel lehetett szabályozni. Délután már egy ponarral vittem a ház úrnőjének, hogy kóstolja meg az irigylet pálinkát. De bosszúsán utasította vissza.

Reggel, amikor a másik csoport felváltott bennünket, már száznyolc liter finom törkölyt raktunk fel a kocsira, hogy bemutassuk, hogy igen is tud a magyar baka pálinkát főzni, még az olasz pálinkafőződen is. Lett is becsületünk.

Én a pálinkát sohasem szerettem. Akkor is csak megízleltem, hogy milyen. Az öregebb társaimat meg ellenőriztem, hogy ne sokat igyanak. Inkább haza engedtem vinni egy üveggel, hogy otthon a pihenés alatt igyanak. Szót is fogadtak és mindig haza vitték az ő félliterjüket, amelyből a jó bajtársaknak is juttattak otthon.

Egyik napon egy századbeli is beállított hozzánk. Ettől üzentem a századhoz, hogy jöjjenek el néhányan edényekkel és a századnak küldök pálinkát. Meg is jelentek pár nap alatt harman. Hoztak körülbelül húsz liternek edényt.

Az edényeket megtöltöttem az erre a célra összespórolt pálinkából és a hátizsákba pakolva, jó nótás hangulatban mentek el tőlünk vissza a századhoz már estefelé. Csak késsőbb hallottam, hogy a Livenza hídjánál valami baj történt velük. A cselák poszt nem akarta átértesíteni őket igazolvány nélkül, hogy Udinébe menjenek a századhoz. Ezek bizony nem sokat teketóriáztak a cseh posztal, a vízbe dobták. Mire kiveickélt a vízből, ezek már tovább álltak a nagy sötétségben. Majd keresték is őket, hogy kik voltak. De sohasem tudták meg.

Később a többi századok is kaptak egy keveset. Sajnos a dicsőség csak huszonegy napig tartott. A törkölynek még a fele sem fogyott el. Jöttek az urak úgy huszan, a másik divízióból, elvették tőlünk, mert rájöttek, hogy az ő sávjukhoz tartozott még ez a ház is. Igazuk lehetett, mert a mi uraink engedtek. Mi bevonultunk a Wirtschafsamhoz. Azt hittük, hogy most újra a századhoz küldenek bennünket.

De még sem így lett, mert az Offizial megszeretett bennünket és szükség volt reánk. Így továbbra is itt maradtunk. Leváltottuk a cseh őrséget, mert ezek úgy loptak, mint a szarka és mindig részeket voltak. A dolgom csak az volt, hogy minden éjjel az őrséget kellett felvezetni és ellenőrizni a rumos hordók körül. Ami nem könnyebb feladat, mint rohamjárórt drótkadályon átvinni.

Nappal alhattunk. Itt csak a repülők dobtak néha-néha egy-két bombát. De mi volt ez minékünk, akik a gránátost is kiálltuk.

Pár nap múlva a Wirtschafsam is felszedte sátorfáját és előre ment Kampányától jobbra egy téglagyárba a rajvonaltól két kilométerre. Mőgöttünk a pékek vertek sátrát a szántásokon. Pár kilométerre volt tőlünk a vasútállomás is. Jobbról előre pár száz méterre a hatalmas megfigyelő léggömb feketélt a magasban, mint valami hatalmas nagy füstölt disznóhólyag. Május utolsó napjaiban az egyik szakács megbetegedett és kórházba ment.

Az Offizial úr megkérdezte a legénységet, ki akar szakács lenni. Én is jelentkeztem, habár békében semmiért sem

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

ÍRÓGÉP

új és újabbírtéit hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak áronedmény és kedvező fizetési feltételek

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND

VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

fogadtam volna el. De gondoltam, már épp eleget szenvedtem. Nem muszáj épp nekem mindig a rajvonalon lenni. És ha szakács leszek, nem dobnak már ki olyan hamar, mint őrpapancsokat, mert főzni nem tud mindenki. De az Offizial úr engem elkergetett.

Azt mondja, hogy én nem lehetek szakács. Nekem ott kell maradni a helyemen. Pár napig dolgozott az új szakács a konyhán s már jött is a legénység panaszra, hogy nem tudja megenni a menázsit. Gyűlölte a piszkos szakácsot. Ezt látva az Offizial, hivatott magához. Megkérdezte, hogy komolyan akarok-e szakács lenni?

— Igen, — feleltem.

— Na jól van, menjen a konyhára.

Megértem hát a főzőkanalat is...

A piávei ütközet.

Mivel az országút mellett tanyáztunk, többet láttam, mint a baka a rajvonalon. Már mikor idejöttünk, feltűnt a nagy sürgés-forgás. Állandóan jöttek-mentek a kocsik, különösen este és éjjel. Mindezen mozgásokból gyanítottuk, hogy készülnek valamire. Június tizedike felé már a tiszt urak is sügtak-búgtak. Az éltelhordó Józsi mondja, hogy 14-én megindul az offenzíva.

Már tizenegyedikén én is megkaptam a parancsot. Készletet csináljak az utazáshoz. A kocsijainkra felpakkoltunk, csak a legszükségesebb holmit hagytam kéznel.

Este szép csillagos az ég. A rajvonaltól csak néha hallatszik ágyúzás az olaszok részéről. A mieink nagy csendben vannak. Csak az utakon van nagy mozgás. A csapatok menetelnek már alkonyatkor előre. Egész éjjel keveset aludtam. Már félháromkor mindnyájan a gyár udvarán lestük a pillanatot, amikor megindul a hatalmas ágyútűz.

Pont három óra reggel. A tiroli hegyek felől egy fényes sugár szalad a tenger felé, mint egy rövid villámlás. Rögtön reá megindul a föld. Az égbolt hosszan a tengertől a hegyekig kivörösült, mintha egy hatalmas falu lobbant volna lángra. Egy remegés az egész, olyan pokoli egyöntetű dörög, hogy egymás szavát nem értjük meg. Most nem lehet hallani külön-külön egyes ágyúk és lövedékek robbanását. Eggyé olvadt a sokezer ágyú bömbölése és a lövedékek ropogása. Talán ez a világháború legszörnyűbb pergőtüze. Szakadatlanul morajlik, reng alattunk a föld.

Még a mi szíveink is összeszorultak ezen borzalmas ágyúzásra. Hát az olaszoké? Pedig azok sem maradtak adósok. A messzehordó ágyúk elég sűrűn ontották a vasat hátra. A mi gyárudvarunkra is berepült kettő. A nagy morajban most csak akkor vettük észre, amidőn már lecsapódtak a téglaszárogatókba. Az örült zene hangjai mellett megfőztem a reggelit is. De nem jött senki enni. Úgy volt, hogy a mi divízióink Trevisóra megy. Ilyen előkészületre magam is meg voltam győződve, hogy az áttörés sikerül. Rágondoltam szegény bajtársaimra, akik most szintén elől vannak Piávé-nál. Hogy lapulhatnak most a töltésbe vájt lyukakba. Lesve a pillanatot, amikor jön a parancs és menni kell az ötven-

száz méter széles víznek. De sokan fognak máma meghalni. A Piávéban megfürödni. Hiszen a tüzérségi tűz már négy órán át olyan erős, hogy összeomlik a föld alattunk. Világosodni kezdett a háttérben. De előre nem messze látni. Hosszú füstfelhő borítja a hegyláncot a tengerig a tájat, mintha előtünk minden égne.

Reggel félhétkor jönnek keletről a mi repülőink, hosszú rajvonalon jó sokan, szép egyenes vonalban. Meltóságteljesen siklanak el fölöttünk, hogy megnézzék, mi van az alattuk elterülő füsttengerben. Pár perc és már eltűnnek szemünk elől. Csak itt-ott néha látni egy párat a Piáve fölött keringeni. Félnyolckor, mintha az örült morajlás szakadozna. Már egyes ágyúk dörrenését is meg lehet különböztetni. Talán most indul a gyalogságunk, mondogatjuk egymásnak. Most már az olaszok lövöldözését is meg lehet különböztetni. Elég erősen tüzelnek. A mi tüzérség mintha kifáradtak volna. Örültem tombol a harc. De semmi hír.

Gyanús nekem a dolog. Az útrakészen álló kocsik sehonét sem indulnak. Délután félegykor hozzák az örömhírt, hogy a 76-osok már átkeltek a Piávé. Kő őrnagy úr vitézül kergeti az olaszokat csapatával.

Délután három óra. A mi tüzérségünk már a negyedére sem lő olyan erősen. A repülőink is visszajöttek csapatokban. De mintha nagyon megritkultak volna. Most már az olasz repülők is jönnek, de sokan. A mi repülőinket földözik. Ezen jelek szívembe balsejtelmet ültettek. Már csaknem bizonyosra vettem, hogy az áttörés nem sikerült. Legalább is nem úgy, ahogy vártuk.

Egyik olasz repülő, mint a vérese a fogolyra, úgy csap le a tőlünk egy kilométerre levő megfigyelőballonra. A magából nyilegyenesen és villámgyorsan száll föléje. A megfigyelő még mindig bent van. Alig száz méter, amint látni. Egy sötét pont ugrik ki a kosárból. Épp ebben a pillanatban a fényugár az olasz repülőből szalad a ballon felé. Kék láng és egy füstcsomó jelzi a ballon helyét. Alatta lassan száll alá az ejtőernyővel a megfigyelő. Az olasz repülő gyorsan elsiklik, mint a foglyot fogó vérese. Büszkén repül nyilegyenesen Piáve felé. A másodpercig tartó látványosságot megdöbbenve lestük tétlenül.

Másnap újabb hírek az örült éjszaka után. A pontonhidakat az olaszok ellőtték. 76-osok és 48-asok túl vannak. Erősítés nem tud menni. Munióit nem tudnak szállítani. Ha egy hidat összetákolnak, már az olasz repülők ott vannak. Bombákkal felrobbantják, vagy a tüzérségnek jelzik, hogy hova löjjenek. Este újabb hírek. A 76-osok már az olaszok harmadik állásánál vannak, körülbelül tíz kilométerre a Piávétól. De már a muniójuk elfogyott és nem tudnak szállítani. Örültem is, de aggódtam is ezredem sorsáért, hisz a jó bajtársak százai vannak élet- és halálközdelemben.

Most már nyíltan ujságolják, hogy nem sikerült az áttörés. Tizennyolcadikán hallom, hogy az ezredem visszavonult.

Sokat meséltek Kő őrnagy úrról, aki legelsőnek ment át a Piávé az első zászlóaljával és az olaszokkal csúnyán elbánt. Ez a zászlóalj ment legmesszebb előre a faluig, a trevizói vasút mellett. Dacára, hogy segítség nem érkezett és az olaszok minden oldalról támadták, mégis három napon át vité-

A magyar kir. csendőrtiszt és altiszt kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textíliák a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.

TELEFON: 1-312-97, 1-392-85.

Triumph írógépek

a legmegbízhatóbbak, elküldjük postán kipróbálásra.

Vezérképviselő: Budapest, VI., Podmaniczky-utca 1.

zül tartotta magát. De végre mégis az olaszok kerítő gyűrűje elől visszajöttek, mivel a többi csapatok nem tudtak átkelni.

Pár nap múlva mi is szedtük sátorfánkat és eimentünk Torre di Mostéra. Torre di Moste a tengerhez közel fekszik és környéke mocsaras, maláriás vidék.

A Livenza is itt folydogál, pár kilométerre a falu mögött. Pár nap alatt berendezkedtünk új helyükön, az egyik olasz családnál.

Ezen a vidéken most minden napra két fehér golyócskát kaptunk. Azt mondták, hogy kinin. Malária ellen való. Velünk egyidőben az ezredem is idejött a tenger mellé, a Piávehoz. A faluban bent van a divízió segélyhely. Ide naponta százával jönnek a betegek. Csaknem mindennap találkozom 76-osokkal, amint jönnek vissza a rajvonalból éhesen, fáradtan, betegen. Akit csak tudtam, behívtam, hogy valamivel megkínáljam.

Egyik nap hallom, hogy az ezredem a közelben van, körülbelül előttünk öt kilométerre tanyázik. Pár nap alatt összehordottam egyet-mást. Hisz én azt kaptam a raktárból, ami kellett. Este összepakkoltam vacsora után és elindultam felkeresni a jó bajtársaimat. Este tizenegy órakor megtaláltam az ezredemet. Egy nagy ház a széles mezei út mellett, a szőlők között. Itt tanyáz az egyik század és a géppuskás-osztag. Mindjárt mondják, hogy lövések is vannak. A Kopácsi őrmester, Balázs Lajos és János, Visi Józsi, Bausz András. És Szergényből az én jó Ősze Józsi barátom. Hamar együtt voltak az ismerősök vagy huszan. Örömmel jöttek le a padlásról, mikor hallják, hogy felkerestem őket. A flaskóból iszogattak és elbeszélgettünk pár órát. Éjjel után szépen visszajöttem. Még egyszer hamarosan kirándultam hozzájuk.

Most lassú egyhangúságban teltek a napok. A rajvonál felől nem jó hírek jöttek. Nagyon sok a beteg. Különösen sok a maláriás. Nincs nap, hogy halott ne lenne.

Egyik nap jönnek a századosok velem szemben az úton. Végignézem őket, nincsen-e ismerős. Hisz a 76-osokból is egy zászlóalj van köztük, mert ez egy kombinált ezred a 14-ik divízióból. Porosak szegények. Csak úgy esurog a piszkos verejték arcukról a nagy hőségben. Egyszer csak odaszól az egyik:

— Szerfvusz, koma!

Látom, az én jó komám, a Bors Imre, akinek az oroszoknál a fejét lőtték át. Én még Bécsben hagytam. Azt hittem

sohasem jön ki. A bakák, akikkel most találkozok, mind igen panaszkodnak a menázsira. Azt mondják, hogy éhség van a fronton.

Október 27-én egész nap tombolt a harc elől. Különösen a hegyek felől morajlott erősen az ágyúk szava. Sebesültek sűrűn jöttek. Kérdeztem tőlük, mi van elől. Azt felelik, hogy az olasz erősen támad, de eredménytelenül. Ahol magyar ezredek vannak, oda át nem jön. Pedig már a bakák igen ritkán állanak a rajvonalban. A malária rengeteg áldozatot szed az én ezredemből is. Egyik bajtárs azt mondja, hogy a századoknál néhol száz ember sincs.

Minden elveszett . . .

Estefelé már kiadták nekem is a parancsot, hogy pakkoljunk össze. Csak a legszükségesebb holmikat pakkoljuk el. A tűzhely ittmaradhat. Na, gondoltam, most mégis baj van, mert ezideig azt is mindig kocsi raktuk. Egész éjjel nem aludtunk. Vártuk az indulást. Elöl égett már a föld is az ágyútűztől. Hajnalban három órakor útrakeltünk.

Egy éve, még órára is, hogy Görz elől elindultunk, mondogatjuk egymásnak, hetvenhatosok. Már jó sokáig marsoltunk előre. A hosszú kocsi utánunk. Világosodni kezdett. És mindig úgy tetszett, mintha közelebb mennénk a rajvonalhoz. Állandóan az utakat keresik a lövedékek, de elég rosszul. Egy éve, hogy az olaszok is így vonultak vissza a mi ágyúinktól üldözötten. Tehát pontosan egy évig voltunk olasz-honban. Hogy most mi hol állunk meg? Azt csak az Isten tudja. Találgattuk. Talán a Taglimentónál, vagy ismét

TELEPES ÉS HALÓZATI RADIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK CSILLÁROK

Részletre is legolcsóbban. Csereakció.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.

Kérje a legújabb árjegyzéket!

A m. kir. csendőrség és rendőrség tagjainak árendmény.

**KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**

**HÁLÓK
EBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK**

BUDAPESTI BUTORSZALON K.F.T.

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

Képviselőnk rajzaikat meghívásra díjmentesen bemutatja.

**Karácsonyi és újévi ajándéknak
legszebb az örökértékű**

Svájci óra, ékszer

Diadal kerékpár, varrogep

Budapest, VII., Thököly-út 26. sz.

Murányi-u. sarok. — Telefon: 14-04-38.

**CSAK KÖZVETLEN A
GYÁRBÓL VEGYEN
GYAPJÚSZÖVETET**

MERT IGY OLCSÓBB IS
TARTÓSSÁGI GARANCIA

**A
magyar kir.
Csendőrség
állandó
szövetszálli-
tója és ruha-
készítője**

**KÉRJE
MINTÁINKAT!**

Trunkhahn

POSZTÓGYÁR ÉS RUHAGYÁR R.T.

IV. KER. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 8.

EGYETEMI TEMPLONNÁL!

PALLADIS RT. új üzlethelyisége

szemben a régi helyiséggel

Akadémia-utca és Géza-utca sarok (V., Géza-utca 2. szám alatt, udvar)

az Isonzónál, vagy a Görz előtti állásainknál? Már esteledett, mire a Livenzához értünk. Egy nagy fahídon keltünk át. Innen még egyszer visszaneztem a Piavé felé. Az egész vonalon ég, ami gyulékony. A raktárak helyeit sűrű füstömgég jelzi. A munició depók ropognak. Az ágyúk már nem ugatnak oly bőszerűen. Csak itt-ott rikolt bele, néha egy-egy batrink az esti homályba.

A Livenza hazai oldalán már rajvonal fekszik a híd körül. Jobbról-balról sok gépfegyver, felállítva a töltésen. A híd nyög, dübörög a sok kocsis, úgy és katonaság alatt. Itt igen lassan tudunk mozogni. Pedig már az olasz előcsapatok nem messze lehetnek, mert elől a gépfegyverek kelepnek. A hidtól nem messze a tüzeik a szántásról lönek hátra. Ijesztgetik az előrenyomuló olaszokat, hogy ne jöjjenek gyorsan, hisz mi egész nap nem jöttünk tíz kilométert. Az esti sötétségben a nagy tüzek vörös fénye lobog az egész vonalon, kísértetiesen. 30-án reggel 8 órakor Udinebe értünk. Tovább menetelünk, hogy a Tagliamentón még ma átkeljünk. Dél előtt 11 órakor már a Tagliamentón is átkeltünk. A túlsó parton pihenő, a folyótól pár száz méterre. Este újra átkeltünk. Mögöttünk még hallani, hogy folyik a harc. De már igen győresen. Délben halljuk, hogy általános fegyverszünet az egész fronton. Vége a háborúnak, újságolják mindenütt. A fegyvereket most a kocsikra raktuk. De megtöltve és a szuronyt feltűzve. Így marsoltunk tovább a kocsik mellett. November 2-án már az osztrák határra értünk, reggel 10 órakor. Harmadikán este Görz mellett marsoltunk el. A rossz házakból már kandikálnak ki a civilek.

Trieszt felé erős ágyúdörgés. Azt mondják, hogy a szerbek és az olaszok veszekednek. Na, gondoltam, csak üssétek egymást... Azokban a szörnyű napokban valóságos vigasz volt ez: még tartott a régi háború s a régi szövetségesek már verték egymást. Akkor éreztem meg világosan, hogy a nemzetek között soha nincs vége a harcnak s ha most mi vesztettünk, legközelebb másként is lehet...

1918 november 18-án, visztonagságos út után, hazaérkeztem. Felvettem régi polgári ruhámat...

Kedves olvasóm! Ne gondold, hogy nagyitok, túlzok valahol. Nem! Bárhogy törekednék is esetelni a szenvedések láncolatát, nem bírom úgy lefesteni csekély tehetségemmel, ahogy az a valóságban megtörtént és mi, volt harcosok át-éreztek. Azonban, akik velem küzdöttek, ezek tudják, érzik, hogy sokkal többet is szenvedtek egyes bajtársaim.

Bárhogy is ítél meg, kedves olvasóm, én azért mégis lelkes frontharcos maradok mindhalálig.

A magyar nemzet kicsi, azt tudod te is, kedves olvasóm. Köröskörül ádázul lesik, hogy feldarabolják és te a rabszolgák légy. Csak a pillanatot lesik, hogy mikor lehet, és én épp ezért a pillanatot vagyok még ma is lelkes frontharcos. Mert tudom, hogy ha ebben a pillanatban lesznek ismét jó frontharcosok, a magyar nemzet nem lesz senkinek a rabszolgája. Azért vagyok én még ma is lelkes frontharcos, mert látom, hogy nemzetünk két malomkö közé van ékelve. Ez a két malomkö Keletről és Észak-nyugatról állandóan örli, koptatja, hogy megsemmisüljön.

En is itt élek, de te is kedves olvasóm! Az én utódom is közte marad. De a tied is, ha magyar vagy. Ha engem a két malomkö nem is tudott elkoptatni, mert én az acélnál is keményebb voltam, de az én és a te utódaidat is könnyen elkoptatják, ha beléjük nem csepegtetik acélos karjaink vérét, amely csak edzeni fogja az acélt a további koptatás el-

len. És annyira megedződök, hogy vagy az egyik, vagy a másik malomkö elkopik, vagy talán a sok őrléstől mind a kettő. Ezekért vagyok én még ma is lelkes frontharcos. És csak úgy maradunk továbbra is szabadok, ha gyermekeinkből is jó frontharcosok lesznek. Mert akkor oda tudnak állni, „ova kell. Ezért vagyok én még ma is lelkes frontharcos, pedig még néha ma is nélkülözők, habár minden nap dolgozom. Csak azért, hogy a jövő frontharcosainak erősebb, acélosabb bordái, karjai, öklei legyenek, mint apáinknak.

Most utóljára mondom, ezért vagyok én lelkes frontharcos. Mert csak akkor kapjuk vissza elrablott területeinket, ha az öreg félmillió frontharcos mellé még két millió lelkes fiatal frontharcos áll és így kopogtatunk a rablók ajtaján. Meglátjátok, boldog nemzet lesz még a magyar! Ne hallgass soha senkire, aki által szavával félrevezetni akar.

Kövessd mindig magyar szívedet!

De a magyar igazságból ne engedj!

Add meg mindenkinek, ami őt megilleti!

Add meg mindenkinek, amit te is szeretsz!

Ne kívánd soha magyar a magyarnak azt, amit magadnak nem kívánsz!

Ne vedd el magyar a magyartól azt, amit, ha tőled elvesznek, neked fáj!

Amíg nem tért minden magyar erre az útra, amíg nem hiszi minden magyar, hogy Istenünk van: addig nincs számunkra igazi feltámadás. (Vége.)

Közlekedésrendészeti pályázatunkat,

amelyet az 1935. évi október 1-i számunkban hirdettünk, Kovács Kálmán enesi őrsbeli esendőr nyerte meg. Második Körmives Pál abonyi őrsbeli törzssörmester, harmadik Székely János I. alsódabasi őrsbeli őrmester. A jutalmakat elküldöttük.

Karácsonyi pályázat.

A pályázóknak ezekre a kérdésekre kell válaszolniuk: 1. Mit adott Jézus az emberiségnek? 2. Mi az oka annak, hogy még a templomkerülő ember is érzi a karácsonyi ünnep melegét? 3. Miért nem szabad az emberiségnek Jézus tanításától eltántorodnia?

A legjobb pályázatot értékes asztali órával díjazuk. Pályázatot csak a csendőr legénység köréből fogadunk el. Határidő 1937 január 15., az eredményt a február 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,

V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

KAUFMAN A. ES TÁRSAI

Budaörs, II. Margit-utca 52
Telefon: 1-525-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik.

DUKESZ FERENC

SZOMBATHELY

(FŐTÉR)

Ékszerrel a legszebbek. **Órák** Doxa, Alpina, Omega stb. a legpontosabbak. **Árul** a legolcsóbbak. **Árul** a legmegbízhatóbbak. **A választéka** Dunántúlban a legnagyobb. Valódi ezüst és alpakka évszámok, ékszerek és dísz tárgyak gyári árban. Speciális órajavító műhely. A m. kir. csendőrség tájékoztató kedvezményes fiz. feltételek.

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!

Szigeti Károly Budapest,
V. visegrádi utca 11/a. Emelet.

Vásároljunk

BÚTORT

Sieiner és Franknál

KAPOSVAR, FŐ-UTCA 12

Kedvező fizetési feltételek!

A legegyszerűbb és legdrágább kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.